Årsrapport
2018

Skagerak Energi

Innhold

Dette er Skagerak 3
Nøkkeltall 4
Viktige hendelser 6
Intervju med konsernsjef
Knut Barland 7
Eierstyring og selskapsledelse 12
Styret 22
Ledelse 24
Skagerak Energis historie 26
Våre anlegg 28

Virksomheten i 2018
Skageraks strategi 32
Kraftmarkedet 42
Klimabevissthet betyr milliarder 46
Skagerak Kraft 48
Skagerak Nett 50
Skagerak Varme 52

Samfunnsansvar
Vårt samfunnsansvar 56
Dialog med interessenter 57
Klimavennlig produksjon 60
Sikker forsyning av energi 68
Helse, arbeidsmiljø og sikkerhet 72
HR-politikk 76
Informasjonssikkerhet 80
Samfunnsregnskap 82
Det er bedre å tenne et lys
enn å forbanne mørket 88
Nytt trekk i sponsorarbeidet 94

Styrets beretning og regnskap
Årsberetning 2018
Skagerak Energi konsern 98
Resultatregnskap 108
Totalregnskap 109
Balanse 110
Kontantstrømoppstilling 112
Regnskapsprinsipper 113
Noter til regnskapet 123
Revisors beretning 160

Dette er Skagerak

Skagerak Energi er et regionalt energikonsern med hovedkontor i Porsgrunn.

Kjernevirksomhetene

Skagerak Kraft
Produserte 5 820 GWh

Skagerak Nett
7 463 GWh levert til 198 666 kunder

Skagerak Varme
Leverte 141 GWh varme

Vår visjon

Skagerak Energi skal være en framtidsrettet leverandør av ren energi for velferd, vekst og utvikling.

Våre verdier

Kompetent
Vi skal bruke kunnskap og erfaring til å nå ambisiøse mål og bli anerkjent som ledende innenfor vår bransje.

Ansvarlig
Vi skal skape verdier med omtanke for medarbeidere, kunder, miljø og samfunn.

Nyskapende
Vi skal tenke nytt, utvikle muligheter og skape løsninger.

Skagerak Energis andre eierposter

49 %
Air Liquide Skagerak
Natur- og biogass-leverandør

33,4 %
Laugstol
Elektroentreprenør-virksomhet

29,7* %
Fjordkraft
Salg av strøm

*Skagerak Energi har i 2019 solgt seg ned i Fjordkraft og har per 29.3.2019 en eierandel på 14,9 %.

Nøkkeltall

	Enhet	2018	2017	2016	2015	2014
Finansielle forhold						
Brutto driftsinntekter	mill kr	3 450	2 773	2 489	2 381	2 521
Driftsresultat (EBIT)	mill kr	1 432	1 107	568	894	712
Årsresultat	mill kr	1 070	531	378	692	158
Driftsmargin[1]	prosent	41,5	39,9	22,8	37,6	28,2
Avkastning på egenkapitalen[2]	prosent	18,7	10,4	8,0	16,5	4,1
Balanse						
Sum eiendeler	mill kr	13 032	12 586	11 599	11 946	11 492
Sum gjeld	mill kr	6 894	7 274	6 710	7 343	7 735
Egenkapital	mill kr	6 138	5 312	4 889	4 603	3 758
Likviditet						
Kontantstrøm fra årets virksomhet	mill kr	1 465	1 103	1 013	663	604
Investeringer i alt	mill kr	973	852	660	659	810
Antall ansatte						
Kvinner		156	154	159	160	172
Menn		477	457	451	457	600
I alt		633	611	610	617	772
Produksjonen						
Kraftproduksjon	GWh	5 820	5 949	5 993	6 071	6 216
Nettkunder	Antall	198 666	194 327	190 496	188 700	186 700
Nett	km	17 100	17 003	16 933	16 772	16 732
Levert elektrisk energi til sluttbruker	GWh	7 463[3]	7 282	7 110	7 008	6 888
Varmeleveranse	GWh	141	120	114	88	78
Andre forhold						
Kjøp av varer og tjenester	mill kr	845	591	615	545	688
Kostnadsført skatt og offentlige avgifter	mill kr	997	690	564	397	636
Sykefravær	prosent	3,6	4,3	3,1	3,8	3,7
Totalt antall skader per million arbeidstimer (H2)	#	2,1	2,2	4,2	6,8	5,7

[1] (Driftsresultat * 100) / Brutto driftsinntekter [2] (Årsresultat * 100) / Gjennomsnittlig egenkapital [3] Foreløpig beregnet

Kraftpriser i Oslo-området (NO1)

Øre/kWh

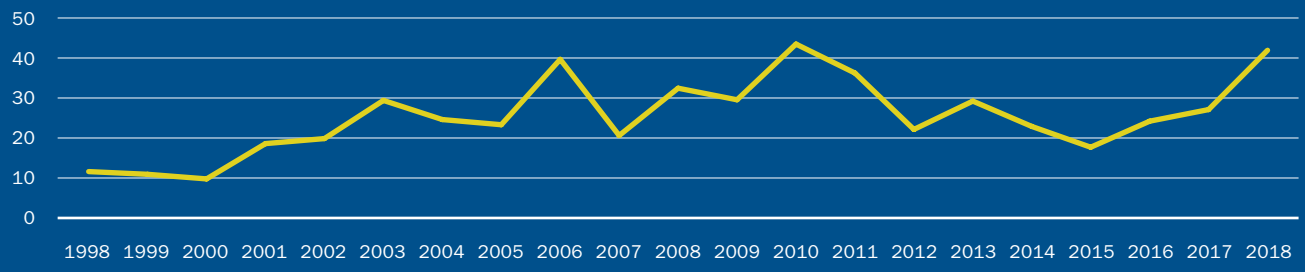

Kraftproduksjon

GWh/år

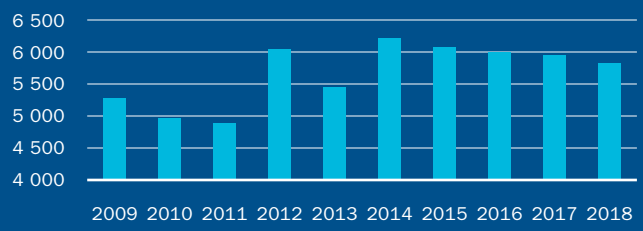

Driftsinntekter

Mill kr

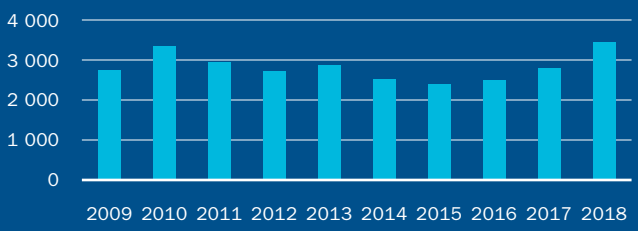

Driftsresultat (EBIT)

Mill kr

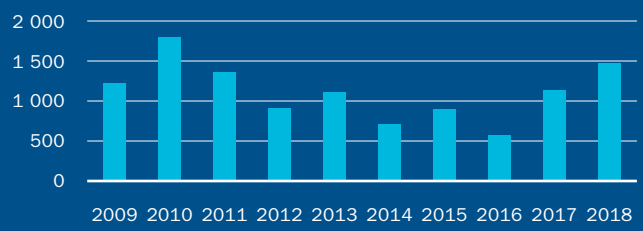

Driftsmargin

Prosent

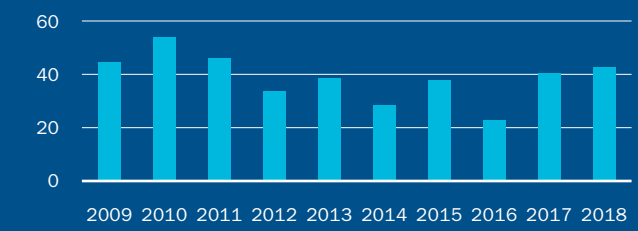

Sykefravær

Prosent

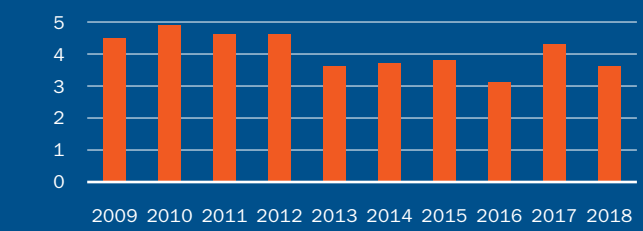

Skader

Antall

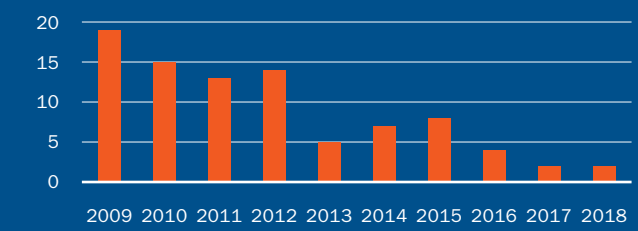

Viktige hendelser 2018

(Tall for 2017 i parentes)

Høy gjennomsnittlig kraftpris:

42 øre/kWh (27 øre/kWh)

Beste årsresultat noen gang:

1 070 mill kr (531 mill kr)

Selskapets betaling av skatt er den høyeste noen gang:

997 mill kr (690 mill kr)

Antall skader er fremdeles på et svært lavt nivå:

2 (2)

Sykefraværet er på et lavt nivå og gikk ned i 2018:

3,6 % (4,3 %)

Selskapet er i en fase med store investeringer:

973 mill kr (852 mill kr)

Gevinst i forbindelse med nedsalg
i Fjordkraft ved børsnotering:

515 mill kr

INTERVJU MED KONSERNSJEF KNUT BARLAND

Satsing på ny virksomhet

Dere har brukt mye ressurser i 2018 på å lage en ny strategi for 2019–2021. Hva er konklusjonen?

Den er todelt: Vi skal øke lønnsomheten i det vi gjør i dag. Og vi skal utvikle ny forretningsvirksomhet innenfor områder hvor vi har kompetanse og konkurranse-fortrinn, og det er naturlig å starte med muligheter som bidrar til det grønne skiftet i regionen vår. Prosjektene skal tilfredsstille krav til lønnsomhet, og de skal helst være slik at vi kan utvide virksomheten til et marked også utenfor regionen, slik at det kan bli god butikk.

Hva skal dere investere i?
Det vet vi ikke ennå, men vi har noen gode idéer. Vi har stor tro på at det ligger forretningsmuligheter i teknologien vi tester ut på Skagerak Arena. Der har vi produksjon av solenergi på taket på stadion, med batteribank og oppkobling til vårt nett. Vi har gode data som viser nøyaktig hvor mye som er produsert, hvordan dette er lagret på batteri, tappet, og hvordan det er kombinert med resten av nettet. Dette er en løsning flere ønsker.

Et annet område er maritim sektor. Der har elektrifiseringen kommet kortest. Vi har inngått et samarbeid med Grenland Havn med mål om å elektrifisere havnene, først med landstrøm, men etterhvert også med ladestrøm, etter hvert som flere skip blir helelektriske.

Skagerak Energi er ikke kjent for å være en pådriver av vindprosjekter?
Nei, vår styrke er vannkraft. Vannkraft er effektivt sammenlignet med det meste annet, men nå ser vi at kostnadene ved vindkraftproduksjon er kommet så langt ned at det kan være interessant. Vindkraftens andel av kraftproduksjonen i Norden var i 2018 10 prosent, en dobling siden 2013. Det ble produsert 38,5 TWh vindkraft i Norden i 2018.

Vi må erkjenne at de fleste større vannkraftprosjekter er utbygd, og at de som vil vokse innenfor fornybar energiproduksjon derfor må vurdere vind. Det kommer vi til å gjøre, og da med utgangspunkt i vår region og i god dialog med interessenter som har synspunkter på slike prosjekter.

Samtidig kommer vi til å investere i oppgradering av eksisterende vannkraft og bygging av noen nye, mindre kraftverk. I sum vil det også gi en brukbar vekst.

Dere skal lage en ny spydspiss: Skagerak Energipartner
Ja, vi må klare å utnytte energikompetansen vår. En profesjonell utbygger eller kunde vil ha en totalløsning: Elektrisitet, smart nett, vannbåren varme, kjøling, muligheter for egen produksjon både av strøm og termisk varme og lagring av energi. Alt dette skal skje på en sømløs, bærekraftig og fremtidsrettet måte. Ingen av våre tre datterselskaper klarer å tilby dette alene i dag, men sammen skal vi klare det gjennom Skagerak Energipartner.

Vindkraftens andel av kraftproduksjonen i Norden

Prosent

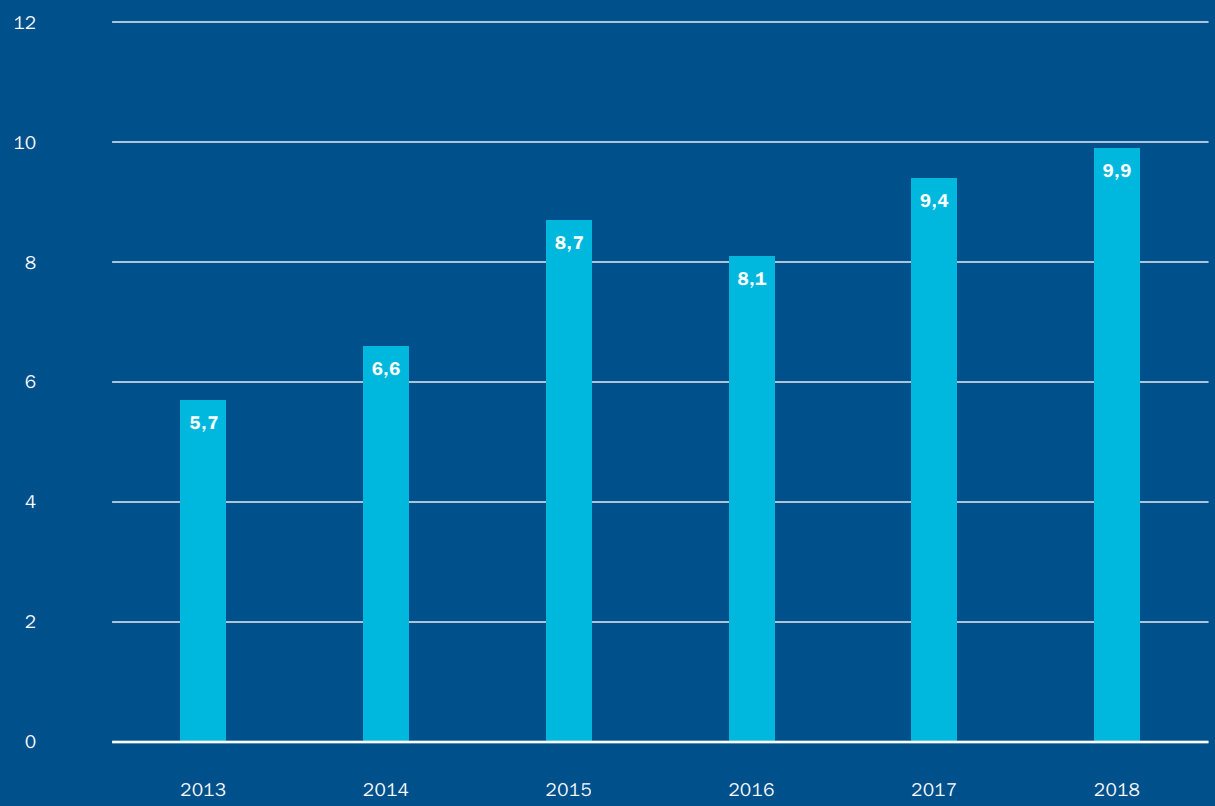

Kilde: NVE

Mye nytt til å være et så gammelt selskap. Har dere den innovasjonskulturen dere trenger?

Den kommer ikke av seg selv. Vi skal dyrke den frem gjennom konkrete tiltak. Vi har etablert prosjektene Smart Nett og Smart Kraft, nå kommer prosjektet Smarte staber. Vi har også startet et program for å fremme arbeidsformer som vil gi økt innovasjonstakt i hele organisasjonen.

Vi skal lære oss å vurdere forretningsmuligheter én for én, utvikle kriterier for gode «portpasseringer» og sørge for god fremdrift på et gitt antall prosjekter. Vi må jobbe mer i dedikerte grupper, uten silotenking, for å få opp idéskapingen og gjennomføringsevnen i prosjekter.

I dag er vi gode på drift, etter mer enn 100 års øvelse. Én av forløperne til Skagerak Energi, SKK, ble stiftet i 1912, men allerede i 1885 lyste glødelamper i enkelte hus i Skien med strøm fra Laugstol Bruk, som de første i Norges historie. Den gløden skal vi gjenskape.

2018 ga høye kraftpriser og god inntjening?

Ja, kraftprisene var på det høyeste nivået siden 2010 og på det nest høyeste nivå i Norge i moderne tid. Med vår normalproduksjon på 5,7 TWh tjener vi nesten 60 millioner kroner ekstra per øre/kWh. Med en kraftpris på nesten 42 øre/kWh ga dette det beste resultatet i konsernets historie. Men vi skal huske at mye av resultatet på bunnlinjen skyldes en gevinst på en halv milliard kroner som følge av børsnotering av Fjordkraft i mars 2018.

Hva skjer med Sauland-prosjektet?

Det er et godt prosjekt som vi har jobbet med i ti år og til slutt fikk konsesjon til å bygge ut, riktignok med noe lavere vannføring enn håpet. Med de priser vi ser fremover er prosjektet samfunnsøkonomisk lønnsomt. Men ikke bedriftsøkonomisk lønnsomt.

Hvorfor ikke?

Regjeringen har strammet til skatteskruen på vannkraftprosjekter ytterligere. For oss ville Sauland vært et flott tilskudd til norsk kraftproduksjon med cirka 205 GWh ny fornybar kraft, men med dagens skatteregime ville prosjektet fått en skatt på mer enn 100 prosent og dermed gått med underskudd de første årene. Vi kan ikke investere i prosjekter som blir skattet i hjel.

Skagerak Energi har et mål om null skader. Er det realistisk?
Målet er null, og det skal vi klare. Hele organisasjonen må ha stor oppmerksomhet på sikkerhet og skadeforebygging. Vi hadde to skader i 2018, og begge førte til fravær. Læringen fra disse hendelsene er at vi fortsatt har utstyr som det kan være risikabelt å håndtere og at risikovurdering med gode tiltak før arbeid igangsettes må bli bedre.

Skagerak Energi skal bli klimanøytralt?
Ja, den nye strategien slår det fast. Vårt viktigste bidrag til miljø og klima er å produsere mest mulig ren fornybar kraft. Samtidig skal vi være ærgjerrige og gjøre det vi kan for å redusere belastningen på miljøet og våre omgivelser fra denne produksjonen. Klimautslippet er knyttet til to forhold: Utslipp fra kjøretøy og utslipp fra vår fjernvarmeproduksjon, som er 97 prosent fornybar, men hvor vi i spesielle situasjoner må bruke gass som spisslast, og det gir utslipp av CO_2. Nå skal vi se hvordan vi skal fase ut de utslippskildene vi tross alt har.

Vi tar vårt samfunnsoppdrag og vårt samfunnsansvar på største alvor, både i egen virksomhet og i de kontrakter vi inngår om kjøp av varer og ikke minst tjenester.

Eierstyring og selskapsledelse

Skagerak Energi AS har valgt, så langt det passer, å følge anbefalingene for eierstyring og selskapsledelse slik de er utformet i Norsk anbefaling Eierstyring og Selskapsledelse utgitt av Norsk utvalg for eierstyring og selskapsledelse (NUES). Der det er avvik, er disse redegjort for i denne teksten. Se også tabell på side 20 for oppsummering.

Selskapet har ingen noterte instrumenter på noen børs, og har således frivillig innført NUES.

1 REDEGJØRELSE FOR EIERSTYRING OG SELSKAPSLEDELSE

Skagerak Energi styres av eierne gjennom krav fastsatt av generalforsamlingen og styret.

Eierskap

Eierskapet i Skagerak Energi er delt i tre aksjeklasser, der klasse A-aksjer gir ekstra innflytelse i lokaliseringsspørsmål. A-aksjene utgjør 33,38 prosent av aksjene og eies av de tre Grenlands-kommunene Porsgrunn, Skien og Bamble. Statkraft Industrial Holding eier resten av B- og C-aksjene. I tillegg er det vedtatt en aksjonæravtale som gir hver aksjeklasse vetorett også i enkelte andre saker av strategisk betydning, herunder ansettelse av konsernsjef. Aksjene i Skagerak Energi kan bare erverves av staten, Statkraft, kommuner og fylkeskommuner eller selskaper eiet av disse. Det foreligger en gjensidig forkjøpsrett til aksjene.

Styringssystem

Hovedelementene i Skageraks overordnede styringssystem består av:

- Vedtekter
- Visjon og verdier
- Ledelsens og ansattes ansvar
- Fullmakter
- Strategi, handlingsplaner og målekort
- Risikostyring
- Konsernprinsipper og retningslinjer
- Arbeidsprosesser og prosedyrer

Eierskap

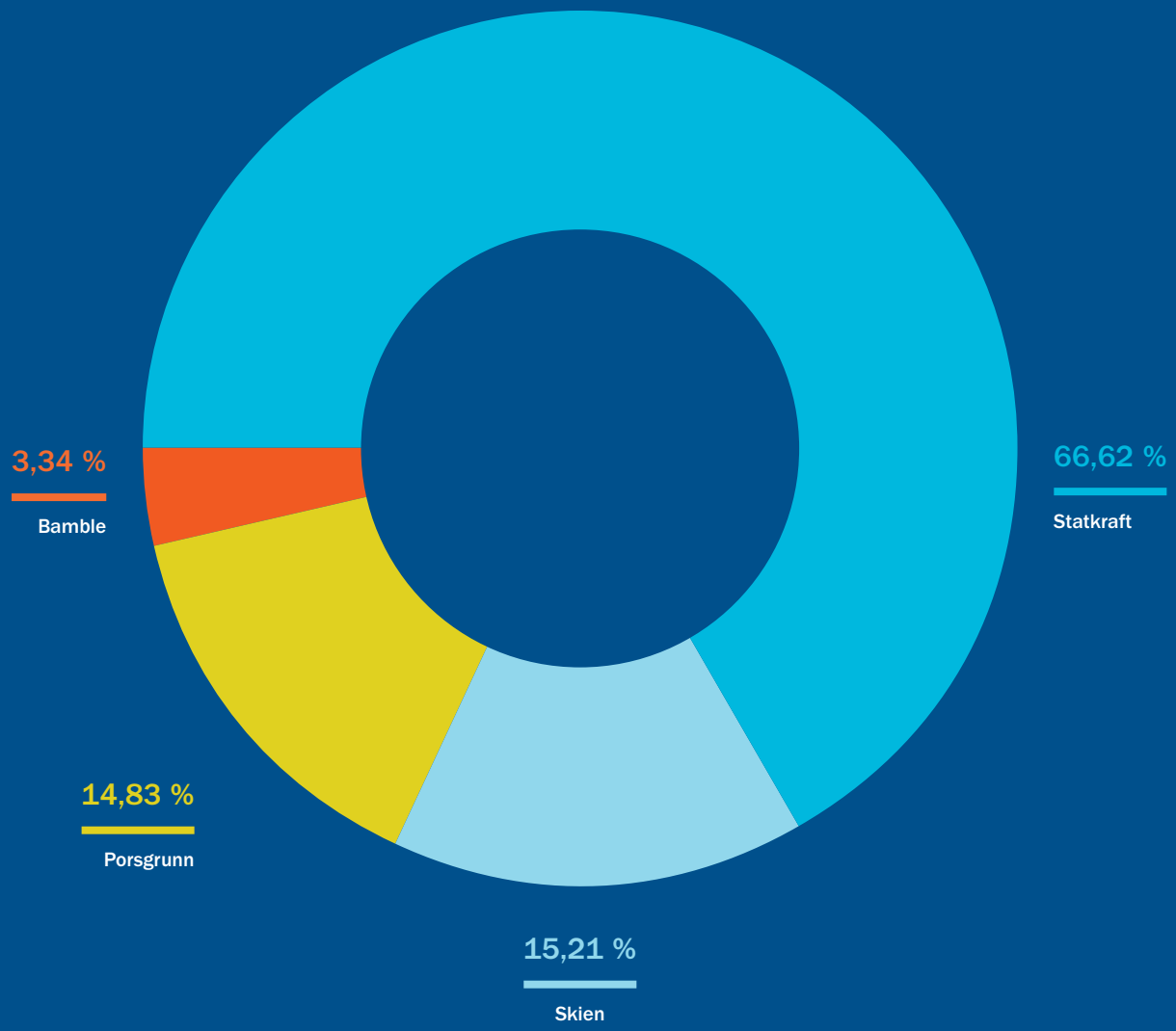

Etisk ansvar

Skageraks forretningsprinsipper inneholder en beskrivelse av Skageraks forpliktelse til å opptre på en bærekraftig, etisk og sosialt ansvarlig måte og overholde alle gjeldende juridiske krav uansett hvor Skagerak opererer. Konsernet har utarbeidet et sett etiske retningslinjer som er gjeldende for hele konsernet, som også inkluderer forventninger til konsernets leverandører. Etikk og integritet blir til gjennom bedriftskultur og atferden til ledere på alle nivåer er styrende for hvilken retning selskapet går i. Skagerak har spesielt fokus på opplæring av ledere og viktigheten av å få dem til å gå foran med et godt eksempel og styrke den gode kulturen og verdiene som konsernet står for.

Ledelsens og ansattes ansvar

Klare og definerte roller og ansvarsforhold, samt riktig kompetanse, er en viktig forutsetning for god styring og internkontroll. God ledelse, effektiv organisasjons-struktur, stillingsbeskrivelser og utviklingsplaner er underelementer i dette. Skagerak har satset på en omfattende lederopplæring som i de siste årene i stor grad har fokusert på tydelighet i lederrollen. Ledere har ansvar for å påse at aktiviteter innenfor deres ansvarsområde blir utført i samsvar med styringssystemet og gjeldende lover og forskrifter. Ledere er ansvarlig både for sin egen forretningsadferd og for sine ansattes atferd og etterlevelse. Hver enkelt ansatt er ansvarlig for å gjøre seg kjent med og utføre oppgaver i samsvar med kravene som settes i Skageraks styringssystem samt i gjeldende lover og forskrifter.

Fullmakter

Fullmaktstrukturen regulerer myndigheten og beskriver oppgaver og ansvar som er gitt konsernstyret, konsernsjef, styret i datterselskaper og ledelsen i datterselskaper.

Strategi, handlingsplaner og målekort

Styret vedtar konsern- og forretningsstrategier. Med store investeringsbehov er strategi og langtidsplaner en kontinuerlig prosess som krever fleksibilitet for best mulig tilpasning til mer usikre og skiftende forutsetninger. Strategibehandlingen det enkelte år vil kunne veksle mellom å ta for seg utvalgte tema eller en mer fullstendig behandling av konsernets strategiske målbilde og veivalg. For å sette strategien ut i livet, anvendes handlingsplaner og målekort for konsern, selskaper og avdelinger. Målekortene inneholder nøkkeltall og indikatorer for de viktigste driverne for å nå de fastsatte målene. De ansatte får sine mål fastlagt gjennom den årlige mål- og utviklingssamtalen.

Overordnet organisasjon

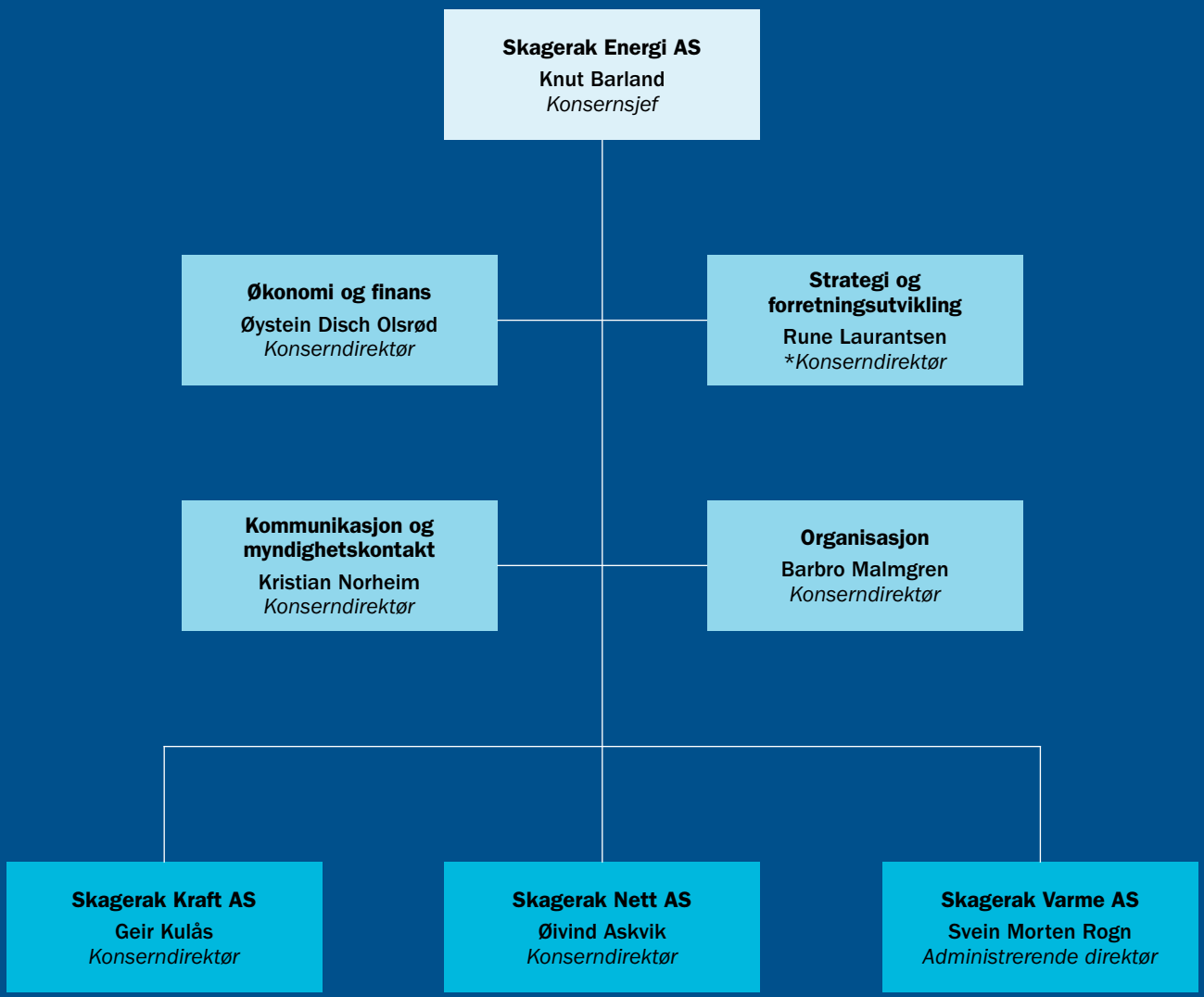

*Konstituert leder fra 1.1.2019

Konsernprinsipper og retningslinjer

Konsernprinsipper og retningslinjer beskriver hvordan ansatte i Skagerak skal forholde seg til en rekke områder hvor fagansvaret for en stor del ligger i stabene og går på tvers i konsernet. Prinsippene vedtas av konsernsjef, mens konsernretningslinjene vedtas av ansvarlig direktør. Konsernprinsippene er i stor grad samordnet med konsernpolicies i Statkraft.

Arbeidsprosesser

En god beskrivelse av arbeidsprosesser er viktig for sikkerheten og kvaliteten på det arbeidet som utføres. Arbeidsprosessene er bygd opp i et grafisk grensesnitt (LOSEN) ut mot ansatte, og det er i de siste årene nedlagt mye arbeid for få til forbedret oversikt på dette feltet. Et viktig poeng i arbeid med prosessene er at beskrivelsene skal tjene som grunnlag for videre forbedringer, både ved vurdering av meldte avvik og ved forbedringsarbeid i grupper. Kompetente prosesseiere skal være pådrivere for å effektivisere og forbedre hovedprosessene i Skagerak samt føre tilsyn med at prosessene etterleves.

Kontrollaktiviteter

Kontrollaktiviteter i styringssystemet rettes inn på tre nivåer (Første-, andre- og tredjelinje).

Førstelinje omfatter medarbeidere og ledere i linjen (daglig styring og kontroll). Medarbeidere har et løpende ansvar for å gjennomføre etablert internkontroll gjennom sine daglige arbeidsoppgaver. *Andrelinje* omfatter ledelsen i Skagerak som har ansvar for å utforme, gjennomføre og følge opp internkontroll innenfor sitt ansvarsområde, eksempelvis revidere og utforme fullmaktstrukturer og styrende dokumenter samt følge opp målekort og handlingsplaner, utføre stikkprøver, mv. T*redjelinje* har igjen ansvaret for å påse at kontrollaktiviteter er etablert og blir fulgt opp.

2 VIRKSOMHET

Skagerak Energis virksomhet er konsentrert om produksjon, omsetning og overføring av elektrisk kraft og annen energi, samt virksomhet i tilknytning til dette.

Konsernet har cirka 630 ansatte, en gjennomsnittlig kraftproduksjon på cirka 5,7 TWh, omkring 199 000 nettkunder og en omsetning på cirka 3 milliarder kroner. Skagerak selger ikke kraft til sluttbruker, men er medeier i kraftomsetningsselskapet Fjordkraft.

Selskapet er organisert som et konsern med kjernevirksomhetene samlet i de tre heleide datterselskapene Skagerak Nett, Skagerak Kraft og Skagerak Varme. Skagerak Energi eier betydelige andeler i Air Liquide Skagerak, Fjordkraft og Laugstol.

Selskapets strategi vedtas av styret på konsernnivå, og gjelder for hele konsernet og de tilhørende datterselskapene.

3 SELSKAPSKAPITAL OG UTBYTTE

Konsernet hadde ved utgangen av 2018 en egenkapital 6 138 millioner kroner som tilsvarer en egenkapitalandel på 47 %. Styret har foreslått at det skal deles ut 226 millioner kroner i utbytte i 2019. Dette er ikke fratrukket egenkapitalen før endelig vedtak gjøres på selskapets generalforsamling den 13. juni 2019.

Konsernets utbyttepolitikk skal blant annet gjenspeile at egenkapitalen og likviditeten ansees forsvarlig ut fra virksomhetenes risiko og omfang. Den senere tid har det vært delt ut 1/3 av utbyttegrunnlaget. Utbyttegrunnlaget defineres som årsresultat korrigert for urealiserte verdiendringer og salgsgevinster/-tap.

4 LIKEBEHANDLING AV AKSJONÆRER OG TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE

Selskapet har 3 ulike aksjeklasser, som er nærmere redegjort for under «eierskap» over. Dette er ikke i henhold til NUES. Avviket er begrunnet i aksjonæravtalens bestemmelser om å gi de enkelte eierne ekstra innflytelse i bestemte saker. I alle andre saker har alle aksjer lik stemme. Alle aksjer har samme rett til utbytte.

Transaksjoner med nærstående er redegjort for i note 28 til regnskapet.

5 AKSJER OG OMSETTELIGHET

Aksjenes omsettelighet er begrenset til å kunne eies av staten, Statkraft, kommuner, fylkeskommuner eller selskaper eiet av disse. Dette fremgår av selskapets vedtekter. Dette er et avvik fra NUES. Det foreligger gjensidig forkjøpsrett til aksjene.

6 GENERALFORSAMLING

Selskapet avholder generalforsamling i henhold til aksjeloven. Selskapet legger til rette for at alle aksjonærer kan delta på generalforsamlingen. Generalforsmalingen behandler de saker som er omtalt i lov og vedtekter.

7 VALGKOMITE

Selskapet har ingen valgkomite. Dette er et avvik fra NUES. Aksjonæravtalens bestemmelser om at hver aksjonærgruppering velger sine styremedlemmer, gjør valgkomiteen unødvendig. Utover dette er det 3 ansatte representanter, valgt av og blant de ansatte.

8 STYRET, SAMMENSETNING OG UAVHENGIGHET

Styret består av 4 medlemmer utpekt av majoritetseier (Statkraft), 2 representanter fra hver av de to største kommunale eierne og 3 ansattvalgte styremedlemmer. Av Statkrafts 4 styremedlemmer skal minst 1 være uavhengig av hovedeier. Dette er et avvik fra NUES.

9 STYRETS ARBEID

Styrets arbeid er regulert av aksjeloven, andre relevante lover, vedtektene og en egen styreinstruks.

Det er ikke etablert eget kompensasjonsutvalg eller revisjonsutvalg. Hele styret fyller disse oppgavene.

10 RISIKOSTYRING OG INTERN KONTROLL

Skagerak Energi ønsker å ha et bevisst forhold til risiko i alle deler av verdikjeden. Arbeidet med risiko skal gjøres med utgangspunkt i målene for selskapets virksomhet. På alle nivåer skal man spørre: Hva kan gå galt, slik at målene ikke nås? Én gang i året gjøres det en full gjennomgang av risikofaktorer i konsernet. To ganger i året legges det frem en rapport for styret, der ulike risikofaktorer identifiseres og drøftes. Det lages en tiltaksplan for å redusere risikoen for at noe går galt eller øke sannsynligheten for å oppnå en gevinst. Risikostyring skal være en naturlig måte å tenke på for alle som arbeider mot et mål og fatter beslutninger. Ved større prosjekter er risikovurdering før oppstart obligatorisk.

11 GODTGJØRELSE TIL STYRET

Styrets medlemmer godgjøres med det honorar som generalforsamlingen vedtar. Det foreligger ingen resultatbasert honorering av styremedlemmene. Ansatte i Statkraft mottar ikke godtgjørelse for sitt arbeide i selskapet styre.

For utfyllende informasjon, se note 7 i regnskapet.

12 GODTGJØRELSE TIL LEDENDE ANSATTE

Godtgjørelse til ledende ansatte foregår ved at konsernsjefenes godtgjørelse fastsettes av styret, mens ledende ansatte som rapporter til konsernsjef får sin godtgjørelse fastsatt av konsernsjef. All godtgjørelse skjer i henhold til selskapets policy.

Informasjon om godtgjørelse til de ledende ansatte fremgår av note 7 til regnskapet.

13 INFORMASJON OG KOMMUNIKASJON

Skagerak Energi har de siste årene styrket innsatsen med å forstå alle interessenters krav, behov og forventinger. I en stadig mer kompleks verden endres muligheter og forventinger raskt, og behovet for informasjon og dialog øker. Kommunikasjon, dialog og samarbeid med interessenter skal fortsatt prioriteres høyt. Informasjonsaktiviteter, ulike arrangement og møter, gode nettsider og ekstern rapportering skal gi interessentene best mulig innsikt i arbeidet vårt.

14 SELSKAPSOVERTAKELSE

Aksjonæravtalen har bestemmelser om forkjøpsrett ved omsetning av aksjer i selskapet. I tillegg er det i samme avtale begrensninger på hvem som kan eie aksjer i selskapet.

15 REVISOR

Deloitte AS er selskapets valgte revisor. Dette er samme revisor som selskapets majoritetseier.

Ekstern revisor deltar på det styremøte som vedtar endelig årsregnskap. Der møter revisor styret uten at administrasjonen er tilstede.

Revisors godtgjørelse fremgår av note 9.

Anbefalinger fra Norsk Utvalg for Eierstyring og Selskapsledelse (NUES)	I tråd med NUES	Avvik forklart i teksten
1. Redegjørelse for eierstyring og selskapsledelse	X	
2. Virksomhet	X	
3. Selskapskapital og utbytte	X	
4. Likebehandling av aksjeeiere og transaksjoner med nærstående		X
5. Aksjer og omsettelighet		X
6. Generalforsamling	X	
7. Valgkomité		X
8. Styret, sammensetning og uavhengighet		X
9. Styrets arbeid	X	
10. Risikostyring og intern kontroll	X	
11. Godtgjørelse til styret	X	
12. Godtgjørelse til ledende ansatte	X	
13. Informasjon og kommunikasjon	X	
14. Selskapsovertakelse	X	
15. Revisor	X	

Styret

Jon Vatnaland Styreleder

Jon Vatnaland, født 1975, er leder av styret i Skagerak Energi og representerer Statkraft. Han er konserndirektør for Konsernstaber i Statkraft. Før han ble en del av konsernledelsen i Statkraft var han ansatt som administrerende direktør og landsjef for Statkraft i Storbritannia. Han har en doktorgrad og en mastergrad fra Universitetet i Oslo. Vatnaland har vært styreleder siden 2018.

Rolf Erling Andersen Nestleder

Rolf Erling Andersen, født 1947, er nestleder i styret i Skagerak Energi og representerer Skien kommune. Andersen representerer Arbeiderpartiet i bystyret i Skien. Der var han ordfører en kort periode i 1993 i tillegg til periodene 1995 til 1999 og 2003 til 2011. I tillegg har han vært medlem av Arbeiderpartiets sentralstyre, leder av Arbeiderpartiets kommunalpolitiske utvalg, samt vararepresentant til Stortinget. Rolf Erling Andersen er utdannet elektriker, og begynte sin yrkeskarriere som sterkstrømsmontør i Skiensfjordens kommunale kraftselskap (SKK), der han også var leder av Norsk Elektriker og Kraftstasjonsforbund (NEKF). Andersen har vært nestleder siden 2004.

Bjørn Holsen Styremedlem

Bjørn Holsen, født 1967, er styremedlem i styret i Skagerak Energi og representerer Statkraft. Han er Senior Vice President for business development i Statkraft. Holsen har hatt innehatt flere ulike stillinger i Statkraft. Han har også vært finansdirektør for Naturkraft og Country Manager på Filippinene for SN Power. Bjørn Holsen er sivilingeniør (master) fra Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU) innenfor industriell økonomi. Holsen har vært styremedlem siden 2018.

Ida Helliesen Styremedlem

Ida Helliesen, født 1947, er styremedlem i styret i Skagerak Energi og representerer Statkraft. Hun har lang erfaring fra forskjellige lederstillinger i blant annet Norsk Hydro, samt styreverv i andre store virksomheter. Ida Helliesen er utdannet MS fra Norges Handelshøyskole (NHH). Helliesen har vært styremedlem siden 2008.

Øystein Kåre Beyer Styremedlem

Øystein Kåre Beyer, født 1947, er styremedlem i styret i Skagerak Energi og representerer Porsgrunn kommune. Beyer representerer Arbeiderpartiet i bystyret i Porsgrunn. Der var han ordfører i perioden 2003 til 2015. Øystein Beyer er utdannet lærer og har arbeidet innen opplæring, skole og helse. Beyer har vært styremedlem siden 2016.

Kristin Steenfeld-Foss Styremedlem

Kristin Steenfeldt-Foss, født 1964, er styremedlem i styret i Skagerak Energi og representerer Statkraft. Hun har lang erfaring fra flere lederroller i Statkraft, og jobber nå som senior rådgiver. Kristin Steenfeldt-Foss har god bransjeerfaring, blant annet fra flere styreverv i norske kraftselskap. Hun er utdannet innen økonomi ved Universitetet i Agder (UiA) og Norges Handelshøyskole (NHH). Steenfeld-Foss var styremedlem i perioden 2006–2009 og har nå vært styremedlem siden 2011.

Gunnar Møane Styremedlem

Gunnar Møane, født 1959, er ansattes representant i styret i Skagerak Energi. Han har lang arbeidserfaring fra Skagerak Energi, og innehar rollen som konsern-tillitsvalgt. Møane har vært styremedlem siden 2001.

Kjersti Haugen Styremedlem

Kjersti Haugen, født 1966, er ansattes representant i styret i Skagerak Energi. Hun har lang arbeids-erfaring fra Skagerak Energi, og jobber til daglig som kommunikasjonsrådgiver/webansvarlig i morselskapet. Haugen har vært styremedlem siden 2008.

Trond Erling Johansen Styremedlem

Trond Erling Johansen, født 1962, er ansattes representant i styret i Skagerak Energi. Trond Erling har lang erfaring som ingeniør i Skagerak Nett, og jobber til daglig som energiingeniør ved driftssentralen. Johansen har vært styremedlem siden 2018.

Ledelse

Knut Asgeir Barland
Konsernsjef i Skagerak Energi

Knut Barland, født 1958, er konsernsjef i Skagerak Energi. Han har lang erfaring fra diverse lederstillinger i Statoil, blant annet som miljødirektør, direktør for gass-prosesseringsanlegget på Kårstø, og som direktør for forretnings-området Naturgass i Statoil/ Hydro. Knut Barland er utdannet sivilingeniør kjemiteknikk fra NTNU, og har gjennomgått Befalskolen for Infanteriet. Barland har vært konsernsjef siden 2008.

Øystein Disch Olsrød
Konserndirektør økonomi og finans

Øystein Disch Olsrød, født 1971, er konserndirektør for økonomi og finans i Skagerak Energi. Han kom fra stillingen som CFO konsern i Reno Norden ASA. Han har tidligere vært finansdirektør i Green Reefers ASA og Tide ASA. Tidligere i sin karriere har han hatt sentrale stillinger i ulike selskap innenfor områdene finans, regnskap, skatt og avgift, samt forretningsutvikling og ledelse. Øystein Disch Olsrød er utdannet statsautorisert revisor. Disch Olsrød har vært konsern-direktør for økonomi og finans siden 2017.

Barbro Malmgren
Konserndirektør organisasjon

Barbro Malmgren, født 1959, er konserndirektør for Organisasjon i Skagerak Energi, med ansvar for HR, HMS, IKT og eiendom. Hun kom til Skagerak fra stillingen som kommunikasjonsdirektør i Helse Sør RHF. Før det var hun sjefskonsulent i Cap Gemini Ernst & Young, og assisterende direktør i Telemarksavisa, hvor hun også jobbet med lederutvikling i konsernet A-pressen (nå Amedia). Hun er utdannet innen økonomi og ledelse (BI). Malmgren har vært konserndirektør siden 2005.

Øivind Askvik
Konserndirektør Skagerak Nett

Øivind Askvik, født 1975, er konserndirektør for Skagerak Nett. Han var tidligere global serviceleder for Power Grid Automation i ABB. Han har hatt flere sentrale posisjoner i ABB gjennom 15 år, både nasjonalt og internasjonalt, og har lang erfaring fra området kraftprodukter, kraftsystemer og automasjon. Øivind Askvik er utdannet i Forsvaret, og har en Executive MBA i økonomisk styring og ledelse. Askvik har vært konserndirektør for Skagerak Nett siden 2017.

Kristian Norheim

Konserndirektør kommunikasjon og myndighetskontakt

Kristian Norheim, født 1976, er konserndirektør for kommunikasjon og myndighetskontakt i Skagerak Energi. Han kom til Skagerak fra stilling som seniorrådgiver i Gambit Hill + Knowlton Strategies. Han har bred erfaring fra sin tid som aktiv politiker for FrP (2004–2015), blant annet som stortingsrepresentant i 2 år. Kristian Norheim har en mastergrad i sørøsteuropeiske studier fra National & Kapodistrian University of Athens. I tillegg har han hovedfag i statsvitenskap fra Universitetet i Oslo. Norheim har vært konserndirektør for kommunikasjon og myndighets-kontakt siden 2017.

Rune Laurantsen

Konstituert konserndirektør strategi og forretningsutvikling

Rune Laurantsen, født 1956, er konstituert konserndirektør for konsernutvikling i Skagerak Energi. Han var administrerende direktør for Skagerak Varme i perioden 2012–2013 og konserndirektør for øknomi og finans i 2013–2017. Rune Laurantsen er utdannet ved Norges Handelshøyskole (NHH) og er autorisert finansanalytiker med en MBA i finans.

Geir Kulås

Konserndirektør Skagerak Kraft

Geir Kulås, født 1969, er konsern-direktør for Skagerak Kraft. Han har lang erfaring fra diverse stillinger innenfor Norsk Hydro. Blant annet var han støperisjef og produksjonssjef for Magnesium Norway, før han ble plattformsjef for Oseberg C og siden feltsjef for Heimdal, Vale, og Vilje i Hydro Oil & Energy. I perioden 2012–2017 var han konserndirektør for Skagerak Nett. Geir Kulås er utdannet sivilingeniør industriell kjemi fra NTNU, og MBA i økonomisk styring og ledelse ved NHH. Kulås har vært konserndirektør for Skagerak Kraft siden 2017.

Samarbeid og innovasjon er Skagerak Energis historie

Allerede i **1885**, seks år etter at Thomas A. Edison fremstilte den første glødelampen, og tre år etter at verdens første elektrisitetsverk ble åpnet i New York, produserte Laugstol Bruk i Skien elektrisitet. Formålet var først og fremst å skaffe bedre og mindre brannfarlig lys i egen bedrift. Det var her glødelampen for første gang lyste i Norge.

Andre tok raskt etter. I **1886** kunne Sandefjords Blad fortelle at «*Hr. kammerherre Treschow har i disse dager overleveret Fritzøe Verks Musikkorps til Benyttelse et særdeles præktig Lokale der er forsynet med elektrisk lys.*»

Allerede før **1915** var det etablert fire kraftselskaper i Grenland: Fritzøe verk, Porsgrunn kommunale elektrisitetsverk, Skien Elektrisitetsverk og Langesund Kommunale kraftselskap.

Skiensfjordens kommunale kraftselskap (SKK) ble stiftet 7. juni **1912** av Gunnar Knudsen, industrimann og statsminister i to perioder, 1908–1910 og 1913–1920. Knudsen, grunnlegger av pionerbedriften Laugstol Bruk, født i Arendal og bosatt i Skien, tok initiativ til et samarbeid mellom Porsgrunn, Skien, Gjerpen og Solum om kraftutbygging i Grenland. Han skrev til ordførerne: «*Skiensfjorden har mange betingelser for i endnu høiere grad end nu er tilfældet at bli et betydelig industricentrum … Saken har … større utsigt til at kunne løses til distriktets fordel, om man søker at samle interesserne til et fælles anlæg.*»

I **1920** ble Vestfold Kraftselskap (VK) stiftet, etter at fylkestinget vedtok å kjøpe halvparten av Fritzøe Verk/Treschows fallrettigheter og elektriske anlegg.

I **1965** var SKK blitt en sammenslutning av alle kraftselskapene i området, eiet av Skien (50 prosent), Porsgrunn (40 prosent) og Bamble (10 prosent).

Høsten **2018** ble ny strategi med økt satsing på innovasjon og forretnings-utvikling lansert.

Våren **2018** solgte Skagerak Energi seg ned fra 48 til 29,7* prosent i Fjordkraft i forbindelse med børs-noteringen av Fjordkraft.

*Skagerak Energi har i 2019 solgt seg ned i Fjordkraft og har per 29.3.2019 en eierandel på 14,9 %.

51 prosent av aksjene i Skagerak Naturgass ble solgt til Air Liquide i **2017**. Selskapet heter nå Air Liquide Skagerak.

Skagerak Energi solgte seg høsten **2015** ned til 49 prosent i Skagerak Elektro og videre til 33,4 prosent. Selskapet har skiftet navn til Laugstol.

Gjennom de **siste årene** har det vært en gradvis konsentrasjon om tre kjernevirksomheter: Kraft-produksjon, nettvirksomhet og fjernvarme.

I **1999** ble tanken om en fusjon av SKK og VK, med Statkraft som hovedaksjonær lansert. I **2000** kom Statkraft inn på eier-siden i SKK og VK med en eier-andel på 34 prosent i hvert av selskapene. I desember **2000** ga eierkommunene i Vestfold og Grenland klarsignal for fusjonen, og **1. januar 2001** var Skagerak Energi en realitet.

I mai **2001** ble det nye konsernet offisielt lansert. I september samme år solgte Vestfold-kommunene sine resterende aksjer i Skagerak Energi AS til Statkraft Holding AS, som deretter eier 66,62 prosent i Skagerak Energi.

I **1999** overtok SKK Telekraft AS, og VK overtok i **1998** det første kommunalt eide distribusjons-verket, Tønsberg Energi. I løpet av et par år var samtlige e-verk i fylket samlet under VK-paraplyen.

Samarbeidet mellom SKK og VK har lange tradisjoner. Så tidlig som i **1947** inngikk de to kraftselskapene en avtale om å bygge ut Åbjøra, Hjartdøla, Bagn og Vierød i fellesskap.

Våre anlegg

Viktige kraftstasjoner:

Åbjøra kraftverk

Åbjøra kraftverk ligger i Bægnavassdraget. Kraftstasjonen ligger i Valdres syd for Fagernes og vest for Aurdalsfjorden. Kraftverket ble satt i drift i 1951. I 2002 ble en ny kraftstasjon 250 meter lengre inn i fjellet tatt i bruk.

Produksjon: 550 GWh
Effekt: 95 MW
I drift: 1951/2002
Fallhøyde: 442 m
Kommune: Nord-Aurdal
Eierandel: 100 %

Hjartdøla kraftverk

Hjartdøla kraftverk ligger i Hjartdal kommune og er Skagerak Krafts nest største heleide kraftverk.

Produksjon: 500 GWh
Effekt: 120 MW
I drift: 1958
Fallhøyde: 555 m
Kommune: Hjartdal
Eierandel: 100 %

Brokke kraftverk

Brokke kraftverk ligger i Valle kommune i Aust-Agder og er en av Norges største kraftstasjoner.

Produksjon: 1 563 GWh
Effekt: 328 MW
I drift: 1964
Fallhøyde: 303 m
Kommune: Valle
Eierandel: 31,4 %

Tonstad kraftverk

Tonstad kraftverk ligger i nordenden av Sirdalsfjorden ved tettstedet Tonstad i Vest-Agder. Tonstad kraftverk er Norges største målt i produksjon.

Produksjon: 3 800 GWh
Effekt: 960 MW
I drift: 1968
Fallhøyde: 450 m
Kommune: Sirdal
Eierandel: 14,6 %

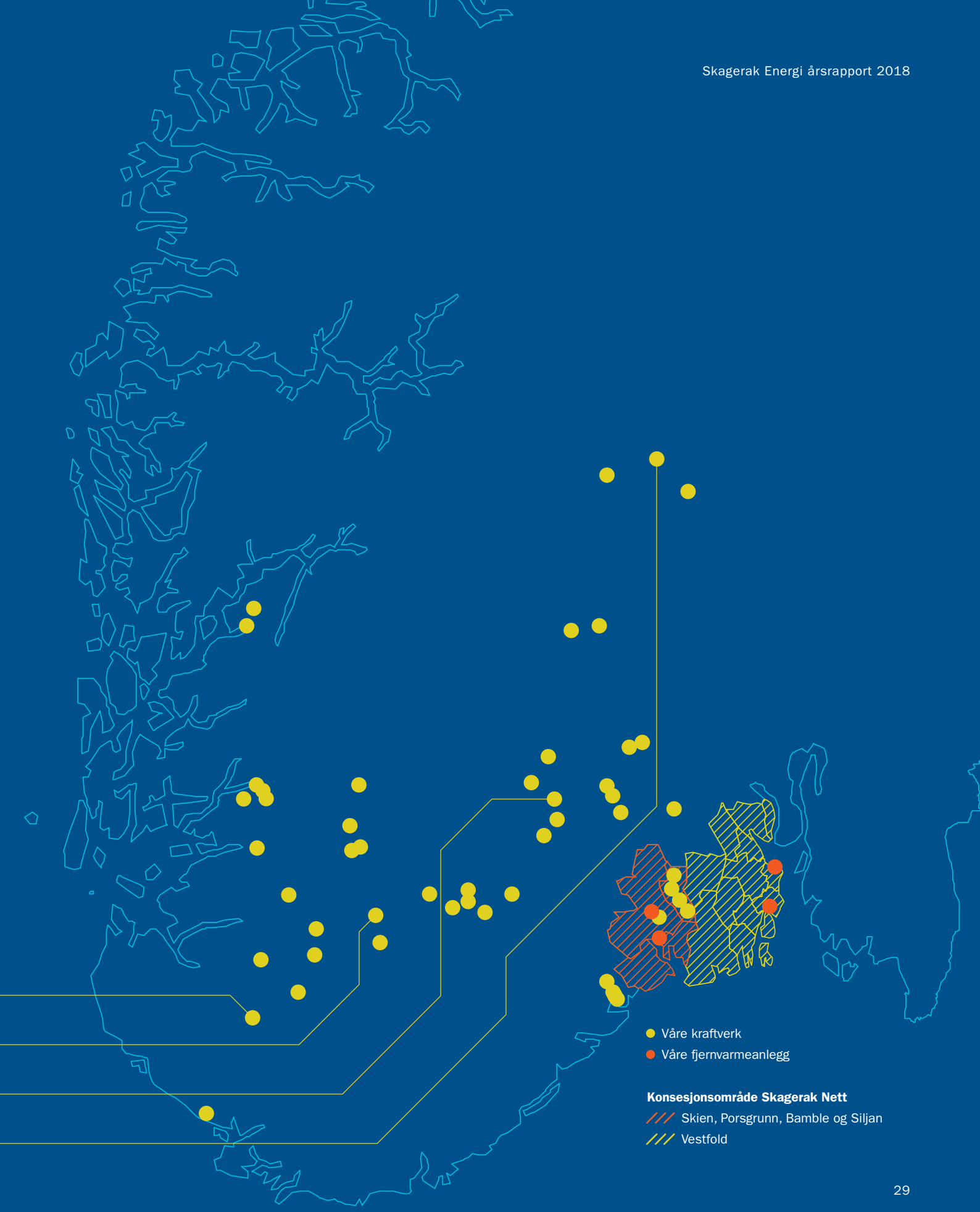
Våre kraftverk
Våre fjernvarmeanlegg
Konsesjonsområde Skagerak Nett
Skien, Porsgrunn, Bamble og Siljan
Vestfold

Virksomheten i 2018

Skageraks strategi 32
Kraftmarkedet 42
Klimabevissthet betyr millarder 46
Skagerak Kraft 48
Skagerak Nett 50
Skagerak Varme 52

Skageraks strategi

Energimarkedet er i sterk endring både i Europa og globalt. Alvoret i klima-utfordringen og den raske teknologiske utvikling gjør det nødvendig med betydelige investeringer, samtidig som nye muligheter skapes. Elektrifisering av samfunnet vil øke behovet for ny fornybar produksjon for å støtte kundenes behov, ikke minst innenfor transport på land, sjø og i industrien. Dette krever bygging av ny infrastruktur med et smartere nett og nye styringssystemer.

Skagerak Energi er en viktig samfunnsaktør som ønsker å skape noe betydningsfullt, og på den måten sette tydelige spor i et nytt energilandskap.

Skagerak Energi er godt posisjonert innenfor fornybar energi, og vil årlig investere cirka 1 milliard kroner innenfor områdene nett, vannkraft, fjernvarme og biogass. Selskapet har en sentral geografisk plassering nær industri, havner og større byer. Ansatte har god utbyggings- og driftskompetanse og det er bygget opp en sterk finansiell stilling for kunne å ta nye løft.

Følgende hovedprioriteringer gjelder for konsernet

- Skagerak skal fremover ha en reell vekst i omsetning og resultat. Veksten skal komme i eksisterende hovedvirksomhet, men ny forretningsaktivitet skal også bidra til vekstmålet.
- Skagerak skal være en energipartner for kundene. Dette innebærer at selskapet skal opptre som én leverandør der leveransen er sammensatt fra flere forretningsområder. Selskapet skal være koordinert både i utviklingen av ny forretningsaktivitet og ved markedsføring ut mot kunden. I utviklingen vil det også søkes partnerskap med andre bedrifter.
- For å fremme innovasjon og forbedring av virksomheten vil organisering og arbeidsprosesser tilpasses til en mer fleksibel organisering med vekt på team og prosjekter. Styrken ved å sette sammen mennesker i grupper med ulik bakgrunn og erfaring skal utnyttes.

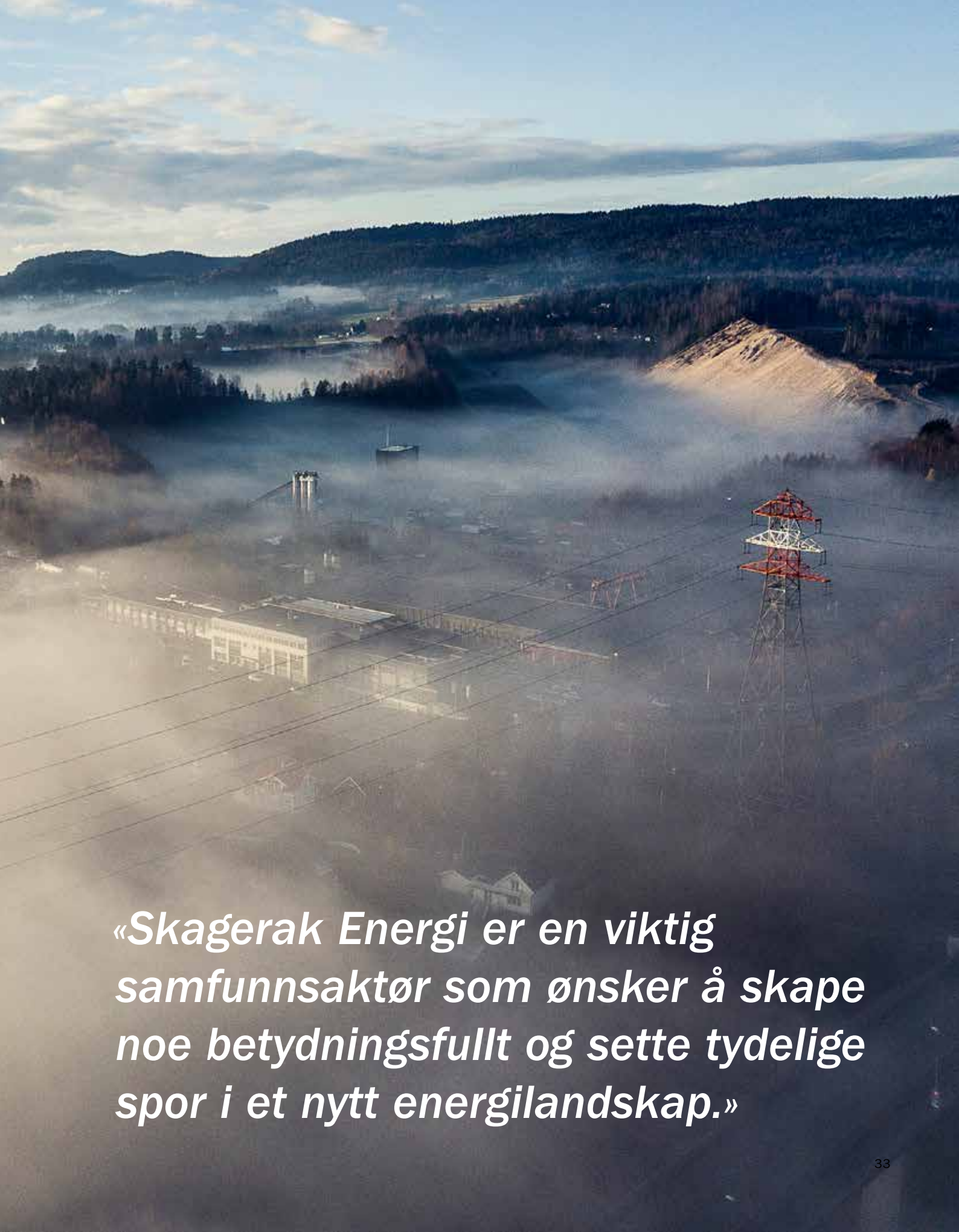

«Skagerak Energi er en viktig samfunnsaktør som ønsker å skape noe betydningsfullt og sette tydelige spor i et nytt energilandskap.»

Skagerak Kraft

Skagerak Kraft er konsernets viktigste økonomiske motor, og etter to år med gode priser er den rollen forsterket. Selskapet har en produksjonskapasitet på 5732 GWh i et normalår og har hatt en vekst på 207 GWh siden 2006.

Strategiske mål for Skagerak Kraft

- → Være et ledende kraftselskap for utnyttelse av ny teknologi og kompetanse.
- → Vekst gjennom vannkraftprosjekter og vurdering av vindkraft.
- → Maksimere grønne verdier.
- → Maksimere verdien av vannet.

Skagerak Kraft har i løpet av det siste året etablert et Smart Kraft-program, for å øke farten i selskapets arbeid med digitalisering og bruk av ny teknologi. Selskapet har som mål å bli blant de ledende på dette området i Norge. Nye modeller og digitale verktøy avgjør nå når og hvordan kraftverkene skal kjøres.

«I tillegg til å oppnå vekst gjennom flere mindre vannkraftprosjekter, skal selskapet gjennomføre en vurdering av vindkraft.»

Kapasiteten innenfor kraftproduksjonen skal økes både ved utbygging av prosjekter alene og med samarbeidspartnere. Det skal gjøres betydelige reinvesteringer i eksisterende kraftverk, og mulighetene innenfor balansemarkeder og grønn krafthandel skal utnyttes aktivt.

En tettere sammenknytning av det europeiske kraftmarkedet gjør at det vil kunne bli mulig å tjene mer penger på å selge vannkraft når det er mindre tilgang på sol- og vindkraft i land i Europa. Dette kalles balansemarkedet. En variant er å selge virtuell lagerplass i vannmagasiner når det er mye tilgang på sol- og vindkraft og lav etterspørsel.

Handel med grønne sertifikater og opprinnelsesgarantier gir økt fortjeneste ved fornybar energiproduksjon, og videre utvikling av handelen med disse produktene skal prioriteres.

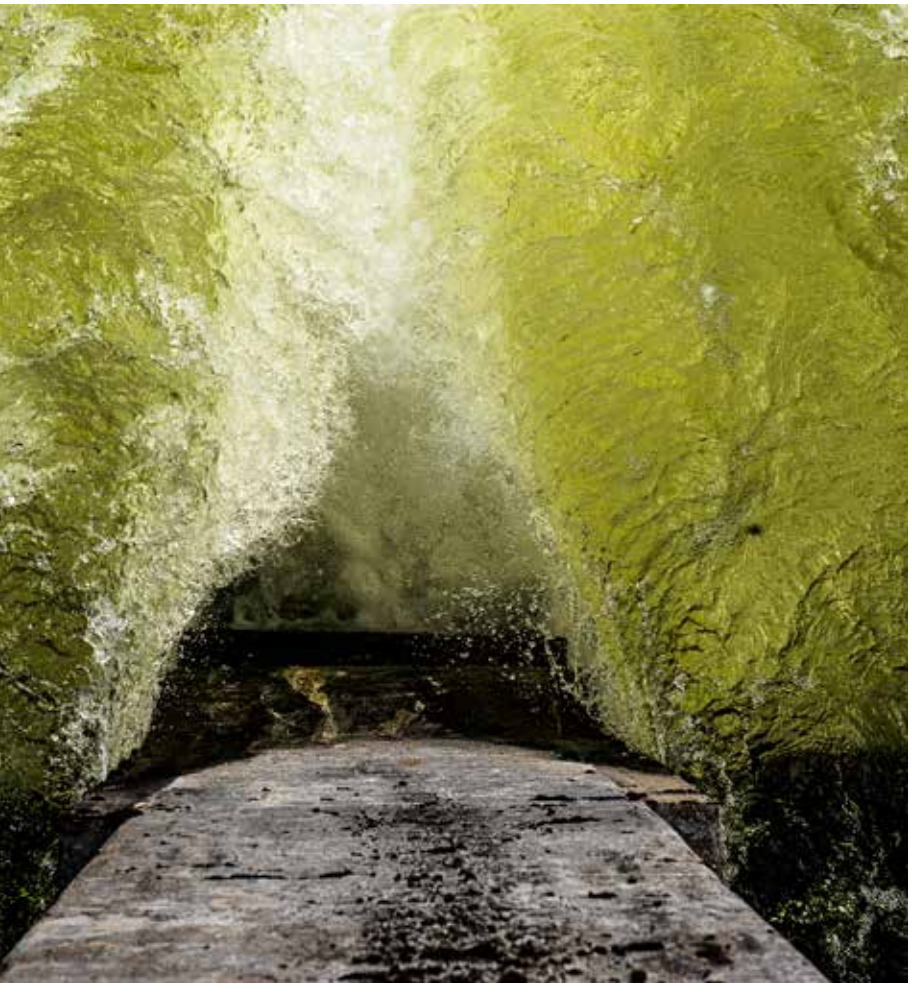

Skagerak Nett

I 2018 leverte Skagerak Nett 7463 GWh og hadde ved årets utløp 198 666 nettkunder. Selskapet er dermed blant de fire største nettselskapene i Norge.

Sikker strømforsyning og sikker drift uten skader på ansatte, kunder og andre personer i Skagerak Energis nettområde er det overordnede målet for Skagerak Nett. Dette skal oppnås til en riktig pris for kundene.

For å nå Norges klimamål må nettet bygges slik at det er tilrettelagt for økt produksjon av fornybar energi og fremmer utviklingen mot et fullelektrisk samfunn. Lokal produksjon av solenergi og vind skal tas inn i nettet og styres på en optimal måte.

Behovene for å håndtere effekttoppene som lading innenfor transport og maritim sektor medfører, øker. Overgang til mer klimavennlige prosesser i industrien krever også et sterkere nett.

Strategiske mål for Skagerak Nett

- → Høyest kundetilfredshet blant norske nettselskaper.
- → Den foretrukne samarbeidspartneren for andre nettselskap i Norge.
- → Blant de tre beste blant sammenlignbare nettselskaper i NVEs effektivitetsmåling.

«Skagerak Nett skal fremme utviklingen mot et fullelektrisk samfunn og legge til rette for lokal produksjon av sol- og vindenergi.»

Innføringen av smarte målere og avanserte datasystemer (AMS) vil gi mulighet til å ta ut effekter både for kunden, nettselskapet og samfunnet. Det er viktig at disse realiseres, i form av lavere strømregning og en mer effektiv utnyttelse av nettet, med redusert behov for fremtidige nettinvesteringer.

Mer effektive investerings- og vedlikeholdsprogram skal utvikles ved en mer systematisk bruk av tilgjengelige data i planleggingen, og grundigere kost/nytte vurderinger for når det er mer riktig å reinvestere enn å vedlikeholde.

Mer enn 60 prosent av kapasiteten innenfor forskning og utvikling skal brukes på prosjekter som gir gevinst for nettselskapet på kort sikt.

For å påvirke nettselskapets rolle i fremtiden skal nettselskapet være en attraktiv partner i initiativer med bransjeorganisasjonen Energi Norge og andre nettselskaper.

Skagerak Varme

I 2018 leverte Skagerak Varme 141 GWh og hadde en omsetning på 108 millioner kroner.

Hos Skagerak Varme brukes energi som ellers ville gått tapt, som spillvarme fra industrien og flis fra skogen. Redusert bruk av primære energiressurser gir både reduserte klimautslipp og reduserte naturinngrep. Skagerak Varmes energikilder er 97 prosent fornybare, hvorav 60 prosent er bioenergi, 24 prosent spillvarme og resten er fra sjøvarmepumper og elektrisitet.

Strategiske mål for Skagerak Varme

- → Øke energivolumet til 171 GWh innen 2020.
- → Oppnå en EBITDA på 46 millioner kroner og et positivt resultat etter skatt innen utgangen av 2020.
- → Forsterke markeds- og produktutvikling innenfor Skagerak Energipartner.

For å styrke lønnsomheten er vekst viktig. Det er fortsatt et interessant potensial ved byutviklingen i konsesjonsområdet, både i Skien, Porsgrunn, Tønsberg og Horten. I tillegg til byggeaktiviteten vil kundetilveksten påvirkes av oppvarmingssystemer som velges i større bygg.

«Fjernvarme er en viktig del av det nye konseptet Skagerak Energipartner, der konsernets ressurser samles for å tilby kundene en komplett energiløsning.»

Skagerak Varme vil i samarbeid med sine kunder se på mulighetene som ligger i å integrere solfangere, solceller og varmelager i tilknytning til fjernvarmeanleggene. Sesonglagring medfører økt fleksibilitet for fjernvarmenettet, da det til en viss grad kan avlaste etterspørselstoppene på vinteren ved å ta vare på overskuddsvarme fra sommerhalvåret. Ved å avlaste elektrisitetsnettet i perioder med høy last, vil dette medføre redusert behov for nettinvesteringer.

Utvikling av strømpriser og nettleie vil påvirke lønnsomheten, ved virkningen på salgsprisene for varme. Dette har selskapet ingen innflytelse over.

Marginen vil også preges av kostnaden for bioenergi, som vil kunne stige på grunn av økende etterspørsel. Det vil bli inngått langsiktige allianser med partnere på bioenergisiden og testing av annen biomasse enn flis.

Skagerak Varme vil bidra til å utvikle en mer effektiv verdikjede i bioenergimarkedet med lavere risiko, til fordel for både leverandører og kunder.

Ny forretningsvirksomhet

Skagerak Energis eiere ønsker å utvikle ny forretningsvirksomhet.

Morselskapet vil være et nav for utvikling av ny forretningsvirksomhet, i samarbeid med forretningsområdene og eksterne partnere der dette er hensiktsmessig.

Ny forretningsvirksomhet rettes inn mot følgende prioriteringer:

- → Områder som er sentrale for utvikling av egen region.
- → Investeringene som foreslås må vise lønnsomhet, og bør kunne vokse utover regionen.
- → Være basert på konsernets konkurransekraft og konkurransefortrinn.

I tillegg til utvikling av ny forretningsvirksomhet kan det være aktuelt å investere i selskaper som er i en tidlig kommersialiseringsfase, der dette kan gi konkurranse-fortrinn og/eller gi verdifull innsikt i nye teknologier, forretningsmodeller og markeder.

Tilknyttede selskaper

Eierandelen i *Air Liquide Skagerak* (49 %) åpner for videre forretningsmuligheter innenfor bioenergi (biogass) og samarbeid for utnyttelse av hydrogen og annen grønn teknologi.

Posisjonene med 29,7* % i børsnoterte *Fjordkraft AS* og 33,4 % i *Laugstol AS* vil vurderes regelmessig med tanke på utsikter til fremtidig avkastning og selskapenes behov for videre vekst og konsolidering.

*Skagerak Energi har i 2019 solgt seg ned i Fjordkraft og har per 29.3.2019 en eierandel på 14,9 %.

PETZL

Kraftmarkedet

Kraftprisene steg betydelig i 2018. Gjennomsnittsprisen for året endte på 42 øre per kilowattime for Sør-Norge. Det var 15 øre mer per kilowattime enn i 2017. Årsaken til økningen var først og fremst store hydrologiske variasjoner i tillegg til økte kostnader ved produksjon av kull- og gasskraft på Kontinentet.

2018 var et værmessig veldig spesielt år med store hydrologiske variasjoner gjennom året. Dette betyr veldig mye for planlegging og gjennomføring av produksjonen.

Fra historisk tørt …

Ved inngangen av året var det mer snø i fjellet enn normalt. Perioden fra midten av februar og til utgangen av juli var imidlertid preget av lite nedbør. Totalt kom det bare rundt halvparten av normal nedbør i Norge.

Spesielt tørt var det fra midten av mai da det omtrent ikke regnet i 10 uker. Denne perioden var historisk tørr.

… til historisk vått!

I de neste 10 ukene, fra begynnelsen av august, kom det masse regn. Nedbøren i denne perioden var nok til å produsere utrolige 47 TWh med kraft. Dette var historisk vått.

Den våte høsten var likevel ikke nok til å endre at 2018 gikk over i historien som tørrere enn normalt. Ifølge NVE kom det nedbør tilsvarende 120,5 TWh, noe som er 13 TWh mindre enn normalen og 35,8 TWh mindre enn 2017.

Snøsmeltingen skilte seg også fra normalen. Det var lenge godt med snø både i fjellet og lavlandet, men da smeltingen satte inn for alvor i april gikk det svært raskt. I et normalår smelter gjerne snøen høyt til fjells gjennom hele sommeren. I 2018 var stort sett snøen borte ved utgangen av mai. Først og fremst hadde den smeltet, men det varme været førte også til betydelig fordamping ifølge NVEs beregninger.

Hvorfor steg kraftprisen så mye?

Norge er knyttet til det europeiske kraftmarkedet gjennom overføringskabler. Kablene gjør at kraft både eksporteres og importeres mellom Norge og utlandet gjennom døgnet. I perioder med lave vannreserver vil de norske kraftverkene importere kraft fra utlandet.

Vannreservene, eller *den totale vannressursen* som det gjerne kalles, omfatter i tillegg til vannet i magasinene den totale mengden vann som vil sige inn i magasinene: Regn, snø, grunnvann og markvann.

«2018 var et værmessig veldig spesielt år med store hydrologiske variasjoner gjennom året.»

I et normalår eksporteres det totalt sett mer kraft enn det importeres i Norge, men kraften kan flyte både ut og inn av landet gjennom døgnet. I et tørrår vil det bli importert kraft i flere timer enn i et normalår eller et våtår.

I tørre år blir den norske prisen, spesielt i Sør-Norge, påvirket av prisene på Kontinentet i flere timer enn i et vått år. Det betyr at prisen i Norge ofte, men ikke alltid, følger prisen på Kontinentet. Veldig enkelt fortalt kan vi si at:

- Når den totale vannressursen i Norge er normal eller større enn normalt, vil årsprisen i Sør-Norge ligge under prisen på Kontinentet.
- Når den totale vannressursen i Norge er vesentlig mindre enn normalt, vil årsprisen i Sør-Norge være lik eller høyere enn prisen på Kontinentet.

2018 var et tørrår og derfor fulgte den norske prisen i stor grad prisen på Kontinentet.

Produsentene opplevde i 2018 at kostnadene ved termisk kraftproduksjon, i første rekke kull- og gasskraft, økte betydelig. Ifølge NVE økte gjennomsnittskostnadene ved å produsere kraft fra kull med 35 prosent fra 2017 til 2018, mens tilsvarende kostnader for gasskraft var på 40 prosent.

Årsaken var foruten økning i brenselsprisene en tredobling av prisen på CO_2-utslippskvoter. Dette dro opp kraftprisen i hele Europa, Norge inkludert.

Slik fungerer CO_2-kvotesystemet

Når gass- og kullkraftkraftverkene øker produksjonen, øker også deres utslipp av CO_2. I Europa må alle kraftverk, den kraftkrevende industrien (prosessindustri) og olje- og gassprodusenter dekke sitt utslipp av CO_2 med like mange utslippsrettigheter.

Kvotetildelingen er et viktig virkemiddel i klimapolitikken og styres politisk. For å redusere klimagassutslippet blir antall tilgjengelige kvoter redusert hvert år fra 2013 til 2020 med 1,74 prosent. Det betyr 38 millioner tonn reduserte CO_2-utslipp årlig. Fra 2021 til 2030 vil kvotetildelingen synke enda raskere, med 2,2 prosent hvert år. I tillegg ble det gjort andre endringer i kvotesystemet i slutten av 2017, som gjør at det er færre kvoter tilgjengelig. Derfor steg kvoteprisen så mye i 2018.

Pris CO_2-kvoter

Euro/tonn

Kilde: Montel

Klimabevissthet betyr milliarder

Opprinnelsesgarantier skal øke lønnsomheten til fornybar energi og med dette stimulere til det grønne skiftet. Prisen på opprinnelsesgarantier har steget mye i 2018. Hovedgrunnen er at EU ble enige om et nytt direktiv fra 2020, der det fremgår at alle som vil dokumentere klimaavtrykket i den strømmen de bruker, må bruke den offisielle beregningen. For Norge lages den av NVE. Varedeklarasjonen for strøm angir antall gram CO_2 per kWh. I det europeiske markedet påvirkes denne miksen av alle kraftformene, samt kjøp og salg av kraft og opprinnelsesgarantier. De som vil dokumentere at den strømmen de bruker er renere enn den nasjonale varedeklarasjonen, må kjøpe opprinnelsesgarantier.

Prisen for opprinnelsesgarantier har steget fra cirka 0,2 øre/kWh i 2017 til 2,35 øre på det høyeste i 2018. I snitt var prisen på opprinnelsesgarantier for vannkraft 1,24 øre/kWh i 2018. I februar 2019 var prisen cirka 1,4 øre/kWh. Norske kraftverk, som produserer 135 milliarder kWh vann- og vindkraft, kan altså tjene cirka to milliarder kroner ekstra, hvis prisen holder seg. Skagerak Kraft kan tjene mer enn 60 millioner kroner årlig på dette, med samme pris.

Ny fornybar energi gir ekstra-inntekter

I tillegg til opprinnelsesgarantier tjener kraftselskapene ekstra på strømmen fra de kraftverkene som startet ny fornybar produksjon etter 2012. For at Norge og Sverige skulle nå sine fornybarmål i henhold til EUs energidirektiv, ble det innført en støtteordning. Den er utformet slik at verdien av støtten (el-sertifikatene) synker når det nærmer seg oppfyllelse av målene. I 2018 ble markedsprisen stimulert ved at myndighetene stilte krav til de som selger strøm til forbrukerne, som for eksempel Fjordkraft, om å øke innblanding av ny fornybar energi. Det løftet prisen på el-sertifikatene opp i cirka 27 øre/kWh på det meste.

Allerede fra 2020 vil prisen på sertifikatene stupe til 1–2 øre/kWh, fordi fornybar-målene vil bli nådd. Målet er 28,4 TWh i den felles norsk-svenske ordningen.

Pris på opprinnelsesgarantier for produksjon i 2018

Euro/MWh

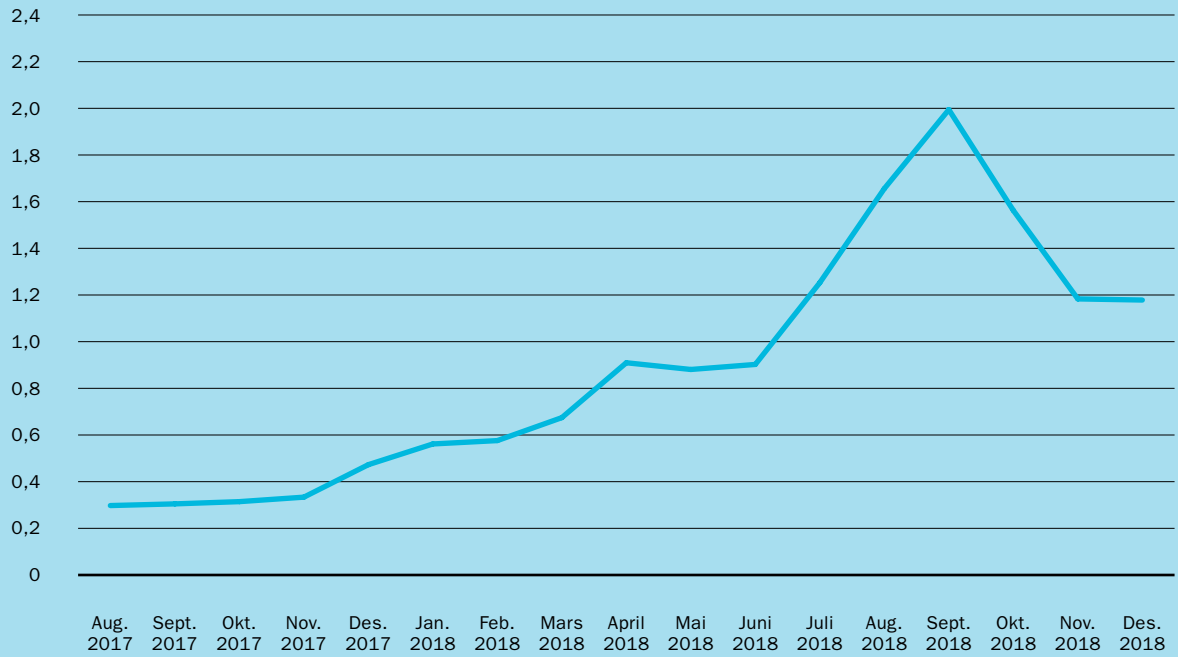

Kilde: Icap

«Klimapolitikken har gitt oss virkemidler som påvirker både tilbud, etterspørsel og priser. Til sammen utgjør effekten av utslipps-kvoter for CO_2, opprinnelsesgarantier og el-sertifikater flere hundre millioner kroner i Skagerak Energis regnskap.»

Skagerak Kraft

Strategiske mål

- → Være et ledende kraftselskap for utnyttelse av ny teknologi og kompetanse.
- → Vokse gjennom vannkraftprosjekter og vurdering av vindkraft.
- → Maksimere grønne verdier.
- → Maksimere verdien av vannet.

Antall skader: 1

Sykefravær: 2,8 %

Beløp i mill. kr	2014	2015	2016	2017	2018
Omsetning (netto)	1 231	1 577	1 145	1 571	2 009
Omsetning (netto) justert*	1 300	1 219	1 375	1 567	2 044
EBITDA	812	1 126	727	1 157	1 564
Investeringer	248	113	104	100	130
Ansatte (antall)	120	116	123	123	128

*Underliggende omsetning (netto) justert for urealiserte verdiendringer i kraftkontrakter

Kraftproduksjon

GWh

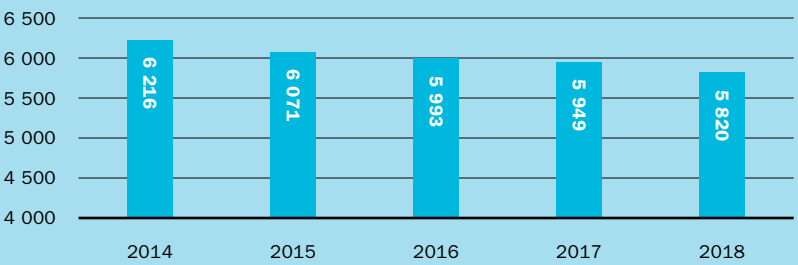

Geir Kulås
Konserndirektør

Leder for Skagerak Kraft siden februar 2017 og begynte i konsernet som leder for Skagerak Nett i 2012. Geir startet sin yrkeskarriere i Norsk Hydro Magnesium i 1993 og gikk videre til Hydros offshore-virksomhet, som han var i frem til 2007, da han begynte i Bilfinger Industrial Service med ansvar for kunder offshore. Geir har vært fotball-keeper og trener for lagene til begge sine gutter. Han er nå trener for juniorlaget i Langesund. Geir er gift og bor i Langesund.

«For oss er miljø viktig. Ren energi skal produseres med minst mulig belastning for omgivelsene.»

Hva ble oppnådd i 2018?

Vi har brukt mye tid på å lage en strategi for Skagerak Kraft, som er tilpasset den utviklingen vi ser i det europeiske kraftmarkedet og vi har fortsatt å utvikle digitale modeller og verktøy for å lykkes. Gode kraftpriser har bidratt til et godt resultat. Vi hadde et år med god drift, lavt sykefravær, men dessverre én skade.

I forbindelse med vilkårsrevisjonene har vi god dialog med flere berørte interessegrupper, for å vurdere om vi kan drive våre kraftverk på en mer skånsom måte. Vilkårsrevisjonene er svært viktig for oss, og vi legger mye ressurser ned i dette arbeidet.

Hva var de viktigste investeringene i 2018?

Virksomheten har investert 130 millioner kroner i varige driftsmidler. Det er installert nye kontrollanlegg i Sundsbarm og Vrenga.

I deleide verk og reguleringsforeninger er det fortsatt høy aktivitet, hovedsakelig med rehabilitering av dammer.

Det er også gjort forberedende arbeider for Grunnåi aggregat 2, nye Dalsfos kraftverk og nye kraftverk i Ala, Gjuvåa og Føssaberge.

Hva betyr den nye konsernstrategien for Skagerak Kraft?

Vi har lagt ned mye arbeid i å forstå hvordan fremtidens kraftmarked vil være, og utviklet en strategi som er best mulig tilpasset dette. Vi tror at prisvariasjonene vil bli større i tiden fremover, fordi vind- og solkraft vil utgjøre en større del av den samlede produksjonskapasiteten i Europa. Det påvirker kraftprisene. Når sola skinner og det blåser, produseres det mye elektrisitet og prisene blir lave. Når det er vindstille og lite sol og produksjonen er nær null, må kull- og gass-kraftverk kjøres, noe som betyr at prisene stiger.

Vi må lære oss å tilpasse oss denne variasjonen i alle ledd av organisasjonen. Både når vi produserer kraft, men også når vi gjennomfører driftsstanser. Riktig tidspunkt for utskifting av et aggregat kan bety mange millioner kroner i tap eller gevinst.

I tillegg til å utnytte at vannet kan lagres, skal vi utnytte at vannkraftproduksjon er klima- og miljøvennlig. Fordi det er etablert et marked for opprinnelsesgarantier, utgjør den grønne verdien av vannet i våre magasiner 50–100 millioner kroner ekstra. Miljøvennlig drift er med å øker denne verdien for oss.

Vi skal også vurdere nøye om vi skal gå inn i vindkraft.

Skagerak Nett

Strategiske mål

- → Høyest kundetilfredshet blant norske nettselskaper.
- → Den foretrukne samarbeidspartneren for andre nettselskaper i Norge.
- → Blant de tre beste sammenlignbare nettselskaper i NVEs effektivitetsmåling.

Antall skader: 1

Sykefravær: 4,1 %

Beløp i mill. kr	2014	2015	2016	2017	2018
Omsetning (netto)	814	806	855	976	1 022
EBITDA	405	344	396	514	456
Investeringer	502	471	470	671	747
Ansatte (antall)	380	376	373	375	374

Levert elektrisk energi til sluttbruker

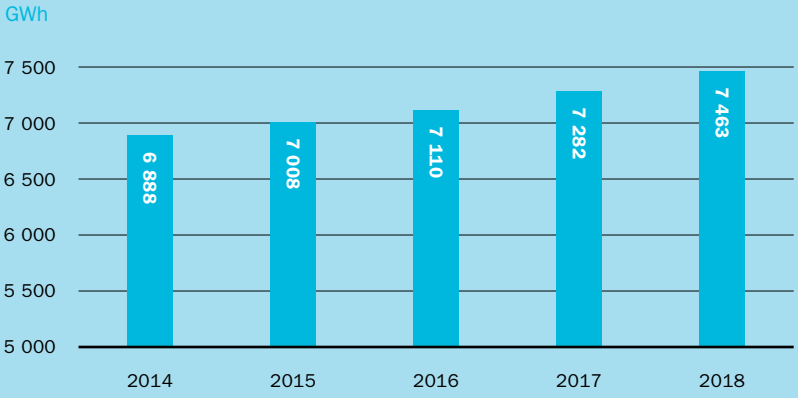

Øivind Askvik
Konserndirektør

Øivind Askvik begynte som leder for Skagerak Nett desember 2017. Han tok befalsskolen i Hæren, men skiftet retning og tok deretter Sjøkrigsskolen og var blant annet i to år elektrooffiser om bord på ubåt. Etter åtte år i Forsvaret var han 15 år i ABB, både i Norge og Sveits. Den siste perioden var han global serviceleder for Power Grid Automation med ansatte i 50 land. Øivind dykker og klatrer for å holde seg i form. Han er gift og har to barn.

«Sikkerhet er det overordnede: Leveringssikkerhet for kunden og personsikkerhet for de ansatte, våre kunder og alle andre mennesker i våre nettområder.»

Hva ble oppnådd i 2018?

I 2018 omorganiserte vi Skagerak Nett. Det er blitt færre avdelinger, og flere team med egne ledere som skal ta egne beslutninger basert på målet om stabil strømforsyning til en riktig pris.

Været påførte oss to beredskapssituasjoner: I januar ble stolper og ledninger revet ned på grunn av mye tung snø, i september kom stormen Knud. I januar var totalt 34 000 kunder berørt av avbrudd og over 4 000 kunder opplevde avbrudd i mer enn 12 timer. I september var 15 000 kunder berørt og 500 opplevde avbrudd i mer enn 12 timer.

Midt-Telemark Energi, med kunder i Nome, Sauherad og Bø, skal samarbeide i en felles driftssentral med Skagerak Nett.

EPSI Rating kåret i 2018 til Skagerak Nett til det selskapet i Norge med mest fornøyde private nettkunder. Å ha høyest kundetilfredshet er ett av våre strategiske mål i perioden.

Hva var de viktigste investeringene i 2018?

Solum koblingsstasjon: Strøm til den nye togstrekningen fra Larvik til Grenland. Ferdig februar 2019, kostnad 152 millioner kroner.

Roligheten trafostasjon sikrer industrien på Herøya stabil forsyning. Ferdig i 2018, kostnad 44 millioner kroner.

Veggbakken trafostasjon mot Horten oppgraderes og utvides for 45 millioner kroner, ferdig juni 2019.

Vi står foran store utskiftninger i våre anlegg, fordi komponenter begynner å bli gamle. Disse vil bli skiftet ut med moderne utstyr som kan overvåkes sentralt.

Hva betyr den nye konsernstrategien for Skagerak Nett?

Nettvirksomhetens utvikling bestemmes av to «skift»: Det digitale skiftet og Det grønne skiftet. «Det digitale skiftet» omfatter kunstig intelligens, tingenes internett, stordata, maskinlæring, robotteknologi og mobile løsninger. «Det grønne skiftet» innebærer en storstilt elektrifisering av transportsektoren, inkludert skipsfart, men også husstander som installerer solceller og kjøper el-bil.

For oss er kunden i sentrum for alt vi gjør. Jo mer effektivt vi driver, jo lavere blir nettfakturaen til kunde. For eksempel vil vi utnytte digitaliseringen til å skifte komponenter i strømnettet til riktig tid.

Installasjon av smarte målene hos kundene med tilhørende systemer, kalt AMS, vil gjør det mulig for kundene å styre forbruket til tider på døgnet med lavere priser. Nettselskapet vil med AMS oppdage feil i kundens anlegg, noe som gir økt sikkerhet for kunden.

Skagerak Varme

Strategiske mål

- → Øke energivolum til 171 GWh innen 2020.
- → Oppnå en EBITDA på 46 millioner kroner og et positivt resultat etter skatt innen utgangen av 2020.
- → Forsterke markeds- og produktutvikling innenfor Skagerak Energipartner.

Antall skader: 0

Sykefravær: 2,0 %

Beløp i mill. kr	2014	2015	2016	2017	2018
Omsetning	52	62	76	85	108
EBITDA	-2	2	10	20	28
Investeringer	35	38	50	68	68
Ansatte (antall)	17	17	17	16	17

Levert varmemengde

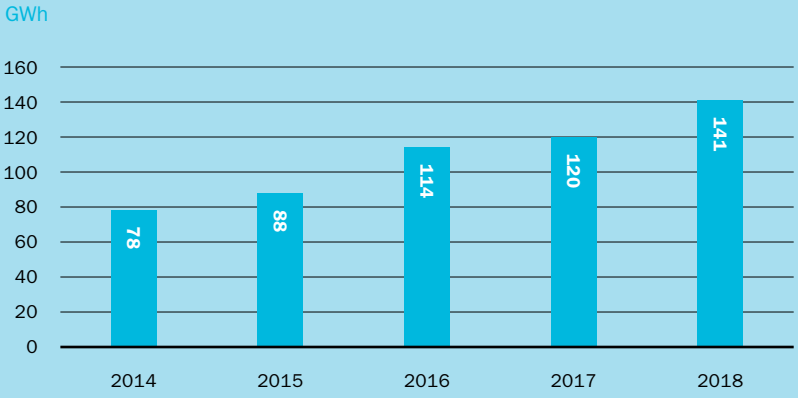

Svein Morten Rogn
Administrerende direktør

Administrerende direktør i Skagerak Varme siden 2016. Ansatt i Skagerak-konsernet i 1997, økonomisjef i konsernet 2000–2009. Utdannet siviløkonom fra BI og agronom fra landbruksskolen på Søve. Rogn er opptatt av mennesker, naturforvaltning og klima. Driver Brekke Gaard sammen med sin kone Synne Vahl Rogn, to gutter, Martin og Kristian.

«Jakten på ettøringen: Én øre høyere pris eller lavere kostnad per kWh gir oss 1,4 millioner kroner mer på bunnlinja. Slik holder vi fokus på lønnsomhet hele tiden, over alt, hos alle i Skagerak Varme.»

Hva ble oppnådd i 2018?

Vi passerte 100 millioner kroner i omsetning i 2018. For Skagerak Varme er det aller viktigste å vokse, slik at vi får flere kunder og høyere leveranser av varme for å bedre lønnsomheten til de store investeringer vi har gjort i varmesentraler og rør i bakken.

Vi fikk et driftsresultat (EBITDA, resultat før av- og nedskrivninger, finansposter og skatt) på 28 millioner kroner. Det er en forbedring på 40 prosent fra året før. Vi er ennå ikke lønnsomme på bunnlinjen, men vi følger planen vi la for tre år siden om å nå et positivt nettoresultat i 2020.

Hva var de viktigste investeringene i 2018?

Vi har lagt rør til kontorbyggene på Herøya Industripark, eid av Oslo Pensjonsforsikring, for å utnytte ytterligere 16–18 GWh spillvarme fra Yaras fabrikker. Det er en investering på 60 millioner kroner, som startet i 2017 og ble avsluttet i 2018.

Moloveien varmesentral i Horten fikk sin tredje varmepumpe for å dekke den økende etterspørselen der.

I alle de fire konsesjonsområdene har det vært gjort investeringer for møte økt etterspørsel. I alt ble det investert for 68 millioner kroner, hvorav åtte millioner kroner var støtte fra Enova.

Hva betyr den nye konsernstrategien for Skagerak Varme?

Skagerak Varme har nå fått en nøkkelrolle innenfor det som er definert som Skagerak Energipartner. Vi skal sammen med resten konsernet ta en ledende rolle i å møte profesjonelle utbyggeres behov for samlede energiløsninger. Det betyr løsninger som er energieffektive, moderne og miljø- og klimavennlige. Vi kan tilby en kombinasjon av energiløsninger som vil gi gevinst både for kundene og Skagerak Nett innenfor våre konsesjonsområder i Vestfold og Telemark.

Fremtiden vil kreve leveranser av varme, kjøling og elektrisitet, men må også klare å ta hensyn til kundens ønske om å produsere og spare energi selv. Her skal Skagerak Varme ta en ledende rolle.

Usikkerhet er knyttet til temperatur; kraftprisen, som varmeleveransene er knyttet til; og prisen på innsatsfaktoren flis. Skagerak Varme vil bidra til å utvikle en mer effektiv verdikjede i bioenergimarkedet med lavere risiko, med fordeler for både leverandører og kunder.

Samfunnsansvar

Vårt samfunnsansvar 56
Dialog med interessenter 57
Klimavennlig produksjon 60
Sikker forsyning av energi 68
Helse, arbeidsmiljø og sikkerhet 72
HR-politikk 76
Informasjonssikkerhet 80
Samfunnsregnskap 82
Det er bedre å tenne et lys enn å forbanne mørket 88
Nytt trekk i sponsorarbeidet 94

Vårt samfunnsansvar

Skagerak Energis visjon er å være en fremtidsrettet leverandør av ren energi for velferd, vekst og utvikling. Vårt samfunnsansvar er å skape verdier og bidra til å finansiere vekst og velferd i regionen på en etisk og bærekraftig måte. Det betyr at vi prioriterer og forvalter våre ressurser slik at vi skaper vekst og utvikling for samfunn og eiere.

Skageraks samfunnsoppdrag er å ha en bærekraftig og miljøvennlig produksjon av ren energi, og en sikker og stabil distribusjon av elektrisitet til industri- og næringsvirksomheter og privathusholdninger. Vi forvalter samfunnskritisk infrastruktur, og stans i leveranse av strøm kan få alvorlige følger. Vern om menneskers liv og helse, naturmangfold og klima er fundamentet i alle våre beslutninger og aktiviteter.

Noe av det viktigste Skagerak Energi kan gjøre for lokalsamfunn og omgivelser, er å sikre at vi har en sunn økonomi, en etisk og ansvarlig forretningsførsel og at våre medarbeidere trives og ikke utsettes for helserisiko. Skagerak er en lønnsom bedrift som skaper gode arbeidsplasser, kjøper varer og tjenester for store verdier og betaler skatter, avgifter og utbytte til eierne.

Mål og resultater

	2014	2015	2016	2017	2018	Mål
Produksjonskapasitet vannkraft GWh, normalår	+69 5 717	0 5 717	+2,5 5 719	0 5 719	+13 5 732	+ 52 GWh innen 2021
Antall strømavbrudd per sluttbruker	1,8	1,5	1,3	1,5	2,3	
Varme GWh (fornybarandel)	78 (94 %)	88 (95 %)	115 (93 %)	120 (93 %)	141 (93 %)	171 i 2020 (100 % på sikt)
Antall skader	3	7	4	2	2	0
Sykefravær %	3,7	3,7	3,1	4,3	3,6	3,2 eller lavere
Sorteringsgrad avfall %	86	65	85	80	87	85 eller mer
Utslipp av CO_2-ekv (tonn)	2 244	1 987	1 763	2 104	2 266	0
Konsesjonsbrudd eller alvorlige miljøavvik 0	0	0	0	0	0	0

Dialog med interessenter

Tilknytning til regionen og et godt samarbeid med våre interessenter er viktig for Skagerak Energi. Tre av regionens kommuner har eierandeler i konsernet, og Skagerak Energi er en av regionens store arbeidsgivere. Skagerak Energi er en motor for verdiskapingen i regionen.

Utbygging av vannkraft og strømnett forårsaker inngrep i økosystemer og landskap. For å ta gode beslutninger og sikre en kunnskapsbasert forvaltning av naturressursene, legger vi vekt på å ha høy kompetanse på viktige områder og føre en god dialog med myndigheter, eiere, naturvernorganisasjoner, kunder, forretningspartnere, lokale foreninger og andre interessenter.

Skagerak Energi har vurdert hvilke områder som er vesentlige for at samfunnsoppdraget skal innfris og ressursene forvaltes på en god måte. Vurderingen er basert på etterlevelse av lovkrav og konsesjoner, forståelse av de viktigste interessenters krav og forventninger, samt konsernets risikovurdering og strategi.

I 2018 ble Skagerak Energifrokost introdusert som møteplass for faglig påfyll og diskusjon av spørsmål knyttet til energi, miljø, klima og bærekraft. Leder av Cicero, Kristin Halvorsen og leder av WWF Verdens naturfond, Bård Vegar Solhjell, var foredragsholdere ved de to energifrokostene som ble arrangert.

Skagerak Energi var også blant arrangørene da et todagersseminar om Gunnar Knudsen gikk av stabelen i Ibsenhuset i forbindelse med forskningsdagene 2018.

Prioriterte innsatsområder i Skagerak Energi:

- Sikre liv og helse, etikk og integritet
- Sikker og stabil energiforsyning
- Bærekraftig produksjon, vekst og utvikling
- Motiverte og kompetente medarbeidere
- Forskning- og teknologiutvikling
- Kommunikasjon med interessenter
- Informasjons- og IT-sikkerhet
- Ansvarlig leverandørstyring
- Økonomiske bidrag til regionen gjennom skatter, avgifter, arbeidsplasser, anskaffelser og støtte til organisasjons- og kulturliv

På de påfølgende sider er utvalgte områder utdypet. I tillegg er det utarbeidet en detaljert rapport i henhold til Global Reporting Initiativ (GRI) som vedlegg til årsrapporten.

Interessentgruppe	Hva er de opptatt av?	Arena for dialog
Myndigheter	→ Sikker og stabil energiforsyning → Sikre anlegg → Sikker og ansvarlig drift og utbygging i tråd med regelverk og tillatelser	→ Tilsyn → Systematisert i forbindelse med revisjoner og nye konsesjoner → Formaliserte møter og ad-hoc dialog på saksbasis
Eiere (Statkraft og kommunene Skien, Porsgrunn og Bamble)	→ Sikker, effektiv, lønnsom og ansvarlig produksjon og distribusjon av klimavennlig og fornybar energi.	→ Eiermøter, styremøter og andre formelle møter. Rapportering og løpende dialog med Statkraftkonsernet.
Ansatte	→ Sikkerhet på arbeidsplassen → Medbestemmelse → Jobbsikkerhet → Kompetanseutvikling → Omdømme	→ Ansattes representanter i styret → Ulike konsernutvalg → Interne informasjonsmøter → Organisasjonsundersøkelser → Medarbeidersamtaler
Kunder	→ Sikker og stabil energiforsyning → Prisnivå	→ Kundesenter → Informasjonsbrev, annonser → Formaliserte møter og ad-hoc dialog på saksbasis → Sosiale medier → Hjemmesider
Vertskommuner	→ Sikker, effektiv og ansvarlig drift → Skånsomme naturinngrep og ivaretakelse av naturmangfold	→ Systematisert i forbindelse med revisjoner og nye konsesjoner → Formaliserte møter og ad-hoc dialog på saksbasis
Lokalbefolkning	→ Sikre anlegg → Skånsomme naturinngrep → Sikre og trygge arbeidsplasser	→ Systematisert i forbindelse med revisjoner og nye konsesjoner → Formaliserte møter og ad-hoc dialog på saksbasis
Naturverninteresser og -organisasjoner	→ Sikre anlegg → Skånsomme naturinngrep	→ Dialog ved revisjoner og nye konsesjoner → Formaliserte møter og ad-hoc dialog på saksbasis
Skoler, universiteter og forskningsinstitusjoner	→ Kompetanse- og teknologiutvikling → Praksisplasser, karriere- og jobb-muligheter → Samarbeidsmuligheter og oppdrag → Omdømme	→ Formaliserte og uformelle møter, informasjonstiltak og karrieredager → Trainee-program, praksisplasser → Gjesteforelesninger → Samarbeidsprosjekt
Bransjeorganisasjoner	→ HMS, miljø/klima, beredskap og samfunnsansvar → Lønnsomhet og rammebetingelser Kompetanse- og teknologiutvikling Informasjon og omdømme	→ Formaliserte og uformelle møter → Konferanser, kurs og bransjeforum → Samarbeidsprosjekt
Leverandører og forretningspartnere	→ Forretningsetikk i anskaffelser → Omdømme → Kompetanse og prestisjeprosjekter → Betalingsevne og -villighet	→ Formaliserte anskaffelsesprosesser → Formaliserte møter og ad-hoc dialog for oppfølging i kontraktsperiode → Konferanser, messer, kurs

Klimavennlig produksjon

Økt fornybar energiproduksjon og økt produksjon av norsk, fornybar vannkraft er et viktig bidrag til reduserte utslipp av klimagasser. Skagerak Energis produksjon og distribusjon av elektrisitet fra fornybar vannkraft og fjernvarme bidrar til reduserte direkte og indirekte utslipp av CO_2.

Gode rutiner for sortering og behandling av avfall, både på faste lokasjoner og på midlertidige anleggsplasser, bidrar til gjenbruk av ressurser.

Årlig energiproduksjon fra Skagerak Energi har vært cirka 6100 GWh i snitt de siste fem årene. Kraftproduksjonen avhenger av vannressurssituasjonen og markedsforhold for kraft. Av dette utgjorde fjernvarme 141 GWh i 2018. Kun 10 GWh ble produsert ved hjelp av gass, som brukes i fjernvarmeanlegg når etterspørselen er ekstra høy. Det vil si at 99,8 prosent av samlet energiproduksjon er fornybar og klimanøytral. Når vi deler samlede utslipp av CO_2 på produsert mengde energi, får vi 0,4 gram CO_2 per kWh i 2018, ned fra 1,7 gram/kWh i 2011. Til sammenligning slipper et tysk kullkraftverk ut cirka en kilo CO_2 per kWh og et gasskraftverk en halv kilo CO_2 per kWh.

Vannmagasiner gir både fleksibilitet og økt leveringssikkerhet i kombinasjon med vind- og solkraftproduksjon.

Vannkraften er fornybar og har ubetydelige utslipp av klimagasser, men den er ikke uten miljøkonsekvenser. Både drift og utbygging medfører inngrep i økosystemer og landskap. Slike inngrep minimeres gjennom systematisk miljøforvaltning og ulike avbøtende tiltak. Skagerak legger vekt på å ha en ansvarlig og kunnskapsbasert forvaltning av våre anlegg, og en føre-var-tilnærming ved miljøutfordringer. Vi arbeider kontinuerlig for å unngå, minimere, dempe eller kompensere for de negative miljøpåvirkningene, som kan følge av våre aktiviteter. Regulering av vannmagasin er dessuten et viktig flomdempende tiltak i perioder med stor nedbør.

Utslipp av klimagasser

Gram/kWh CO_2-ekvivalenter

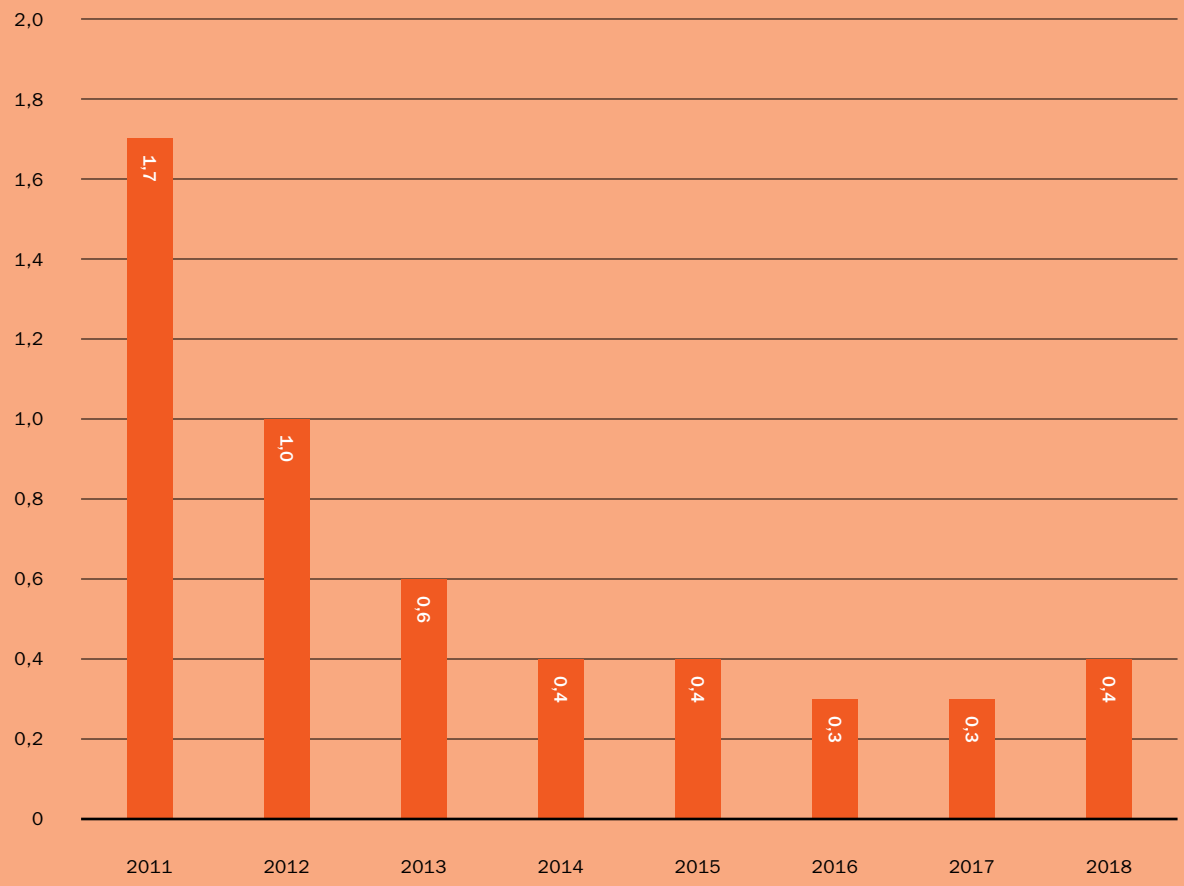

Våre overordnede mål

Våre overordnede mål er at all utbygging og drift skal oppfylle kravene om:

- → Forsvarlig forvaltning av vannressursene og ivaretakelse av naturmangfold.
- → Gode standarder for drift, tilsyn og systematisk vedlikehold av anlegg.
- → Gode arbeidsmetoder og teknologi for å hindre utslipp av forurensende stoffer.
- → Samme krav til våre leverandører som til oss selv.

Resultater

Det har ikke vært brudd på konsesjonsvilkår knyttet til regulering av vassdrag i 2018. Det har heller ikke forekommet hendelser med alvorlige konsekvenser for miljøet eller som har medført involvering av eller pålegg fra Miljødirektoratet i 2018 i noen av selskapene.

Totale avfallsmengder var i 2018 946 tonn, en økning fra 855 tonn i 2017. Sorteringsgrad av avfall ble 87 prosent i 2018, mot 80 prosent i 2017. Avfallsmengden varierer med hvilke prosjekter som gjennomføres. Det legges derfor vekt på god sortering, slik at avfallet i størst mulig grad kan gjenvinnes.

Siden 2011 er utslipp av CO_2 redusert med cirka tre fjerdedeler på grunn av mer klimavennlig fjernvarmeproduksjon. I 2018 ble summen av direkte CO_2-utslipp fra produksjonen (scope 1) og CO_2-utslipp fra bruk av bil og fly i tjenestereiser (scope 3) i konsernet 2122 tonn, mot 2104 tonn i 2017. Eget forbruk av elektrisitet (scope 2) nulles ut ved at selskapet kjøper opprinnelsesgarantier for hele den forbrukte mengden. Økningen i CO_2-utslipp skyldes høyere produksjon av fjernvarme enn i 2017. Der fjernvarme erstatter fyringsolje eller gass, vil økt produksjon fra Skagerak Varme gi lavere klimautslipp for samfunnet.

Skagerak Energi har ambisjon om å bli klimanøytral, og konsernet vil i 2019 utarbeide en plan for å nå dette målet.

Utslipp av klimagasser

Tonn CO_2-ekvivalenter

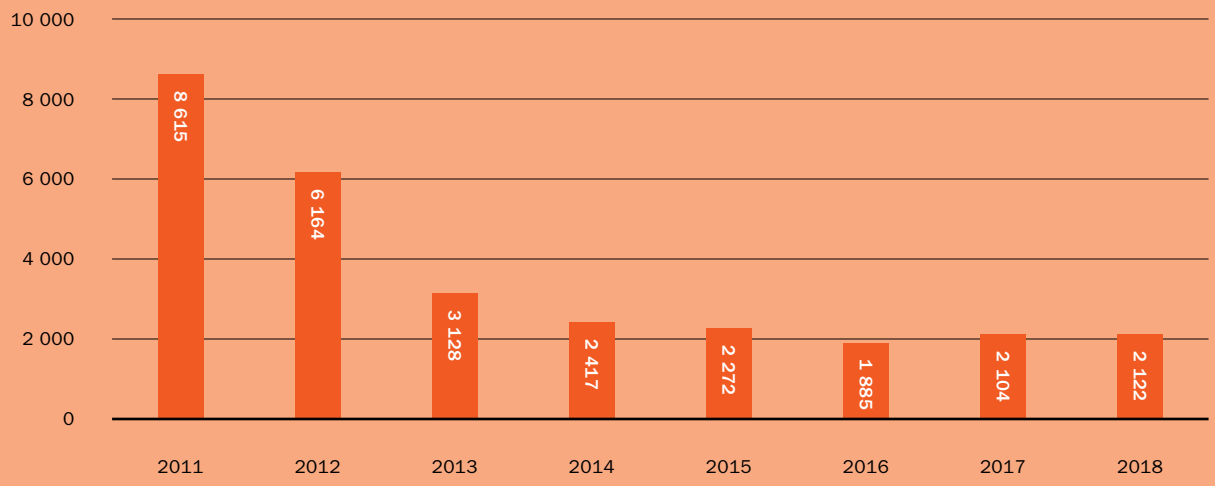

Utslipp klimagasser fordelt på kilder 2018

Tonn CO_2-ekvivalenter

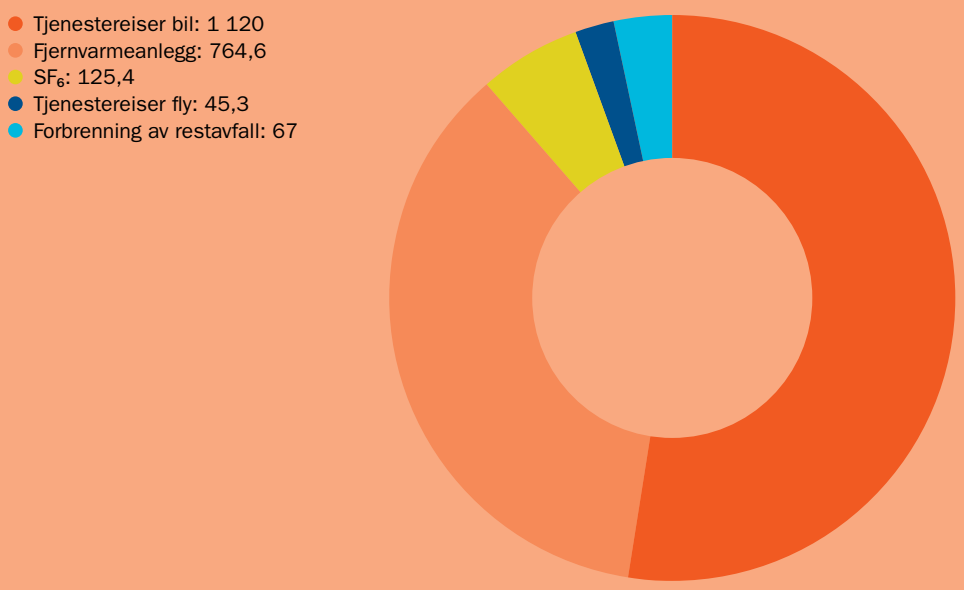

Skagerak Kraft

Skagerak Kraft produserer ren kraft og ønsker å gjøre dette på en mest mulig skånsom måte. Skagerak Kraft har et miljøledelsessystem i henhold til ISO 14001:2015.

Skagerak Kraft selger opprinnelsesgarantier, som er en frivillig merkeordning for elektrisitet for å gi forbrukerne et valg mellom fornybar og ikke-fornybar kraft. Alle kraftstasjonene er godkjent for opprinnelsesgarantier.

Sommeren 2018 var veldig tørr. Det førte til lite vann i elver og bekker. Skagerak Kraft gjennomførte ekstraordinære tiltak for å klare kravene til minstevannføring, slik at fisk og annet liv langs vassdragene ikke skulle bli skadelidende:

- **Hjartdøla:** Opprettholdt krav til minstevannføring, og slapp ut litt ekstra vann for at ikke bekkene skulle tørke ut.
- **Kragerø:** Kraftproduksjon stanset i juni. Det ble kun tappet for å opprettholde minstevannføring nedstrøms kraftverkene.
- **Sundsbarm:** Sundsbarm Kraftverk ble kjørt hver annen eller tredje dag for å etterfylle Seljordsvatn slik at kravet til minstevannføring i Bøelva ble overholdt. Det ble også tappet ekstra vann fra Sandsetvatnet samt andre tiltak for å sikre vannføringen i elver og bekker.

Skagerak Nett

Skagerak Nett utarbeider årlig en miljøhandlingsplan. Selskapet har fokus på korrekt avhending av avfall. Selskapet har to oppmøtesteder for montører, og har i tillegg en rekke prosjekter med relativt stor geografisk spredning. Skagerak Nett er derfor avhengig av å legge til rette for korrekt avfallssortering på hver enkelt prosjekt-lokasjon. Selskapet oppnådde i 2018 en sorteringsgrad på hele 88 prosent.

Impregnerte trestolper inneholder enten kreosot eller tungmetaller. I arbeidet med å finne en mer miljøvennlig erstatning for impregnerte trestolper har Skagerak Nett testet ut ulike kompositttstolper, og selskapet har nå funnet en miljøvennlig stolpe som vil bli tatt i bruk i 2019.

Skagerak Nett har besluttet å foreta en innfasing av el-biler i bil-poolen. I 2018 ble tre fossilbiler erstattet av el-biler. Bilkjøringen i Skagerak Nett representerte i 2018 et CO_2-utslipp på 1062 tonn, eller cirka 50 prosent av de samlede CO_2-utslipp.

Skagerak Varme

Skagerak Varmes utslipp av CO_2 var 765 tonn i 2018. Dette var en økning fra 2017 da utslippene ble 346 tonn. Økningen er knyttet til økt produksjon, samt økt bruk av gass i Tønsberg. Skagerak Varme har lagt ned et stort arbeid i å redusere utslippene av CO_2 fra mer enn 7000 tonn i 2011 til dagens nivå. Selskapets leveranse av fjernvarme bidrar til reduserte CO_2-utslipp sammenlignet med tilsvarende varme-produksjon basert på oljekjeler og bruk av fyringsolje som drivstoff. Selskapets utslipp av nitrogenoksid (NOx) var i 2018 24,5 tonn.

Skagerak Varme ønsker å kunne tilby flere grønne løsninger i sine prosjekter, og har involvert seg i forskningsprosjekter knyttet til solfangere og termiske brønner. Formålet er å lære om nye fornybare energiløsninger.

Universelt utformet fisketrapp

Vakkert plassert innerst i Bryggevannet i Skien sentrum ble det i 2018 åpnet en ny trapp for at fisken skal komme seg forbi Eidet kraftstasjon og videre oppover Skiensvassdraget. Trappen er universelt utformet, det vil si at ikke bare laks og ørret, men også ål og havniøye skal komme seg forbi kraftstasjonen.

Den opprinnelige trappen fra 1976 ble skadet i høstflommen i 2015, slik at fisk som prøvde å ta seg opp risikerte å bli skadet.

Den nye trappen er en såkalt spaltetrapp, der vannhastigheten reduseres nede langs bunnen, samtidig som store stein bryter ned energien i vannet ytterligere. Vannet stuves opp i kulpene hvor fisken kan hvile før den går videre. Trappen har også en slak helning som gjør at også rødlistearter som ål og havniøye klarer å vandre opp.

Det er viktig for Skagerak Energi å legge til rette for et miljø der fisk, dyr, planter og annet liv kan trives. Årlig settes det ut småfisk og det holdes ryddig i vassdragene rundt kraftanleggene.

Kostnad: 8 millioner kroner
Finansiert av Skien kommune, Skagerak Energi, Broerne 6, Skiens Aktiemølle og Miljødirektoratet.

Høydemeter: 5
Trapper: 15
Vannføring: Inntil 1 m^3/s

Grenland Sportsfiskere har bidratt med en betydelig dugnadsinnsats.

Fisketrappen smyger seg langs trappen for mennesker, der man kan stå og speide etter fiskene som svømmer oppover ved den gamle kraftstasjonen.

Sikker forsyning av energi

Stadig flere samfunnsprosesser blir digitaliserte og dermed avhengige av stabil tilgang på elektrisitet. Brudd på strømforsyningen kan få store konsekvenser for enkeltkunder og samfunn. Skagerak Energi arbeider kontinuerlig med å utvikle og modernisere strømnettet. Økende digitalisering og bruk av sensorer innebærer at feil i nettet eller feil hos sluttbrukeren raskt oppdages av Skagerak Nett, som retter opp feilen. Det testes også nettsystemer der feil rettes automatisk.

For Skagerak Energi betyr sikker forsyning at våre 199 000 sluttkunder skal ha færrest mulig avbrudd og at fjernvarmen skal leveres som avtalt, der Skagerak Varme har konsesjon.

Bransjen er underlagt strenge krav og retningslinjer, og Skagerak Energi har god dialog med myndighetene for å sikre etterlevelse av regelverket. Konsernet har medarbeidere med høy kompetanse. Det sikrer god nettplanlegging, stabil drift og gode beslutninger for utbygging eller rehabilitering av anlegg.

Anleggene og komponentene i Skagerak Netts konsesjonsområde vil, på grunn av relativt høy alder, gjennomgå store utskiftninger de neste årene.

Skagerak Energi har innarbeidet systematisk risikostyring av alle kritiske områder. Skagerak Nett og Skagerak Kraft har driftssentraler som kontinuerlig overvåker anleggene og igangsetter og koordinerer nødvendige beredskapstiltak.

Flere avbrudd enn i et normalår i 2018

2018 var preget av flere strømbrudd enn vanlig. I januar kom det mye tung våt snø, som veltet trær og rev ned linjer. I september kom stormen Knud. I januar var totalt 34 000 kunder berørt av avbrudd, og over 4 000 kunder opplevde avbrudd i mer enn 12 timer. I september var 15 000 kunder berørt, og 500 opplevde avbrudd i mer enn 12 timer.

Strømavbrudd over tre minutter per kunde

Antall

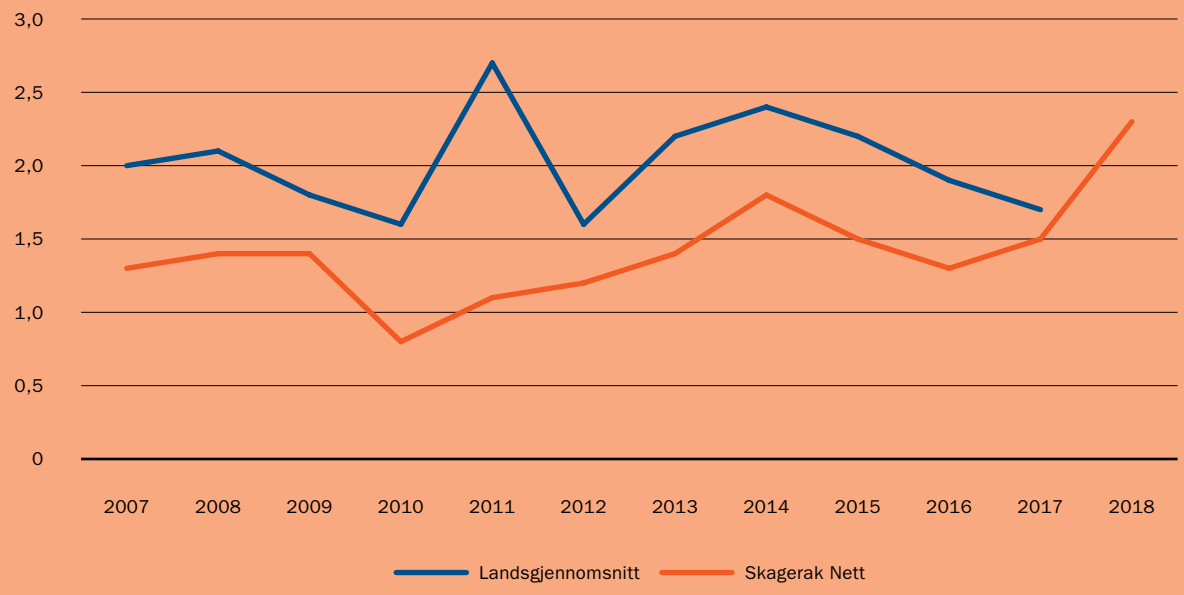

Det lokale eltilsyn (DLE) underviser hvert år 6. og 9. klassinger i Grenland og Vestfold om elsikkerhet og brannforebyggende tiltak.

Dette, sammen med utskiftning av målere, gjorde at antall avbrudd over tre minutter per kunde økte til i 2,3 i 2018, mot et gjennomsnitt siste 12 år på 1,4. Skagerak Energi har siden 2007 prestert vesentlig bedre enn landsgjennomsnittet.

Det lokale eltilsyn (DLE) er del av det offentlige tilsynsapparatet og faglig underlagt Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB), men hører inn under Skagerak Nett. DLE arbeider aktivt med informasjon om hvordan man kan unngå brannfarlige situasjoner i forbindelse med bruk av elektrisk utstyr. DLE bistår også politi og brannvesen i etterforsking av branntilløp og branner, og kontrollerer hvert år nærmere 10 000 boliger, hytter og virksomheter.

Skagerak Energilab

Skagerak Arena, hjemmebanen for Telemarks fotballstolthet Odd Ballklubb, er også arena for en fullskala høyteknologisk utprøving av nye energiløsninger til fordel for kundene.

Taket på stadion er dekket av 4300 kvadratmeter solceller. Strømmen som lages her lagres i et digert batteri i en container ved stadion. Dette batteriet er koblet til det elektriske anlegget på stadion og skal benyttes til flere formål, som blant annet:

- → **Kraftproduksjon:** Kraftoverskuddet på stadion lagres i batteriet
- → **Nettkomponent:** Batteriet skal brukes av nettselskapet til ulike nettjenester som spenningsstøtte og reaktiv effektregulering
- → **Kunde:** Odds Ballklubb og Kontorbygg AS kan redusere uttaket av strøm fra nettet når de enorme lyskasterne slås på ved å bruke batteribanken

Det siste er interessant for bedriftskunder som betaler for effektuttaket. Ved å redusere effektuttaket vil bedriftskunder få lavere nettleie. Strømuttaket på stadion tidobles når flomlysene slås på. Dette skal batteribanken redusere.

Strømproduksjonen fra anlegget vil være på cirka 660 MWh/år. Dette tilsvarer energiforbruket til mer enn 30 boliger.

Både tekniske løsninger, driftsaspekter og regulatoriske forhold skal testes og vurderes. Prosjektet inngår i selskapets satsning på ny nett-teknologi og smartnett, og er blant de områdene der Skagerak Energi håper å utvikle nye forretningsmuligheter.

Prosjektet har fått stor oppmerksomhet i Norge og internasjonalt. Ukentlig blir prosjektleder Henrik Landsverk kontaktet av personer som ønsker informasjon, og han holder jevnlig foredrag om Skagerak Energilab.

Prosjektet vekker interesse både hos fotballinteresserte, klimabevisste og teknologinerder. Prosjektet involverer mange disipliner og stiller store krav til kompetanse. Anlegget skal være i full drift våren 2019.

Skagerak Energilab er støttet av Enova. Samarbeidspartnere i prosjektet er ABB, Kontorbygg AS og Odds Ballklubb.

Helse, arbeidsmiljø og sikkerhet

Skagerak Energi skal være ledende på forebyggende helse, arbeidsmiljø og sikkerhet (HMS). Målet er null skader, lavt sykefravær og høy arbeidsglede.

Skagerak Energi hadde i 2018 et sykefravær på 3,6 %. Resultatet er en tydelig forbedring fra foregående år. Det arbeides systematisk med nærvær i hele organisasjonen. Gjennomsnittlig sykefravær i norsk arbeidsliv de tre siste årene har vært cirka 6,4 %.

Skagerak Energi hadde i 2018 2 personskader, begge med fravær. Dette resulterte i en H1-verdi på 2,1 og en H2-verdi på 2,1. Til sammenligning var energibransjens H1=4,9 og H2=11,1 i 2017. H1 er skader med fravær per million arbeidstimer og H2 er totalt antall skader per million arbeidstimer.

Skagerak Energi har et godt arbeidsmiljø, viser en arbeidsmiljøundersøkelse utført av byrået Ennova. Den viser at det er høy arbeidsglede og høy lojalitet blant de ansatte. Skagerak Energi har vært IA-bedrift siden 2002.

God organisering

Det legges stor vekt på lederes tilstedeværelse og en åpen og god kommunikasjon. Konsernet har høy gjennomføringsgrad av handlingsplaner og innmeldte forbedringstiltak, rask korrigering av avvik og god tilrettelegging når det er spesielle behov.

Arbeidsmiljøutvalgene i Skagerak bidrar til at det besluttes gode handlingsplaner og at planlagte tiltak blir gjennomført og har effekt. Det er etablert arbeidsmiljøutvalg i Skagerak Nett, Skagerak Kraft og Skagerak Energi, hvor det er mer enn 50 ansatte. I tillegg er det et arbeidsmiljøutvalg for konsernet.

Konsernet har avtale med godkjent bedriftshelsetjeneste, og det gjennomføres årlige arbeidshelseundersøkelser og kartlegginger av det fysiske arbeidsmiljøet. Skagerak Energi gjennomfører en årlig arbeidsmiljømåling som sammen med andre undersøkelser og kartlegginger legges til grunn for helse- og arbeidsmiljørelaterte forbedringstiltak det påfølgende året.

Personsikkerhet

Nullvisjonen er styrende for HMS-arbeidet i konsernet. Målet er å oppnå null personskader. Skader og nestenulykker skjer ikke av seg selv, de forårsakes. Konsernet legger stor vekt på å forebygge skader og nestenulykker. Et høyt aktivitetsnivå av HMS-forebyggende arbeid på alle nivå i organisasjonen har gitt resultater. Det er over tid oppnådd redusert antall personskader, gitt ledere og medarbeidere stadig bedre risikoforståelse, forbedret utstyr, gitt bedre prosedyrer og sikrere arbeidsmetoder. For å nå målet om nullvisjonen er det nødvendig å opprettholde et høyt aktivitetsnivå av forebyggende HMS-arbeid og et sterkt ledelsesengasjement knyttet til HMS.

Prosjektet «Grønn sone» ble i 2018 implementert som et forebyggende tiltak i hele konsernet. Veien til å være i grønn sone går gjennom å identifisere risiko, vurdere og kommunisere risiko, for så å ta riktige valg. Skagerak Energi krever at alle entreprenører som utfører oppdrag for konsernet skal ha høyt HMS-fokus, og at arbeidsbetingelsene skal være i henhold til gjeldende lovverk for alle som utfører arbeid for konsernet.

HMS terpes på jobben

HMS er et linjeansvar. Det ble i 2018 gjennomført 793 observasjonsrunder av atferdsbasert sikkerhet (ABS) og 169 sikker jobb dialoger (SJD). Disse skjer der jobben utføres. Gjennom å observere og diskutere arbeidsmetoder, sikre og usikre handlinger forbedres risikoforståelse og kompetanse. Hyppig kommunikasjon legger også til rette for tillit og åpenhet.

Konsernet mener at et høyt aktivitetsnivå på rapportering og behandling av avvik og forbedringsforslag er en viktig forebyggende indikator. Alle medarbeidere bidrar på denne måten til kontinuerlig forbedring. Kvaliteten på dette arbeidet blir stadig bedre. I 2018 ble det meldt 1400 avvik og 920 forbedringsforslag. Alle avvik korrigeres, mens forbedringsforslagene evalueres i forhold til forventet kostnad og nytte.

Skagerak Energi etterlever norsk HMS-lovgivning og linjen er ansvarlig for kontroll av etterlevelse i det daglige. I tillegg gjennomføres regelmessige interne tilsyn, mer omfattende konsernrevisjoner, samt at det årlig er ett eller flere tilsyn fra ulike myndigheter. Det gjennomføres granskning av alle alvorlige hendelser og nesten-ulykker med alvorlig potensial.

	Enhet	2016	2017	2018
Sykefravær	%	3,1	4,3	3,6
Personskader med fravær eller medisinsk behandling	Antall	4	2	2
H2 (antall skader per million arbeidstimer)	#	4,2	2,2	2,1
Antall arbeidshelseundersøkelser	Antall	213	222	195
Antall egne ansatte på FSE-kurs[1]	Antall	375	361	346
Antall egne ansatte på førstehjelpskurs	Antall	408	344	380

[1] FSE: Forskrift om sikkerhet ved arbeid i og drift av elektriske anlegg

Skader

Antall

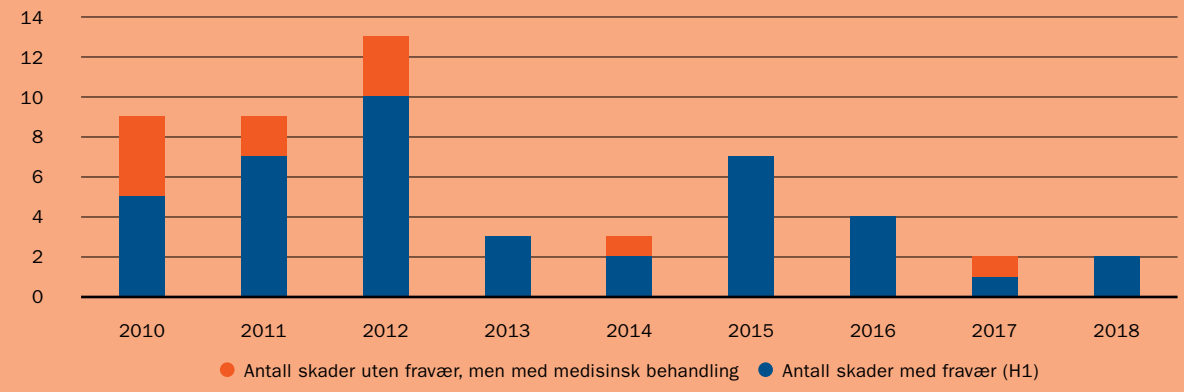

Sykefravær

Prosent

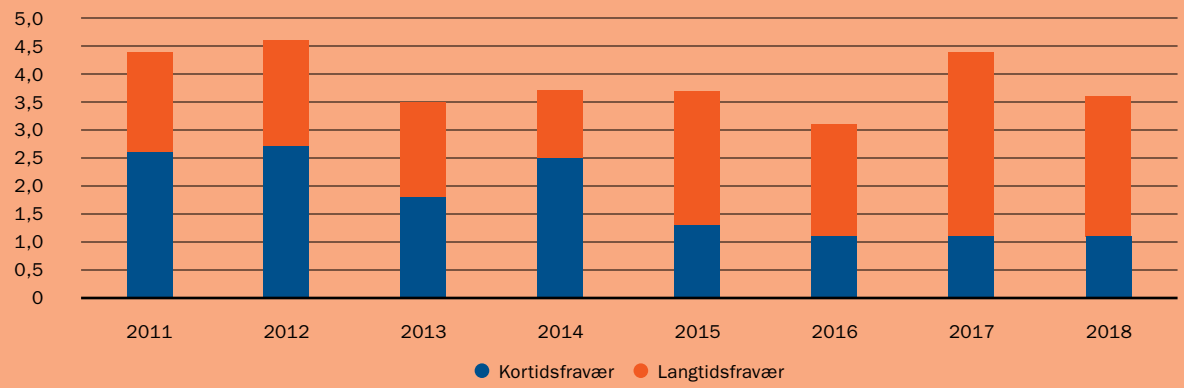

Forbedringsforslag

Antall

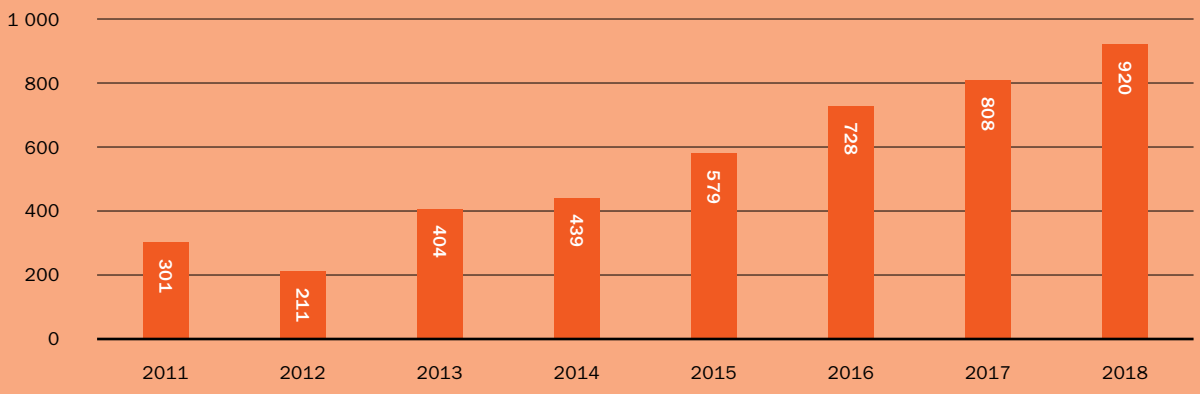

HR-politikk

Skagerak Energi ansatte 45 nye medarbeidere i 2018, og det høye nivået på rekruttering vil fortsette. Utfordringen er å finne de personene som dekker selskapets fremtidige kompetansebehov.

Den nye forretningsstrategien vil stille nye krav til rekruttering og utvikling av medarbeiderne. Skagerak Energi vil ha økende behov for medarbeidere som kan kombinere teknologi og bærekraftige løsninger med forretningsutvikling.

Av de 630 ansatte er 120 personer 60 år eller mer. Selv om Skagerak ønsker å stimulere til at ansatte står lenger i jobben, betyr det likevel at pensjonering gir et behov for nyrekruttering på 15–20 personer per år. I tillegg kommer annen avgang og vekst.

Selskapet skal være den mest attraktive arbeidsgiveren i regionen, for å sikre selskapets fremtidige utvikling.

For å lykkes med ny forretningsutvikling og å ligge i front innenfor de områder selskapet allerede opererer i, må konsernet ha ledere som frigjør og omgjør de ansattes kompetanse til lønnsomme nye prosjekter og kontinuerlig forbedring innenfor kjerneområdene. Lederne i konsernet skal gjennomføre et lederutviklingsprogram for ytterligere å dyktiggjøre seg i rollen.

«Vi ansetter ikke flinke folk og forteller dem hva de skal gjøre; vi ansetter dem for at de skal fortelle oss hva vi skal gjøre.»

Steve Jobs

Noen tall fra HR-året:

17 medarbeidere fratrådte med pensjon.

65,7 Gjennomsnittlig pensjoneringsalder.

7 medarbeidere fikk innvilget 100 % uførepensjon.

57 Gjennomsnittsalder for medarbeiderne som fikk innvilget uførepensjon.

38,5 Gjennomsnittlig tjenestetid for medarbeidere som fratrådte med pensjon/uførepensjon.

45 nye fast ansatte rekruttert til Skagerak Energi.

6 nye lærlinger.

8 medarbeidere som har byttet selskap internt i konsernet.

En fjerdedel av de ansatte er kvinner og andelen er lavere blant dem under 40 år. Det er lavt innslag av personer fra andre land. Konsernet vil iverksette tiltak for å få en bedre kjønnsbalanse og styrke mangfoldet blant de ansatte.

Konsernet er opptatt av å gi like muligheter til ansettelse, kompetanseutvikling, avansement og øvrige arbeidsvilkår uavhengig av kjønn, etnisk bakgrunn, seksuell legning, funksjonsevne og sosial og kulturell bakgrunn.

En arbeidsmiljøundersøkelse utført av byrået Ennova viser at det er høy arbeidsglede og høy lojalitet blant de ansatte. Indeksen for arbeidsglede har økt fra 70 til 79 siden 2015.

Av konsernets 75 ledere er 18 kvinner, en andel på 24 %. Konsernstyret har 9 medlemmer, hvorav 3 er kvinner. Av kvinnene er 2 aksjonærvalgt og 1 valgt av de ansatte.

Etiske retningslinjer og retningslinjer for varsling er revidert og justert i 2018. Det er lagt vekt på implementering av disse for å sikre en god etisk standard, samt at eventuelle varslinger skal håndteres på en profesjonell og effektiv måte. Det gjennomføres en årlig kampanje med dilemmatrening for å sikre etterlevelse av høy etisk standard.

Stigende arbeidsglede

Indeks

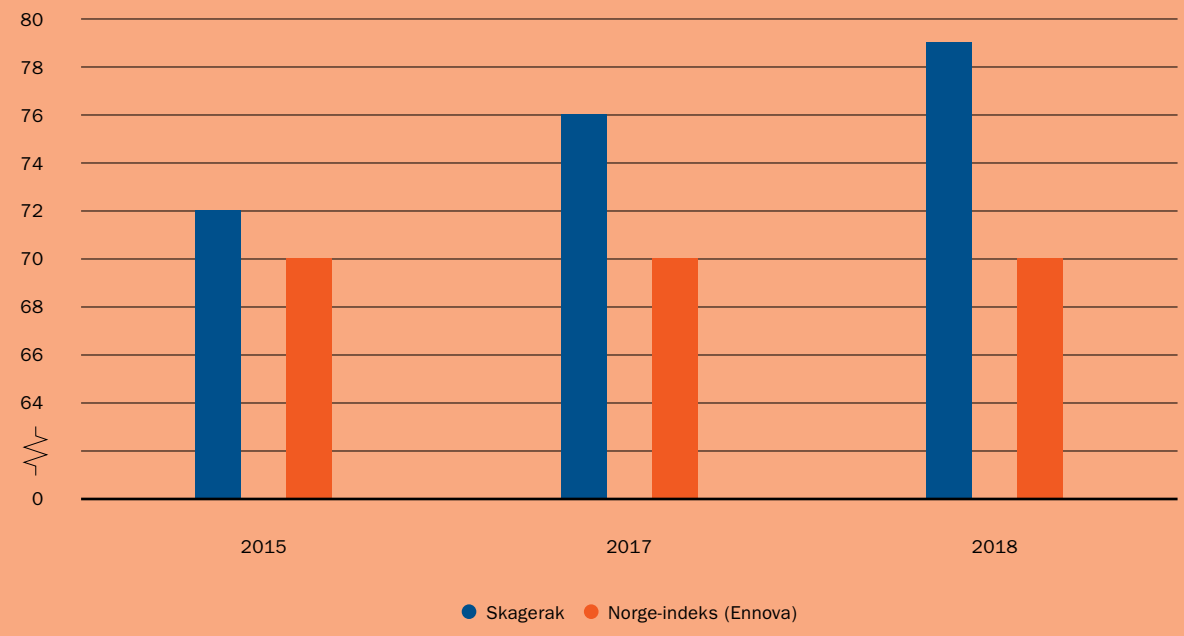

Alders- og kjønnsfordeling alle ansatte

Antall

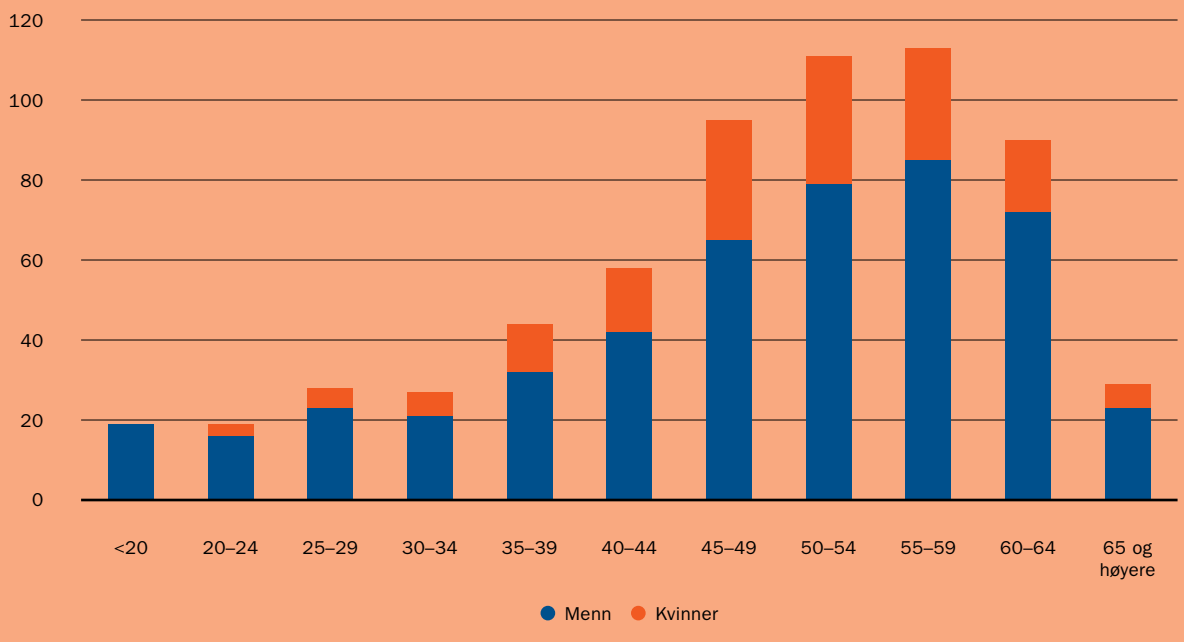

Informasjonssikkerhet

Digitaliseringen av Skagerak Energi pågår for fullt, og i økende grad tas skytjenester, kunstig intelligens og sensorer i bruk for å utføre avansert analyse og optimalisere driften av strømnettet og kraftproduksjonen. Sårbarhetsbildet og trusselbildet er i stadig endring og medfører at det fortsatt stilles store krav til informasjonssikkerhet.

Samfunnet stiller strenge krav til at vi beskytter informasjon og har stabil drift av våre IT-systemer. Politiets sikkerhetstjeneste (PST) og Nasjonal Sikkerhetsmyndighet (NSM) fremhever i sine årlige rapporter at samfunnskritiske tjenester, og spesielt kraftbransjen, er utsatte etterretningsmål og må sørge for å ha god datasikkerhet og oversikt over egen nettverksstruktur.

Skagerak Energi har høy oppmerksomhet på arbeidet med informasjonssikkerhet, og utøver kontinuerlig forbedringer for å beskytte informasjonsverdiene i takt med at digitaliseringen øker.

Det er i 2018 gjennomført risikovurderinger på flere ulike og avgrensede områder, for både IT-systemene og personopplysninger som behandles. Gjennom avansert sikkerhetsovervåking er vi stand til å oppdage og respondere på unormale hendelser i datanettverket. Som en del av det preventive sikkerhetsarbeidet har vi i 2018 gjennomført flere inntrengingstester i IT-systemene for å verifisere at sikkerhets-barrierer fungerer etter hensikten.

Installering av AMS-målere (smarte strømmålere) hos kundene er gjennomført. IKT-sikkerheten har hele tiden vært i fokus ved implementering, og Skagerak Netts kravspesifikasjon til leverandørene og entreprenører har vært omfattende. Sikkerheten er ivaretatt gjennom ulike sikkerhetsbarrierer av både teknisk og organisatorisk art.

Skagerak Energi har i 2018 lagt ned en betydelig jobb for å sikre at vi ivaretar personvern i henhold til den nye personvernforordningen (GDPR). Ansatte som arbeider med informasjon eller informasjonssystemer er opplært i GDPR. Få måneder etter at GDPR trådde i kraft ble det gjennomført en intern revisjon som bekreftet god etterlevelse.

Selskapet gir god opplæring av alle nyansatte i hvilke interne krav virksomheten har til informasjonssikkerhet. Vi har forbedret strategi, retningslinjer og prosedyrer innen informasjonssikkerheten, og det har vært en økning av bemanningen i konsernets informasjonssikkerhetsteam.

Skagerak Energi vil fremover utøve systematisk og kontinuerlig arbeid for å modne og videreutvikle styringssystemet for informasjonssikkerhet.

Samfunnsregnskap

Felles industriutvikling

Skagerak Energi er en viktig motor for regionalt næringsliv. Selskapet kjøpte varer og tjenester for 1 782 millioner kroner i 2018. Én av de største leverandørene er ABB i Skien, som også er en viktig samarbeidspartner i felles utviklingsprosjekter.

– For oss er forholdet til Skagerak Energi veldig viktig. For det første har vi en rammeavtale om leveranser på cirka 25 millioner kroner i året. Det dreier seg om nettstasjoner og forskjellige elektriske tavler, som er helt nødvendig for et nettselskap, sier Ken Isaksen, ABB-sjef i Skien og direktør for forretningsområdet *Distribution solutions*, som er underlagt ABB-konsernets divisjon *Electrification products*.

ABBs virksomhet i Skien har lange tradisjoner og sysselsetter i dag 600 personer og omsetter for cirka to milliarder kroner, og er dermed en betydelig virksomhet i industriregionen Grenland.

– I tillegg til de faste leveransene under rammeavtalen har vi vært hovedleverandør for Skagerak Energilab, der det er lagt solceller på Skagerak Arena, Odds hjemmebane. Vi har også et utviklingsprosjekt i Sande, der vi utvikler nett som reparerer seg selv uten at en operatør griper inn, hvis en feil oppstår, sier Isaksen.

– For oss som har ambisjoner om å være en ledende leverandør både i Norge og internasjonalt, er det veldig viktig å ha en stor og krevende kunde i geografisk nærhet til oss. Jeg tror også Skagerak Energi har glede av vår kompetanse. Vi har et veldig godt samarbeid, som begge vokser på, sier Isaksen.

Skagerak Energi skaper stor økonomisk aktivitet i regionen. I 2018 kjøpte konsernet varer og tjenester for nesten 1,8 milliarder kroner. Hvis det antas at cirka en tredjedel be kjøpt lokalt, ga dette knappe 600 millioner kroner i etterspørsel etter varer og tjenester. I tillegg vil lønn og utbytte til de tre eierkommunene Skien (15,21 %), Porsgrunn (14,83 %) og Bamble (3,34 %) bli brukt lokalt. I alt gir dette en lokal etterspørsel på cirka 1230 millioner kroner.

Foto: Tom Riis

Ken Isaksen, direktør Distribution solutions, ABB.

Fordeling av verdiskapingen 2018

Millioner kroner

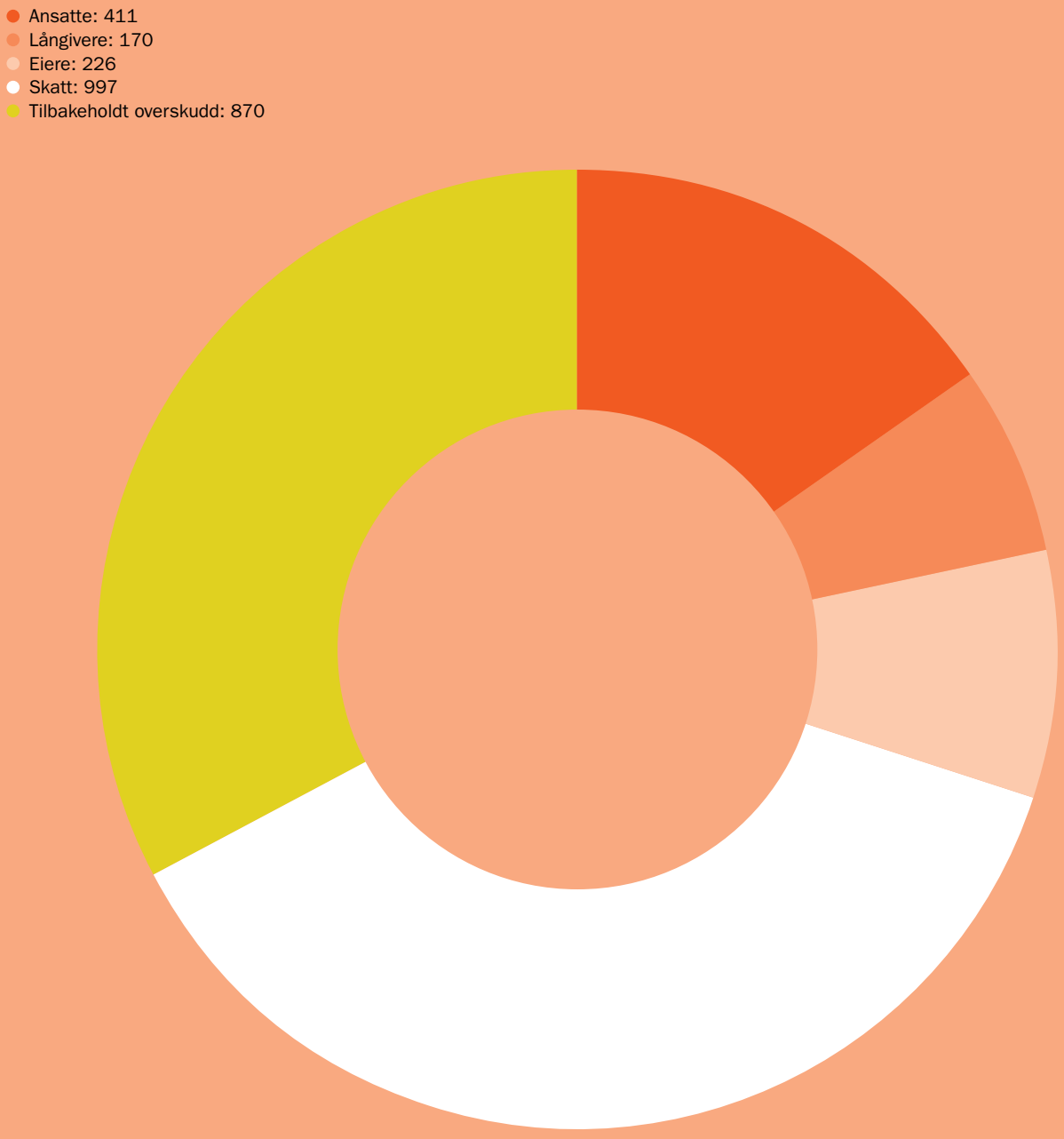

Bidrar med 1 231 millioner kroner lokalt

Millioner kroner

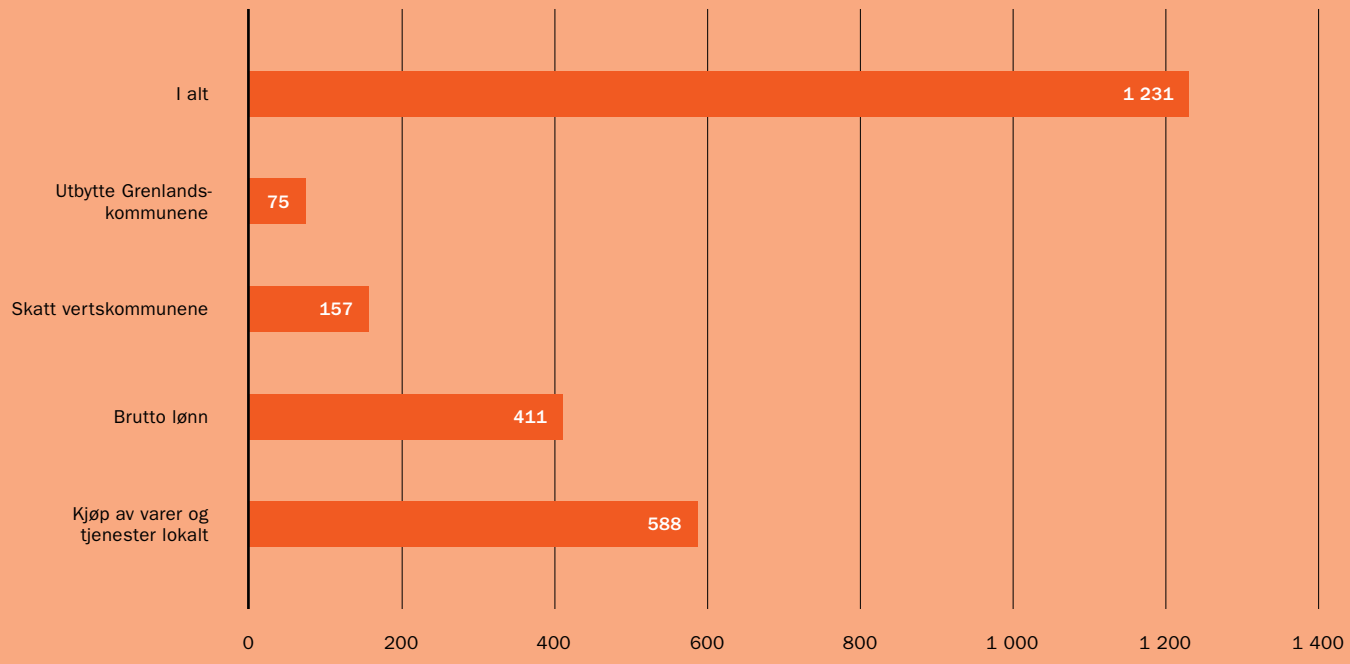

Skatt betalt vertskommuner 2018

Millioner kroner

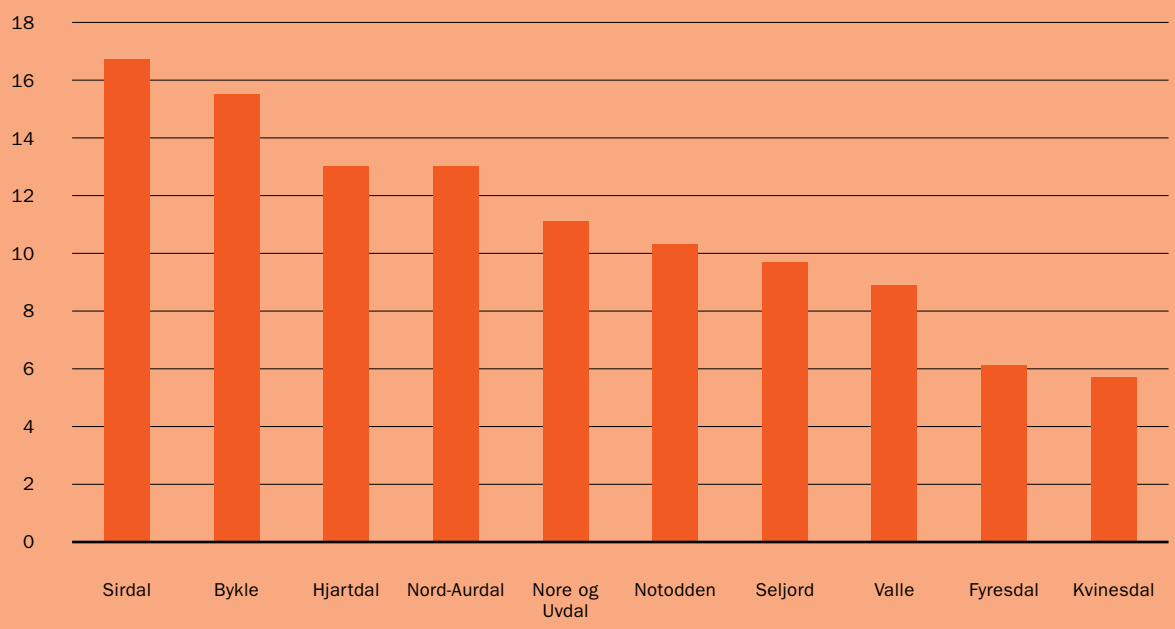

Betalte skatt nok til å lønne 2265 sykepleiere

I 2018 betalte selskapet og de ansatte cirka 1132,5 millioner kroner i skatt, 997 millioner ble betalt av selskapet og resten av de ansatte. En sykepleier med ti års ansiennitet har akkurat 500 000 kroner i årslønn. Dermed bidrar skatten fra Skagerak Energi og de ansatte til å lønne 2265 sykepleiere.

I alt ble det skapt verdier for 2673 millioner kroner. Disse verdiene blir fordelt mellom de ansatte, eierne, långiver og skatt til det offentlige. Verdiskapingen defineres som inntekter fratrukket vareinnsatsen og teknisk nedskrivning av anlegget.

Det er det offentlige som får den største delen av verdiskapingen, deretter følger de ansatte. I tillegg går en stor del tilbake i selskapet for å sikre videre vekst.

Blant de såkalt kraft-kommunene, der Skagerak eier anlegg, mottok Sirdal kommune mest skatt, i alt 16,7 millioner kroner. De ti største vertskommunene, rangert etter skattebetalinger fra Skagerak Energi, mottok til sammen 110 millioner kroner.

Se påfølgende sider for grafisk oversikt.

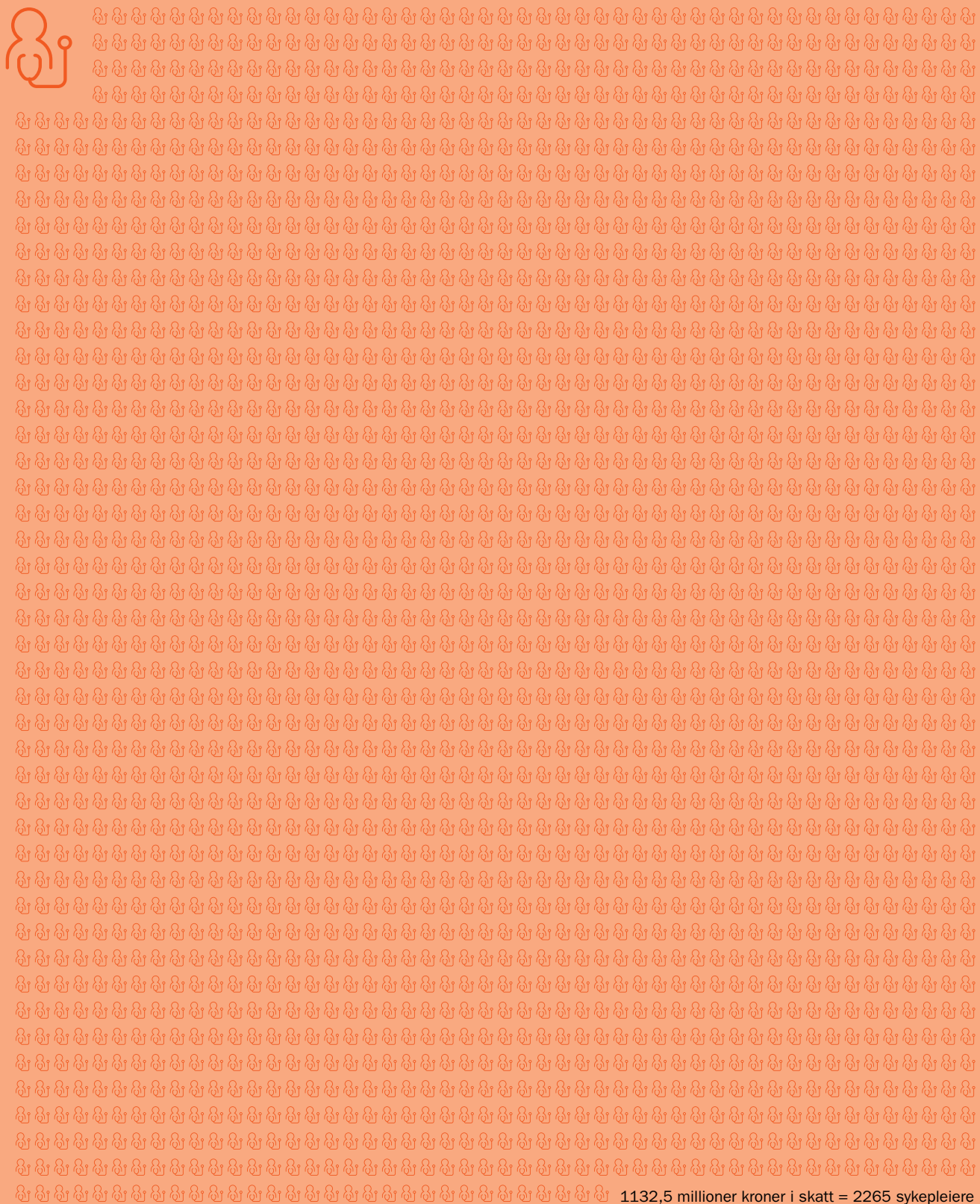
1132,5 millioner kroner i skatt = 2265 sykepleiere

Det er bedre å tenne et lys enn å forbanne mørket

– Det som gjorde størst inntrykk på meg er de menneskene jeg ble kjent med. Særlig sterkt var det å treffe min navnesøster Jane, som var på samme alder som meg, sier Jane Berit Solvi, som til daglig jobber i Skagerak Kraft.

Jane og Jane rakk å bli kjent på de dagene oppholdet varte. Jane viste dem deler av Nairobi og lot dem komme hjem til seg i Mathare.

– Hun hadde bare ett rom. Det var enkelt og ryddig, og hadde en egen atmosfære, sier Jane.

Kort tid etter at de kom hjem, døde Jane.

– Hun fortalte at hun hadde aids, men det var kreft hun døde av. Det sa hun ikke noe om. Jeg er glad hun fikk vite før hun døde at vi skal sørge for at datteren hennes får utdannelse, sier Jane.

September 2018 reiste Jane sammen med sin mann Geir og sin kollega Kurt Andreassen og hans samboer Janne Engebretsen til Kenya for å se hva de ansatte i Skagerak Energi har gitt penger til gjennom mange år. Med på turen var også Kristian Norheim, kommunikasjonsdirektøren i Skagerak Energi. Det er Strømmestiftelsens partner Basecamp foundation Kenya som gjennomfører prosjektene i Masai Mara på vegne av Skagerak Energi. Hvert år trekker selskapet ut to ansatte blant giverne til en prosjekttur for å følge opp våre prosjekter i Kenya. Ektefellene finansierer oppholdet selv.

«Vi skal ikke presse våre verdier og vår livsform på dem, men det er viktig med kunnskap»

Jane Berit Solvi

– Vi fikk se talentskolen for jenter (Mara Girls leadership school), som Skagerak Energi er en vesentlig bidragsyter til. Elevene bor på skolen, fordi det er langt og farlig å gå hjemmefra for mange. Jentene er bare 13 år når de flytter dit. Masai-jenter står i fare for å giftes bort i ung alder, men når de flytter vekk for å gå på skole er dette med på å bryte ned slike tradisjoner, sier Kurt.

– Deretter fikk vi se en annen nystartet skole der barna satt rett på jordgulvet uten pulter eller tavle. Da skjønner du at det er behov for å gi. Pengene vi har gitt blir til noe helt konkret og hjelper dem som trenger det, sier Kurt.

Det som gjorde sterkest inntrykk på Kurt var besøket i Mathare. Mathare er en av Nairobis store slumområder med mer enn en halv million mennesker, for en stor del er styrt av mafiaen.

– Det er skur og blikk hele veien. Vi hadde aldri turt å kjøre inn eller gå ut av bilen, hvis vi ikke hadde hatt med oss politi og vakter, sier Kurt.

«Dette er en tur som får deg til å våkne opp.»

Kurt Andreassen

– Samtidig var mange veldig blide. Jeg tror aldri jeg har sett så mange smilende unger på ett sted. De elsker å se på bildene vi hadde tatt av dem, sier Jane.

– Dette er en tur som får deg til å våkne opp. Du skjønner at det ikke er så farlig om du har glemt å kjøpe smør, eller at det du krangler med ungene om bare er en bagatell, sier Kurt.

– Vi driver ikke nødhjelp, dette er utviklingshjelp. Vi skal ikke presse våre verdier og vår livsform på dem, men det er viktig med kunnskap. Det er viktig å kunne lese, skrive, regne og få tilgang på den kunnskapen som egentlig er tilgjengelig for alle, sier Jane.

Naboisho-prosjektets formål og innhold

For å hindre slumvandring og å sikre livsgrunnlaget for masaiene i Naboisho er det satt i gang en rekke tiltak:

- Spare- og lånegrupper. Kvinner får mulighet til sikker sparing og små lån.
- Tiltak for å sikre bedre helse, som rent vann og klinikker.
- Fornybar energi.
- Kunnskap og kompetanse gjennom utdanning for barn og voksne.

Skagerak sitt hovedprosjekt nå er Mara Girls leadership school.

Til sammen gir dette gode resultater.

Giverordningen
Ansatte melder seg som givere med et valgfritt beløp som trekkes over lønn. Bedriften dobler summen av det ansatte gir.

Skagerak har samarbeidet med Strømmestiftelsen i Kenya siden 2007. Grovt regnet har ansatte og konsernet gjennomsnittlig bidratt med i overkant av 1 million kroner per år.

Nytt trekk i sponsorarbeidet

I 2018 innledet Skagerak Energi et samarbeid med Grenland Sjakksenter. Under kyndig veiledning av sjakkmestrene Kjetil og Espen Lie gis unge muligheten til å lære sjakk av de beste.

Sjakksenteret har etablert seg i lokalene til vitensenteret Du Verden, der Skagerak allerede er inne som sponsor. Som vitensenteret bidrar også sjakkspill til å utvikle analytiske og strategiske evner, og er et relevant og godt sponsorobjekt for konsernet.

Et synlig resultat av samarbeidet var at verdensmester i sjakk, Magnus Carlsen, kom innom hovedkontoret i Porsgrunn i juni. Her spilte verdenseneren simultansjakk mot et utvalg av ansatte, kunder og samarbeidspartnere i alle aldre. De oppnådde alle det samme som Fabiano Caruana, nemlig å bli slått av Magnus Carlsen.

Bredt spekter

Skagerak har samarbeidsavtaler innen en rekke områder. Innen idrett er Odds Ballklubb/Skagerak Arena, Larvik Håndballklubb og Gjerpen Håndball de største. På området humanitær/samfunn er det Strømmestiftelsen, Lyk-z og døtre og Hold Norge Rent, mens vitensenteret Du Verden og Grenland Sjakksenter er rettet mot unge og realfag. På kulturfronten er Fjordfesten i Sandefjord, Skagerakfestivalene i Bamble, Porsgrunn Internasjonale teaterfestival, Parkjazz og Skien Live toneangivende.

I tillegg til disse større avtalene, deler vi ut mindre beløp i støtte og spons innen idrett og kultur gjennom en standardisert ordning.

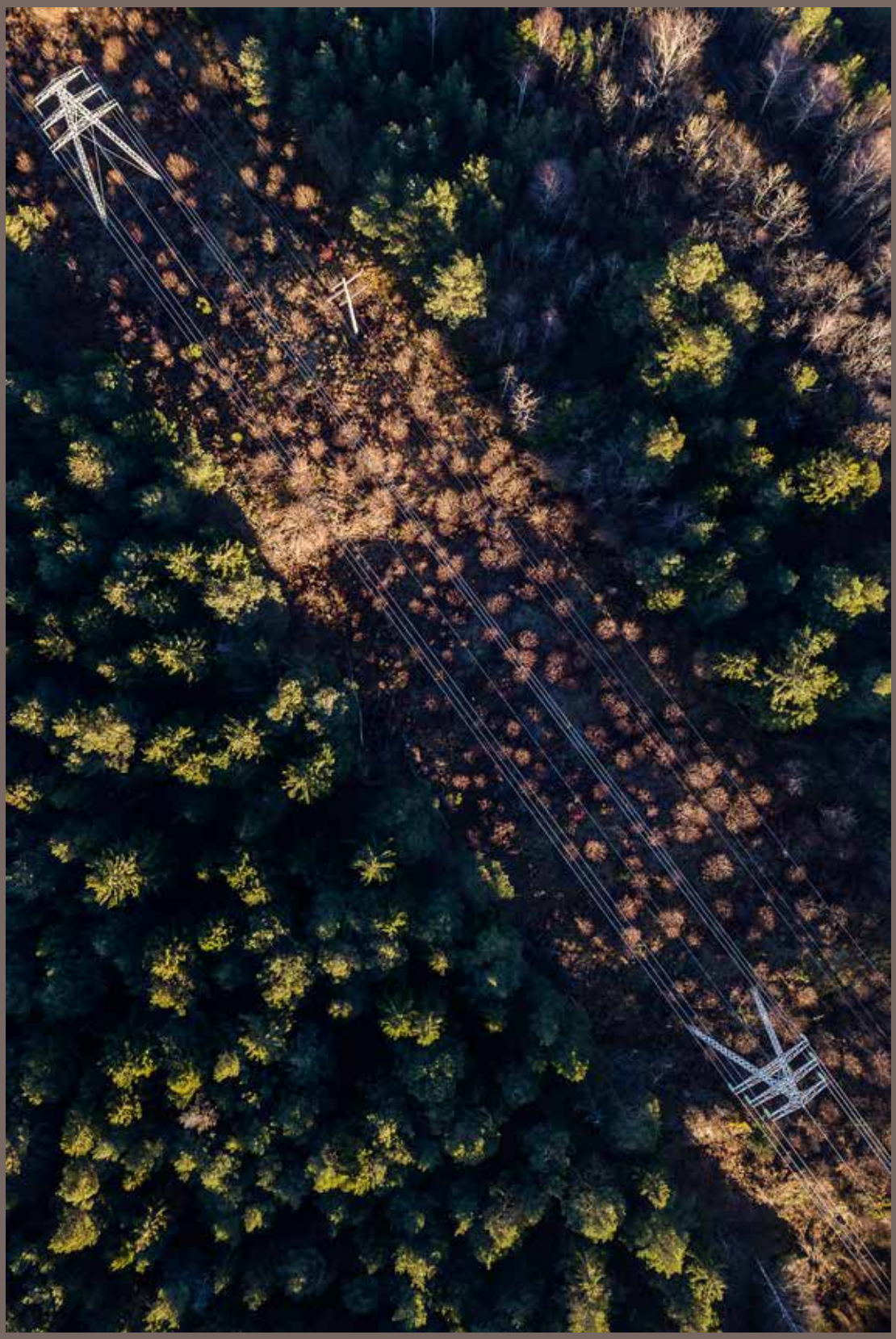

Styrets årsberetning og regnskap

Årsberetning 2018 Skagerak Energi konsern 98
Resultatregnskap 108
Totalregnskap 109
Balanse 110
Kontantstrømoppstilling 112
Regnskapsprinsipper 113
Noter til regnskapet 123
Revisors beretning 160

Årsberetning 2018 Skagerak Energi konsern

(sammenligningstall for 2017 i parentes)

VIRKSOMHETEN

Skagerak Energi er et regionalt energikonsern med hovedkontor i Porsgrunn. Kjernevirksomhetene er kraftproduksjon, distribusjon av strøm og fjernvarme. Kjernevirksomhetene er organisert i heleide datterselskaper eiet av Skagerak Energi AS.

Skagerak Kraft driver produksjon av vannkraft i Sør-Norge og har en årlig gjennomsnittlig produksjon siste 5 år på 6,0 TWh fordelt på 49 hel- eller deleide produksjonsanlegg. Skagerak Nett forvalter og utvikler distribusjonsnettet i Vestfold og Grenland, og regionalnettet i Vestfold og store deler av Telemark. Selskapet har ved utgangen av året 198 666 kunder. Skagerak Varme driver fjernvarmevirksomhet i Vestfold og Telemark.

Skagerak Energi eier også 49 % i Air Liquide Skagerak som markedsfører og distribuerer natur- og biogass, 33,4 % i elektroentreprenørbedriften Laugstol, samt 29,7 % i Fjordkraft, som selger strøm til forbrukere.

Skagerak Energis visjon er å være en framtidsrettet leverandør av ren energi for velferd, vekst og utvikling. Konsernets forretningside er å skape verdier for kunder, eiere og samfunn ved å produsere, transportere og selge strøm, og ved å utvikle og levere energirelaterte produkter og tjenester. Kjerneverdiene kompetent, ansvarlig og nyskapende ligger til grunn for utvikling og drift i konsernet.

Hovedtrekk fra 2018

3 450

Brutto driftsinntekter ble 3 450 millioner kroner (2 773 millioner kroner), en økning på 24 %.

↑

Driftsresultat før av- og nedskrivninger (EBITDA), korrigert for urealiserte verdiendringer på sikringskontrakter ble 2 022 millioner kroner, en bedring på 23 % fra foregående år.

1 070

Resultat etter skatt ble 1 070 millioner kroner (531 millioner kroner), en økning på 102 %.

33 %

Kraftprisene var høyere enn i 2017, og oppnådd gjennomsnittspris etter sikring steg med 33 % sammenlignet med året før.

↑

Driftskostnadene viste i fjoråret en økning, primært i nettselskapet. Årsaken til dette er beredskapssituasjonen i begynnelsen av året og et høyere aktivitetsnivå på vedlikehold.

29,7 %

Skageraks eierandel i sluttbrukervirksomheten Fjordkraft ble redusert fra 48 % til 29,7 % i forbindelse med børsnoteringen av Fjordkraft Holding ASA. Salget resulterte i en gevinst på 515 millioner kroner.

2

Antall personskader var to i 2018, det samme som i 2017.

MARKEDSFORHOLD

Kraftåret 2018 var preget av store hydrologiske variasjoner og et markant løft i råvarepriser for termisk kraftproduksjon. Ved starten av 2018 var magasinfyllingen i Norge totalt omtrent som normalt. Samlet snømagasin var godt over normalt, spesielt i områder vest for vannskillet i Sør-Norge. Fra midten av februar til og med juli kom det rundt halvparten av normal nedbørsmengde i Norge. Tilsvarende utvikling var det også i Sverige, og ved utgangen av juli var samlet vann- og snømagasin i Norden rundt 30 TWh under det normale. I løpet av de neste tre månedene kom det store nedbørsmengder i Norge, slik at magasinene ble fylt opp til normale nivåer. Mot slutten av året var imidlertid magasinene igjen noe lavere enn normalt, da årets to siste måneder var relativt tørre. Samlet sett fikk Norge nedbør ca. 9 TWh under normalt (93 %) i 2018, mens gjennomsnitts-temperaturen var 0,6 grader varmere enn normalt.

Kraftprisen i Norge vil variere rundt kraftprisen på Kontinentet. Ved mye nedbør vil prisen oftest ligge under prisen på Kontinentet, ved lite nedbør vil den være lik eller høyere enn prisen på Kontinentet.

Prisnivået i Sør-Norge steg med den tørre situasjonen fra februar, falt tilbake under en relativt rask vårsmelting i mai, før prisene steg igjen utover sommeren med en fortsatt tørr utvikling. Den viktigste prisdriveren i 2018 har vært et tilnærmet sammenhengende løft i kull-, gass og CO_2-prisene fra februar til midten av september. I denne perioden steg marginalprisen på kull- og gasskraft med rundt 50 % til ca. €55/MWh. Kraftproduksjon fra varme-kraftverk er ofte prissettere på kontinentet og ble også benchmark for nordiske kraftpriser gjennom den tørre sommeren. Mye nedbør og tilsig ga lavere spotpriser gjennom høsten før prisnivået løftet seg mot slutten av året med tørrere vær og videre oppgang i CO_2-prisen. Gjennomsnittlig spotpris i Sør-Norge (NO2) i 2018 ble 41,55 øre/kWh (26,89 øre/kWh i 2017). Kraft-produksjonen i Norge ble 145,7 TWh (148,2 TWh i 2017).

KONSERNETS INNTJENING OG ØKONOMISKE UTVIKLING

Konsernet avlegger sine regnskaper i samsvar med forskrift av 21.01.2008 om forenklet anvendelse av IFRS (International Financial Reporting Standards).

Konsernets brutto driftsinntekter ble 3 450 millioner kroner (2 773 millioner kroner), en økning på 24 % fra foregående år. Økningen skyldes primært høyere strøm-priser og noe høyere nettinntekter. Gjennomsnittlig pris på salg av kraft, inklusive realiserte tap på prissikring, ble 33 % over 2017-nivået.

Resultat etter skatt utgjør 1 070 millioner kroner (531 millioner kroner).

Hovedårsaken til at resultatet er 539 millioner kroner høyere enn i 2017 er gevinst ved nedsalg av aksjer i Fjordkraft og høyere kraftsalgspriser. Høyere skattekostnad trekker i motsatt retning.

Driftsresultat før av- og nedskrivninger (EBITDA), korrigert for urealiserte verdiendringer på sikringskontrakter ble 2 022 millioner kroner, en bedring på 23 % fra foregående år.

Inntekter fra tilknyttede selskaper ble 94 millioner kroner. Dette er 12 millioner kroner lavere enn året før, og skyldes primært redusert eierandel i Fjordkraft.

Netto finansposter i konsernet ble 360 millioner kroner mot -171 millioner kroner i 2017. Endringen skyldes i hovedsakelig gevinst ved nedsalg i Fjordkraft.

Skattekostnad for 2018 er 816 millioner kroner (511 millioner kroner). Økningen skyldes primært et høyere resultat før skatt i 2018, samt grunnrentebeskatning på den delen av kraftsalgsinntektene som var prissikret.

Resultat etter skatt, korrigert for urealiserte verdi-endringer på kraftkontrakter og salgsgevinst Fjordkraft ble 581 millioner kroner (528 millioner kroner).

Samlede investeringer i varige driftsmidler i 2018 beløp seg til 973 millioner kroner (852 millioner kroner). Hovedtyngden av investeringene har vært i Nett (77 %) og Kraft (13 %).

Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter var i konsernet 1 515 millioner kroner (931 millioner kroner). Alle investeringer er finansiert over driften og netto rente-bærende gjeld er redusert fra 4,7 til 3,7 milliarder kroner.

Totalkapitalen ved utgangen av 2018 var 13,0 milliarder kroner (12,6 milliarder kroner). Egenkapitalandelen utgjorde 47 % (42 %). Markedsverdien av produksjonsanleggene er vesentlig høyere enn bokført verdi.

FORTSATT DRIFT

Regnskapet er avlagt etter forutsetning om fortsatt drift. Virksomheten har god soliditet, tilstrekkelig likviditet og en markedsposisjon som basert på eksisterende prognoser forventes å gi et godt grunnlag for en langsiktig verdiskaping.

ÅRSRESULTAT OG DISPONERINGER

Konsernets årsresultat ble 1 070 millioner kroner. Årsresultat i morselskapet Skagerak Energi AS ble 781 millioner kroner. Styret foreslår for generalforsamling i Skagerak Energi AS at årets resultat disponeres slik:

Til annen egenkapital:	781 millioner kroner
Sum disponert:	781 millioner kroner

Det foreslås å utbetale et utbytte på 226 millioner kroner for 2018. Styret har vurdert selskapets egenkapital og likviditet etter foreslått utbytteutdeling og anser dette som et forsvarlig nivå ut fra risiko og omfang av virksomheten.

Det er ikke inntrådt forhold etter regnskapsårets utgang som har vesentlig betydning for bedømmelsen av regnskapet. Styret mener at årsregnskapet gir et rettvisende bilde av Skagerak Energis eiendeler og gjeld, finansielle stilling og resultat.

INNTJENING, DRIFT OG UTVIKLING I FORRETNINGSOMRÅDENE

Kraftproduksjon

Brutto driftsinntekter fra egen kraftproduksjon økte med 31 % til 2 153 millioner kroner (1 648 millioner kroner) som følge av økte kraftpriser.

Driftskostnadene inklusive avskrivinger økte med 32 millioner kroner sammenlignet med året før og var hovedsakelig knyttet til økning i kostnader knyttet til deleide verk, økt aktivitet på arbeid med vekstprosjekter og kostnader knyttet til IT sikkerhet og digitalisering.

Driftsresultat før avskrivninger (EBITDA), korrigert for urealiserte verdiendringer på kraftkontrakter ble 1 599 millioner kroner (1 153 millioner kroner), en økning på 39 %.

Virksomheten har investert 130 millioner kroner (100 millioner kroner) i varige driftsmidler. Av større prosjekter har Skagerak i 2018 arbeidet med nye kontrollanlegg i Sundsbarm og Vrenga samt kjøpt kraftverkene Eidet I og II i Skien. I deleide verk og reguleringsforeninger er det fortsatt høy aktivitet med rehabilitering av dammer og kontrollanlegg. Videre er det gjort forberedende arbeider for Grunnåi aggregat 2, nye Dalsfos kraftverk og nye kraftverk i Ala, Gjuvåa og Føssaberge.

Totalt for 2018 hadde Skagerak en samlet produksjon på 5 820 GWh mot 5 949 GWh i 2017. Skageraks produksjon utgjorde 4,0 % av Norges samlede årsproduksjon av kraft. Ved inngangen til 2019 var Skageraks magasinfylling noe under normalt nivå.

Tilgjengeligheten i våre kraftverk har vært gjennomgående god i 2018, med unntak av Sundsbarm som sto i tre måneder grunnet planlagt revisjon og Fjone kraftverk som sto i to måneder grunnet havari.

Virksomheten innebærer betydelig markedsrisiko i både volum og pris. Konsernet har retningslinjer for salg av egen kraftproduksjon, og rutiner for å optimalisere vanndisponeringen i forhold til forventede markedspriser.

Utnyttelse av vannfall er strengt regulert av NVE gjennom konsesjonsvilkår og i de kommende årene skal mange eldre konsesjoner revideres. Skagerak Kraft er involvert i åtte revisjonssaker og arbeider med forberedelse og saksbehandling av revisjonsdokumenter og befaringer med NVE og lokale interessenter i de aktuelle vassdragene.

NVE forvalter også regelverket for damsikkerhet. En vesentlig skjerping av regelverket har medført at mange eldre dammer må bygges om for betydelige beløp. Skagerak og deleide verk er godt i gang med nødvendig rehabilitering, og dette er aktiviteter som vil pågå frem mot 2030.

Det arbeides aktivt med å utvikle nye vannkraftprosjekter. Lønnsomheten for ny vannkraft og rehabilitering av

eksisterende kraftverk er under press både grunnet usikkerhet knyttet til framtidige kraftpriser og en stadig skjerping av grunnrentebeskatningen av vannkraftproduksjon i Norge.

Skatt er et betydelig kostnadselement for vannkraft gjennom eiendomsskatt, konsesjonsavgifter, grunnrenteskatt, naturressursskatt og alminnelig selskapsskatt. Grunnrenteskatten ble skjerpet ytterligere for 2018 som følge av at prosentvis reduksjon i selskapsskatt er kompensert med en tilsvarende prosentvis økning i grunnrenteskatten. Grunnet det lave skjermingsfradraget innebærer dette en reell skjerping av beskatning for vannkraft i grunnrenteposisjon.

Skagerak har også virksomhet knyttet til salg av opprinnelsesgarantier. Dette er et marked som forventes å vokse som konsekvens av stadig større oppmerksomhet om klimautfordringene.

Nettvirksomheten

Skagerak Nett oppnådde i 2018 brutto driftsinntekter på 1 209 millioner kroner (1 082 millioner kroner), en økning på 12 %. Utviklingen har bakgrunn både i høyere tariffer og økning i overført mengde. Industrikundene hadde i 2018 et strømforbruk 4 % høyere enn i 2017. For kundene i lokalt distribusjonsnett var økningen 2 %.

Netto driftsinntekter økte kun 5 % til 1 022 millioner kroner (976 millioner kroner). Den svake utviklingen i nettoinntektene skyldes en vesentlig økning av strømtap i nettet. Dette må nettselskapet kompensere for, og med økte priser og økt volum øker dette tapet.

Driftskostnadene i 2018 ble 904 millioner kroner (769 millioner kroner). Økningen er i hovedsak knyttet til ekstra kostnader i forbindelse med to perioder med rød beredskap og høyt nivå på vedlikehold og utviklingsaktiviteter. Avskrivninger er kostnadsført med 338 millioner kroner (308 millioner kroner). EBITDA for 2018 ble 456 millioner kroner (514 millioner kroner).

I 2018 ble det investert for 747 millioner kroner der investeringer i nettanlegg utgjorde 481 millioner kroner og investeringer i AMS-målere (Avanserte Måle- og Styringssystemer) på 229 millioner kroner. Øvrige investeringer var på totalt 39 millioner kroner.

Investeringene i lokalt distribusjonsnett bærer preg av et høyt aktivitetsnivå i vårt forsyningsområde og flere nye tilknytninger til nettet enn noen gang før. Det var også høy takt på reinvesteringssiden da en stor andel av anlegg og utstyr har nådd teknisk levetid. Reinvesteringene ble i hovedsak gjennomført for å redusere risiko for komponentsvikt og for å ivareta HMS-forhold. Innenfor regionalt distribusjonsnett pågår en rekke større prosjekter. Veggbakken stasjon oppgraderes og utvides for å sikre forsyningen mot Horten by. Ledningen mellom Stangeby og Nes på Nøtterøy bygges om og oppgraderes. På Roligheten stasjon på Herøya pågår et større arbeid med å bytte ut anleggsdeler for å sikre mer stabil forsyning mot industrien.

I 2018 leverte Skagerak Nett 7 463 GWh (7 282 GWh) og hadde ved årets utløp 198 666 nettkunder (194 327 nettkunder).

Tungt snøfall i januar og sterk vind i september førte til omfattende strømavbrudd for mange kunder i Skageraks forsyningsområde i 2018. Det ble satt rød beredskap i begge situasjonene. I januar var totalt 34 000 kunder berørt av avbrudd og over 4 000 kunder opplevde avbrudd i mer enn 12 timer. I september var 15 000 kunder berørt og 500 opplevde avbrudd i mer enn 12 timer. Feilstatistikken viser at selskapets sluttbrukere i gjennomsnitt var berørt av avbrudd i 2 timer og 53 minutter i 2018 mot 2 timer og 5 minutter i 2017. Den økte avbruddsvarigheten i 2018 skyldes i hovedsak beredskapssituasjonene og et stort antall planlagte stanser i forbindelse med utrulling av AMS-målere.

Skagerak Netts virksomhet er regulert av NVE (Norges vassdrags- og energidirektorat) som gir omfattende pålegg av oppgaver, tekniske krav til anlegg og krav til organisering og kompetanse. Inntektene i virksomheten fastsettes av NVE etter en modell som belønner effektivitet sammenlignet med andre nettselskaper. Skagerak Nett arbeider kontinuerlig med kostnadsreduksjoner og effektivisering av virksomheten.

Per 31.12.2018 var kapitalgrunnlaget i nettvirksomheten (NVE-kapitalen) 3 991 millioner kroner (3 664 millioner kroner). NVE-kapitalen utgjør grunnlaget for avkastning som i henhold til NVEs inntektsreguleringsmodell beregnes

med en referanserente. Referanserenten for 2018 var 6,05 % (6,13 %).

Fjernvarme

Skagerak Varme oppnådde for første gang et positivt driftsresultat (EBIT) med 3,2 millioner kroner (-8,7 millioner kroner). Netto driftsinntekter i fjernvarmevirksomheten ble 108 millioner kroner (85 millioner kroner), en økning på 26 % fra foregående år. Selskapet følger opp ambisjonen om videre volumvekst og oppnådde i 2018 et salg på 141 GWh (120 GWh), en økning på 17,5 %. Selskapet har fortsatt stort fokus på økt lønnsomhet gjennom volumvekst og tiltak for marginforbedringer, og det overordnede målet om positivt resultat før skatt innen utgangen av 2020. EBITDA for året ble 28 millioner kroner (20 millioner kroner), en økning på 38 %.

I 2018 har Skagerak Varme ferdigstilt et stort prosjekt i Herøya Industripark i Porsgrunn (16–18 GWh/år). Selskapet har også gjennomført utvidelse av Moloveien varmesentral i Horten med en tredje varmepumpe, slik at grunnlastandelen der styrkes igjen etter stor kundetilgang de siste årene. Det har vært ulike «fortettingsprosjekter» i alle fire konsesjonsområdene, og en fin tilvekst i kundegrunnlag. Det er også i 2018 signert mange nye kundeavtaler som selskapet nå vil gå i gang med å tilknytte. Investeringene i 2018 var 68 millioner kroner (68 millioner kroner) hvorav 8 millioner kroner (14 millioner kroner) ble gitt i støtte fra Enova. Selskapet har i 2018 hatt fire prosjekter på «byggvarme», der fjernvarme brukes til uttørking og oppvarming av bygget under selve byggeperioden. Dette har gitt selskapet en ekstra omsetning på ca. 1,5 millioner kroner og bidratt til mer miljøvennlige byggeplasser.

I driften er det arbeidet videre med optimalisering av produksjonen. Det er også igangsatt et prosjekt for to-veis kommunikasjon med alle kundesentraler.

Tilknyttede selskaper

Skagerak Energi har ved utløpet av 2018 eierandeler i Air Liquide Skagerak AS (49 %), Laugstol AS (33,4 %) og Nape Kraft AS (49 %) samt Viking Varme AS (50 %). I tillegg eier Skagerak Energi 29,7 % i det børsnoterte selskapet Fjordkraft Holding ASA. Bokført resultat av våre andeler er i Skagerak Energis konsernregnskap for 2018 innarbeidet med 94 millioner (106 millioner kroner) for alle tilknyttede selskaper samlet, og bokført verdi i konsernets balanse utgjør 241 millioner kroner.

ORGANISASJON OG HMS

Personal og organisasjon

Skagerak Energi er organisert som et konsern med tre forretningsområder og et morselskap, som i tillegg til å ivareta eierrollen utfører stab- og støttefunksjoner for forretningsområdene. Konsernet hadde 626 ansatte som utgjør 595 årsverk ved utløpet av året 2018.

	31.12.2018		31.12.2017	
Selskap	Antall ansatte	Årsverk	Antall ansatte	Årsverk
Skagerak Nett	374	357	375	356
Skagerak Kraft	128	120	123	116
Morselskapet	107	101	97	92
Skagerak Varme	17	17	16	16
Sum	626	595	611	580

Skagerak Energi jobber systematisk med å beholde og utvikle dyktige medarbeidere relatert til framtidig behov, og gjennomfører ulike tiltak innenfor medarbeider- og lederutvikling.

Konsernet er inne i et generasjonsskifte og har en høy andel medarbeidere som nærmer seg pensjonsalder. Ved utgangen av 2018 var det 119 ansatte over 60 år. Strategisk kompetansestyring og riktig rekruttering i forhold til fremtidig behov er viktig. I 2018 ble det gjennomført en omfattende kompetansekartlegging med tilhørende avviksanalyse og tiltak. I 2018 er det gjennomført over 250 kompetansehevende tiltak. Dette arbeidet vil fortsette og videreutvikles gjennom 2019 basert på den vedtatte konsernstrategien 2019–2021.

Etiske retningslinjer og retningslinjer for varsling er revidert og justert. Årlig kampanje med dilemmatrening for å sikre etterlevelse av høy etisk standard er gjennomført.

Resultatene i medarbeiderundersøkelsen i 2018 viser at Skagerak Energi har ansatte med høy trivsel og sterkt

engasjement. Konsernet ligger over den norske sammenligningsbasen, men det er det variasjoner på selskaps- og seksjonsnivå. I tillegg til analyser og vurderinger som gjøres av respektive linjeansvarlige og ledelse, vil HR gjennomgå resultatene med fokus på tiltak rettet mot spesielle forbedringer og eventuelle felles tiltak.

I tråd med EUs personvernforordning (GDPR) er prosjektet, som startet i 2017 med kartlegging av prosesser om hvordan bl.a. personopplysninger behandles, videreført, og det er iverksatt tiltak for lukking av avvik. I tillegg ble det gjennomført en konsernrevisjon av konsernets etterlevelse av personvernforordningen hvor mindre avvik ble identifisert. Disse avvikene er lagt inn i konsernets system for avviksbehandling (Delta), og det er satt frister for behandling og lukking av avvik.

For å møte medarbeiderne i de ulike livsfaser er det tilrettelagt for fleksibel arbeidstid der det er mulig, slik at medarbeidere har mulighet for å tilpasse arbeidstiden til egen situasjon. Konsernet legger også vekt på å tilrettelegge arbeid for ansatte med helseutfordringer.

Det har vært stilt praksisplasser til disposisjon for eksterne som har behov for arbeidstrening eller utprøving av arbeidsevne.

Helse og sikkerhet

Konsernets HMS-ambisjon er at Skagerak Energi skal være ledende på forebyggende HMS-arbeid og bærekraftig verdiskapning.

Skagerak Energi hadde i 2018 et sykefravær på 3,6 % (4,3 %). Resultatet er en tydelig forbedring fra foregående år. Det arbeides systematisk med nærvær i hele organisasjonen.

Nullvisjonen er styrende for HMS-arbeidet i konsernet, og selskapet tror at det på sikt er mulig å oppnå null H1- og H2-skader. Skader og nestenulykker skjer ikke av seg selv, de forårsakes, følgelig kan skader og nestenulykker forebygges. Skagerak Energi hadde i 2018 2 personskader (2 personskader), begge med fravær. Dette resulterte i en H1-verdi på 2,1 og en H2-verdi på 2,1. H1 er skader med fravær per million arbeidstimer og H2 er totalt antall skader per million arbeidstimer.

For å nå målet om nullvisjonen er det nødvendig å opprettholde et høyt aktivitetsnivå av forebyggende HMS-arbeid og et sterkt ledelsesengasjement knyttet til HMS. «Grønn sone» ble i 2018 implementert som et forebyggende tiltak med særlig fokus på risikovurdering, kommunikasjon og felles forpliktelse til å etterleve krav og beslutninger. Veien til å være i grønn sone går gjennom å identifisere, vurdere og kommunisere risiko, for så å ta riktige valg, og dermed være i grønn sone.

Ikke-diskriminering

Konsernet er opptatt av å gi like muligheter til ansettelse, kompetanseutvikling, avansement og øvrige arbeidsvilkår uavhengig av kjønn, etniske bakgrunn, legning, funksjonsevne og sosial og kulturell bakgrunn.

Av konsernets 75 ledere er 18 kvinner, en andel på 24 %. Konsernstyret har 9 medlemmer, hvorav 3 er kvinner. Av kvinnene er 2 aksjonærvalgt og 1 valgt av de ansatte.

Miljø

Skagerak Energis visjon er å være en fremtidsrettet leverandør av ren energi for velferd, vekst og utvikling. Gjennom å produsere og distribuere ren energi fra fornybare kilder bidrar selskapet til å redusere samfunnets klimabelastning. Konsernets direkte og indirekte utslipp av CO_2 ble 2 266 tonn i 2018 (2 104 tonn). Utslippene kommer primært fra konsernets bilpark og fjernvarmevirksomhet. Konsernet ønsker å ta en posisjon i det grønne skiftet, og har en ambisjon om å bli klimanøytral. I 2019 vil konsernet etablere et fullstendig klimaregnskap, samt identifisere tiltak for å oppnå klimanøytralitet. Konsernets eget elektrisitetsforbruk er gjort bærekraftig gjennom opprinnelsesgarantier. Skagerak Energi har gode rutiner for sortering og behandling av avfall, både på faste lokasjoner og på midlertidige prosjektlokasjoner. Sorteringsgraden var i 2018 87 % (80 %).

Skagerak Kraft har tilpasset miljøledelsessystemet i henhold til krav i ny standard, og systemet er nå i overensstemmelse med ISO 14001:2015. Skagerak Kraft legger vekt på å bidra til ivaretagelse av det biologiske mangfoldet i tilknytning til sine anlegg innenfor de krav og føringer som kommer fra myndigheter. Sommeren 2018 var uvanlig tørr med svært lite regn og høye temperaturer. Dette førte til

svært tørr jord og raskt synkende grunnvannstand, noe som ga lite tilsig av vann til vassdragene. Dette ga enkelte steder utfordringer for Skagerak Kraft i forhold til konsesjons- og skjønnspålagte krav til minstevannsføringer og sommervannstander. Det er gjennomført flere positive miljøtiltak i perioden. I Tinnelva har det vært periodisk opprydding av elveleiet, i Sundsbarm er det fjernet betydelige mengder elvemasse for å bedre levevilkårene for fisk, i Numedal og Telemark Nord er det satt ut fisk, selskapet har bidratt til fisketrappen ved Eidet i Skien samt foretatt miljø- og fiskeundersøkelser i utvalgte vassdrag. Skagerak Kraft involverer seg i forskningsprosjekter hos myndigheter og anerkjente institusjoner. Et av bidragene til selskapet er å etablere en forskningsstasjon i Grunnåi, hvor studenter kan komme og gjøre studier av vannkraftteknologi.

Skagerak Nett deltar i og leder en rekke forsknings- og utviklingsprosjekter for å sikre at man tilegner seg kompetanse om fremtidig bruk av elektrisitet, og sannsynlig utvikling av samspill mellom selskapets nett, produsenter av fornybar energi fra sol og vind og kunder som også selv produserer egen energi. Et slikt eksempel er Skagerak Energilab, hvor taket på Skagerak Arena er dekket med solcellepaneler. Selskapet arbeider aktivt med å finne et miljøvennlig alternativ til impregnerte tremaster.

Skagerak Varmes utslipp av CO_2 var 765 tonn i 2018. Dette var en økning fra 2017 da utslippene ble 346 tonn. Økningen er knyttet til økt produksjon og økt bruk av gass i Horten. På tross av at CO_2-utslippene har økt noe de to siste årene har Skagerak Varme lagt ned et stort arbeid i å redusere utslippene av CO_2 fra mer enn 7 000 tonn i 2011 til dagens nivå.

EIERSTYRING, SELSKAPSLEDELSE OG RISIKOSTYRING

Skagerak Energi er opptatt av gode rutiner for eierstyring og selskapsledelse, og det vises til en egen artikkel om tema i denne årsrapporten på side 12.

Skagerak Energi har etablert et overordnet styringssystem for å bidra til å oppfylle konsernets strategi og målsettinger og sikre et godt kontrollmiljø. Styret vedtok en ny strategi for konsernet for perioden 2019–2021. Se egen artikkel om dette i årsrapporten side 32.

Konsernet benytter balansert målstyring for å gjennomføre virksomhetens strategi og måle resultatoppnåelse. Styringssystemet omfatter også risikostyring, internkontroll, interne rammer og retningslinjer, herunder selskapets verdier og retningslinjer for etikk og samfunnsansvar.

Skagerak tolererer ikke korrupsjon i noen form. Det er forbudt å tilby, gi, akseptere eller motta bestikkelser eller andre urettmessige fordeler for forretninger eller privat vinning.

Skagerak kommuniserer aktivt krav og forventet atferd, nedfelt i konsernets styrende dokumenter.

Det utøves spesiell årvåkenhet i anskaffelser og gjennomføring av prosjekter. Alle inngåtte avtaler skal være dokumentert og beskrive faktiske forhold, og avtalt kompensasjon skal stå i forhold til tjenesten som ytes.

Skagerak Energis virksomhet er eksponert for risiko på en rekke områder og gjennom hele verdikjeden. Risikostyring i Skagerak Energi er en integrert del av konsernets forretningsvirksomhet, og er innrettet for å styre risiko mot et akseptabelt nivå for å bidra til å sikre oppnåelse av strategiske og operative mål. Ansvaret for risikostyringen og intern kontroll ligger hos det enkelte virksomhetsområdet. Konsernet utfører årlig revisjoner og interne tilsyn av utvalgte områder.

Markedsrisiko

Skagerak Energi er i hovedsak eksponert for markedsrisiko gjennom egen kraftproduksjon og nettvirksomhet. I et vannkraftbasert system vil pris og produksjonsevne variere betydelig og dette kan gi store utslag på Skagerak Energis resultat. Normalt vil det være en viss utjevning i inntektene ved at prisene er lave i år med stort tilsig og høy produksjon og motsatt. Skagerak Varme er eksponert for råvarepriser, kraftpriser og konkurrerende energiløsninger.

Regulatorisk risiko

Konsernets virksomheter innenfor energiforsyning er konsesjonspliktige, og i betydelig grad gjenstand for offentlig regulering. Særlig gjelder dette Kraft, Nett og Varme. Nettvirksomheten er et naturlig monopol med offentlig regulerte inntekter. Inntektsrammen til Nett bestemmes hvert år av NVE, og påvirkes av endringer i reguleringsmodellen.

Politisk risiko

I tillegg til den regulatoriske risikoen står Skagerak Kraft og Skagerak Varme overfor en betydelig politisk risiko. Klima- og energipolitikken er tett knyttet til hverandre. For å redusere utslipp av klimagassen CO_2 gjennomføres det tiltak både på europeisk og nasjonalt nivå, som har stor innvirkning på den prisen Skagerak Kraft oppnår. Fordi det er en sterk kobling mellom prisen på strøm og prisen på fjernvarme, gjelder denne risikoen også for Skagerak Varme.

Det viktigste klimatiltaket i EØS-området er ordningen med omsetning av kvoter for utslipp av CO_2. Ordningen gjelder blant annet for alle kull- og gasskraftverk i EØS-området. Prisen på CO_2-kvotene påvirker direkte kostnadene for å produsere en kilowattime ekstra kraft ved et varmekraftverk. Prisen på termisk kraft er i store deler av året prisdannende for kraften på Kontinentet, det vil si at den også er med å bestemme prisen på kraft produsert av Skagerak Kraft.

Prisen på CO_2-kvoter er bestemt av tilbud og etterspørsel, men tilbudssiden er politisk bestemt. Det betyr at politisk vedtatte endringer i EU kvotemarked har stor påvirkning på årsresultatet i Skagerak Energi.

Det samme vil beslutninger fattet i Norge eller andre land kunne ha, eksempelvis er Tysklands beslutning om å fase ut all kullkraftproduksjon innen 2038 et slikt vedtak.

I Norden har vedtaket om å innføre en elsertifikatordning ført til en kraftig utbygging av ny fornybar energi i Sverige og Norge.

Prisen på opprinnelsesgarantier, der kundene frivillig betaler ekstra for fornybar kraft, er tett knyttet til befolkningens oppslutning om klimasaken. For Skagerak Energi har inntektene fra salg av opprinnelsesgarantiene positiv effekt på konsernet årsresultat.

Finansiell risiko

Rente og valutarisiko

Skagerak er indirekte eksponert for endringer i valutakurser. Produsert kraft selges over kraftbørsen NordPool, der prisene løpende noteres i Euro. Oppgjøret i valuta veksles på daglig basis tilbake til Norske kroner gjennom deltakelse i Statkrafts «in-house banking» løsning. Enkelte innkjøp og investeringer foretas i utenlandsk valuta, men konsernets finansstrategi tilsier at store kjøp og investeringer skal valutasikres til kursen på tidspunktet for investeringsbeslutningen. Valutaeksponeringen er dermed moderat. Konsernet driver en kapitalintensiv virksomhet, og er med normal belåning i forhold til sine eiendeler i betydelig grad eksponert for endringer i rentemarkedet. Av konsernets samlede langsiktige rentebærende gjeld er ca. 72 % finansiert med fast rente. Konsernet er i tillegg eksponert for renterisiko gjennom rentenivåets påvirkning på nettvirksomhetens inntektsramme samt ved skjermingsrentens betydning for beregning av grunnrentebeskatningen innenfor kraftproduksjon.

Kredittrisiko

Kredittrisiko i forbindelse med salg av kraft er knyttet til motpartsrisiko mot kraftbørsen NordPool. Denne vurderes som begrenset. Kredittrisiko knyttet til nettdriften er spredt på mange små motparter, og med gode muligheter til å begrense tapene.

Likviditetsrisiko

Konsernet har likvide reserver gjennom avtaler om trekkmuligheter mot Statkraft. Likviditetsrisikoen vurderes som lav.

Operasjonell risiko

Skagerak håndterer operasjonell risiko gjennom sine ansattes fagkompetanse, prosedyrer, kontroller og beredskapsplaner.

En vesentlig del av virksomheten omfatter samfunnskritisk infrastruktur som bidrar til å dekke befolkningens grunnleggende behov. Forsyningssikkerhet står følgelig helt sentralt i operativ planlegging og drift i Skagerak. Risiko knyttet til forsyningssikkerhet inngår også som en del av det samlede risikobildet på konsernnivå som er gjenstand for vurdering av styret.

Konsernet har etablert system for registrering og rapportering av kritikkverdige forhold, uønskede hendelser og skader. Alle prosjekter i Skagerak gjennomfører risikoanalyser med sikte på å vurdere og planlegge tiltak ved behov.

FRAMTIDSUTSIKTER

Gjennom 2018 økte kraftprisene betydelig både i spotmarkedet og i de finansielle markedene. Dette skyldes i hovedsak prisutviklingen på kull, gass og CO_2. I tillegg har den hydrologiske situasjonen i Norden bidratt til de høye prisene i store deler av året. Utviklingen fremover er imidlertid preget av stor usikkerhet hva gjelder prisdannelsen på elektrisk kraft. Utbyggingen av fornybar kraftproduksjon på kontinentet har økt tilgangen av elektrisk kraft i perioder. Den ikke regulerbare vind- og solkraften som bygges ut medfører at vi fremover kan oppleve større volatilitet i kraftprisene, da denne produksjonen i større grad er avhengig av værforhold. Så lenge utvekslingskapasiteten er begrenset, vil vær- og nedbørsforhold i Norge også påvirke produksjonskapasiteten og prisdannelsen. På litt lenger sikt økes utvekslingskapasiteten gjennom de nye mellomlandsforbindelsene til kontinentet og England som er under bygging. Gjennom utfasing av kjerne- og kullkraft i Europa ventes større innslag av ikke regulerbar kraftproduksjon i Europa. Den regulerbare kraftproduksjonen antas dermed å kunne gi økt verdi. I det pågående arbeidet med vilkårsrevisjoner er det viktig at det norske energisystemet opprettholder vannkraftens regulerbarhet, som også er et viktig element i flomdemping.

For nettvirksomheten forventes noe økte inntektsrammer i årene som kommer som følge av store investeringer i strømnettet.

Skagerak Energi vedtok en ny strategi høsten 2018. Gjennom denne vil konsernet utvikle nye lønnsomme forretningsmuligheter innenfor eksisterende kjernevirksomhet og tilgrensede forretningsområder. Skagerak Energi er i en bransje som vil oppleve store endringer i årene som kommer, og konsernet ønsker å ta en aktiv rolle i denne utviklingen. Videre forventes det en økt konsolidering i bransjen, og Skagerak Energi vil aktivt bidra til å finne fremtidsrettede løsninger der det tjener selskapet og dets kunder.

Porsgrunn 21. mars 2019
styret

Jon Vatnaland
styrets leder

Rolf Erling Andersen
styrets nestleder

Ida Helliesen
styremedlem

Bjørn Nikolai Holsen
styremedlem

Kristin Steenfeldt-Foss
styremedlem

Øystein Kåre Beyer
styremedlem

Gunnar Møane
styremedlem

Trond Erling Johansen
styremedlem

Kjersti Haugen
styremedlem

Knut Barland
Konsernsjef

Resultatregnskap

Skagerak Energi Konsern		*(alle tall i hele 1 000 kroner)*		Skagerak Energi AS	
2018	**2017**		**Note**	**2018**	**2017**
		Driftsinntekter			
2 069 139	1 458 344	Kraftsalgsinntekter	3, 4	0	0
1 176 400	1 084 165	Nettinntekter	5	0	0
204 205	230 666	Andre driftsinntekter	6, 28	152 895	135 051
3 449 743	**2 773 175**	Brutto driftsinntekter		**152 895**	**135 051**
275 802	69 700	Overføringskostnader		0	0
-35 139	3 810	Urealisert verdiendring energikontrakter		0	0
3 138 803	**2 707 284**	Netto driftsinntekter		**152 895**	**135 051**
472 198	428 546	Lønn og andre personalkostnader	7, 20, 28	100 142	92 485
110 899	114 927	Eiendomsskatt og konsesjonsavgifter	8	0	0
569 087	521 718	Andre driftskostnader	9, 28	114 092	102 389
1 986 619	**1 642 094**	**Driftsresultat før av- og nedskrivninger (EBITDA)**		**-61 340**	**-59 823**
554 333	535 161	Av- og nedskrivninger	12, 13	14 483	15 912
1 432 286	**1 106 933**	**Driftsresultat (EBIT)**		**-75 823**	**-75 735**
93 632	**106 080**	**Inntekt fra datter- og tilknyttet selskap**	14	**389 663**	**382 464**
		Finansposter			
531 769	16 057	Finansinntekter	10, 28	668 510	162 520
169 583	185 131	Finanskostnader	10, 28	144 075	170 612
-2 106	-1 882	Urealisert verdiendring rente-/valutakontrakter	10	0	-1 882
360 081	**-170 956**	Netto finansposter		**524 435**	**-9 973**
1 885 999	**1 042 056**	Resultat før skattekostnad		**838 276**	**296 756**
816 186	511 328	Skattekostnad	11	57 560	45 950
1 069 812	**530 728**	**Årsresultat**		**780 716**	**250 806**
		Årsresultat fordelt på:			
2 761	2 221	Minoritetsinteresser			
1 067 051	528 508	Majoritetsinteresser			
		Opplysninger om:			
		Utbetalt utbytte		178 000	114 000

Totalresultat

Skagerak Energi Konsern 2018	Skagerak Energi Konsern 2017	*(alle tall i hele 1 000 kroner)*	Note	Skagerak Energi AS 2018	Skagerak Energi AS 2017
1 069 812	**530 728**	**Årsresultat**	19	**780 716**	**250 806**
		ANDRE INNTEKTER OG KOSTNADER			
		Poster som ikke vil bli reklassifisert til resultatregnskap i senere periode:			
-82 017	121 217	Aktuarielle gevinster og tap på ytelsesplaner		-36 298	51 593
3 460	-2 861	Føringer mot andre inntekter og kostnader tilknyttede selskaper		0	0
12 834	-39 446	Skatt relatert til andre inntekter og kostnader		6 823	-13 545
-65 723	**78 909**	Andre inntekter og kostnader etter skatt	19	**-29 474**	**38 049**
1 004 089	**609 638**	**Årets totalresultat**		**751 242**	**288 855**
		Årets totaltresultat fordelt på:			
2 751	2 208	Minoritetsinteresser			
1 001 339	607 430	Majoritetsinteresser			

Balanse

Skagerak Energi Konsern		*(alle tall i hele 1 000 kroner)*		Skagerak Energi AS	
31.12.2018	**31.12.2017**		**Note**	**31.12.2018**	**31.12.2017**
		EIENDELER			
		Anleggsmidler			
266 392	329 144	Immaterielle eiendeler	11, 12	24 591	23 581
10 718 598	10 308 991	Varige driftsmidler	13	178 643	159 596
241 159	250 518	Aksjer i datter- og tilknyttet selskap	14	4 920 064	4 951 707
540 608	531 481	Øvrige finansielle anleggsmidler	15, 26, 28	5 779 577	6 092 737
11 766 756	**11 420 134**	**Sum anleggsmidler**		**10 902 874**	**11 227 620**
		Omløpsmidler			
953	1 747	Varer		0	0
462 354	424 145	Fordringer	16, 28	58 911	58 950
0	1 625	Investeringer	17, 26	0	1 625
0	693	Derivater	25, 26	0	0
733 092	651 556	Fordring konsernkontoordning	18, 28	0	0
68 498	85 726	Bankinnskudd og kontanter	18	3 186	3 545
1 264 897	**1 165 493**	**Sum omløpsmidler**		**62 097**	**64 120**
13 031 653	**12 585 627**	**SUM EIENDELER**		**10 964 971**	**11 291 740**

Skagerak Energi Konsern		*(alle tall i hele 1 000 kroner)*		Skagerak Energi AS	
31.12.2018	**31.12.2017**		**Note**	**31.12.2018**	**31.12.2017**
		EGENKAPITAL OG GJELD			
		Egenkapital			
1 695 539	1 695 539	Aksjekapital	19	1 695 539	1 695 539
399 211	399 211	Overkurs	19	399 211	399 211
2 094 750	**2 094 750**	**Innskutt egenkapital**		**2 094 750**	**2 094 750**
4 009 899	3 186 560	Annen egenkapital	19	4 350 917	3 777 675
4 009 899	**3 186 560**	**Opptjent egenkapital**		**4 350 917**	**3 777 675**
33 454	**30 703**	**Minoritetsinteresser**	19	**0**	**0**
6 138 102	**5 312 013**	**Sum egenkapital**		**6 445 667**	**5 872 426**
		Gjeld			
740 713	660 410	Avsetning for forpliktelser	11, 20	70 140	53 791
12 322	6 070	Derivater	25, 26	0	0
3 536 310	4 370 110	Annen langsiktig gjeld	21, 24, 28	3 350 000	4 175 000
4 289 345	**5 036 590**	**Langsiktig gjeld**		**3 420 140**	**4 228 791**
542 069	616 631	Rentebærende gjeld	22, 28	525 000	600 000
461 838	464 989	Kortsiktig gjeld konsernkontoordning	18, 28	454 392	464 989
755 366	479 607	Betalbar skatt	11	51 641	52 226
31 186	886	Derivater	25, 26	0	0
813 747	674 911	Annen rentefri gjeld	23, 28	68 131	73 309
2 604 206	**2 237 024**	**Kortsiktig gjeld**		**1 099 164**	**1 190 523**
6 893 551	**7 273 614**	**Sum gjeld**		**4 519 304**	**5 419 314**
13 031 653	**12 585 627**	**SUM EGENKAPITAL OG GJELD**		**10 964 971**	**11 291 740**

Porsgrunn 21. mars 2019

Jon Vatnaland
styrets leder

Rolf Erling Andersen
styrets nestleder

Ida Helliesen
styremedlem

Bjørn Nikolai Holsen
styremedlem

Kristin Steenfeldt-Foss
styremedlem

Øystein Kåre Beyer
styremedlem

Gunnar Møane
styremedlem

Trond Erling Johansen
styremedlem

Kjersti Haugen
styremedlem

Knut Barland
Konsernsjef

Kontantstrømoppstilling

Skagerak Energi Konsern		*(alle tall i hele 1 000 kroner)*	Skagerak Energi AS	
2018	**2017**		**2018**	**2017**
		Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter		
1 885 999	1 042 056	Resultat før skatt	838 276	296 756
-537 901	-11 173	Gevinst(-)/tap ved salg av anleggsmidler	-560 826	-23 877
554 333	535 161	Av- og nedskrivninger	14 483	15 912
37 244	-2 070	Øvrige resultatposter uten kontanteffekt	0	1 882
-474 746	-460 951	Betalt skatt	-52 332	-168 366
1 464 929	**1 103 023**	**Netto tilført fra årets virksomhet**	**239 601**	**122 307**
101 422	-84 155	Endring i lager og andre kortsiktige poster	-5 139	-56 180
49 098	57 637	Utbytte fra tilknyttet selskap	49 098	57 637
-93 632	-106 080	Inntekt fra tilknyttet selskap	-49 098	-57 637
-6 404	-39 852	Endring i andre langsiktige poster	293 187	-260 060
1 515 414	**930 572**	**Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter**	**527 649**	**-193 933**
		Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter		
		Investeringer i varige driftsmidler:		
-309 458	-319 983	– knyttet til økning i kapasitet	0	0
-658 763	-531 621	– knyttet til reinvesteringer	-35 555	-16 965
11 942	26 547	Salg av varige driftsmidler (salgssum)	2 439	19 078
1 006	25	Innbetaling av lån fra andre foretak	25	25
593 679	87 544	Netto inn-/utbetaling ved investering i andre foretak	593 679	184 893
-361 593	**-737 487**	**Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter**	**560 588**	**187 031**
		Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter		
-84 686	-31 934	Endring i konsernkonto	-10 597	120 558
-908 362	-7 969	Endring av kortsiktig/langsiktig gjeld	-900 000	0
-178 000	-114 000	Utbetalt utbytte	-178 000	-114 000
-1 171 048	**-153 903**	**Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter**	**-1 088 597**	**6 558**
-17 228	39 182	Netto endring i betalingsmidler	-359	-344
85 726	52 457	Betalingsmidler pr. 01.01.	3 545	3 889
0	-5 913	Uttak kontanter ved nedsalg	0	0
68 498	**85 726**	**Betalingsmidler pr. 31.12.**	**3 186**	**3 545**

Regnskapsprinsipper

GENERELL INFORMASJON

Skagerak Energi AS er et norsk aksjeselskap stiftet og hjemmehørende i Norge. Skagerak Energi AS er eiet av Statkraft Industrial Holding AS med 66,62 prosent, Skien Kommune med 15,21 prosent, Porsgrunn Kommune med 14,83 prosent og Bamble Kommune med 3,34 prosent. Skagerak Energi AS konsern inngår i konsernregnskapet til Statkraft AS (www.statkraft.no).

REGNSKAPSREGLER

Skagerak Energi avlegger konsernregnskapet i samsvar med forskrift av 21.1.2008 om forenklet anvendelse av IFRS (International Financial Reporting Standards). Iht. forskriftens kapittel 3 måle- og innregningsregler er følgende forenklinger gjort; Videreføring av balanseført verdi etter kostmetoden som anskaffelseskost for eiendeler i datterselskap og tilknyttede selskap i selskapsregnskapet (§3-1 nr 4). Samme vurdering av avskrivningsenhet (dekomponering) er lagt til grunn i selskapsregnskapet og konsernregnskapet (§3-2 nr 1).

Sammenligningstall

Alle beløpsmessige størrelser i resultat, balanse, kontantstrøm og tilleggsopplysninger er angitt med ett års sammenligningstall. Sammenligningstall er utarbeidet basert på de samme prinsipper som tall for siste periode. Endring for 2017 i forhold til tidligere rapporterte tall knytter seg til implementering av IFRS 15 (se «Andre driftsinntekter») og omklassifisering av konsernets konsernkontoordning. Inneståend / trekk på konsernkontoordningen er nå bruttoført som fordring på eller gjeld til Statkraft, da Statkraft er eier av ordningen. Tidligere inngikk netto inneståend på ordningen i bankbeholdning, mens netto trekk inngikk i kortsiktig rentebærende gjeld.

Effekten av omklassifisering av konsernets konsernkontoordning per 31.12.2017 i Skagerak Energi AS ble følgende:

→ Bankinnskudd og kontanter er redusert med 11 millioner kroner, kortsiktig rentebærende gjeld er redusert med 476 millioner kroner mens kortsiktig gjeld konsernkontoordning øker til 465 millioner kroner.

Effekten av omklassifisering av konsernets konsernkontoordning per 31.12.2017 i Skagerak Energi Konsern ble følgende:

→ Bankinnskudd og kontanter er redusert med 187 millioner kroner, fordring konsernkontoordning øker til 652 millioner kroner mens kortsiktig gjeld konsernkontoordning øker til 465 millioner kroner.

SAMMENDRAG AV VIKTIGE REGNSKAPSPRINSIPPER

Konsolidering av konsernregnskap

Konsernregnskapet viser det samlede økonomiske resultatet og den samlede økonomiske stillingen for morselskapet Skagerak Energi AS og dets kontrollerende eierandeler i andre selskaper presentert som én økonomisk enhet. Selskapenes interne omsetning og mellomværende, samt gevinster og tap som er oppstått ved transaksjoner mellom selskapene, er eliminert.

I konsernregnskapet inkluderes de selskapene hvor Skagerak Energi direkte eller indirekte har bestemmende innflytelse. Bestemmende innflytelse eksisterer normalt der eierskapet direkte eller via andre kontrollerte enheter overstiger 50 prosent. Datterselskaper kjøpt eller etablert i løpet av året inkluderes fra og med kjøps- eller etableringstidspunktet.

Konsernregnskapet inkluderer datterselskapene Skagerak Kraft AS, Skagerak Nett AS og Skagerak Varme AS, samt datterdatterselskapene Grunnåi Kraftverk AS, Sauland Kraftverk AS og Skien Fjernvarme AS.

Oppkjøp

Ved oppkjøp legges transaksjonstidspunktet til grunn for fastsetting av kostpris og mer- eller mindre-verdianalyser. Transaksjonstidspunktet er når risiko og kontroll er overdratt og sammenfaller normalt med gjennomføringstidspunktet. Kostpris på aksjer i datterselskaper elimineres mot egenkapitalen på oppkjøpstidspunktet. Identifiserbare eiendeler, forpliktelser og betingede forpliktelser innregnes til deres virkelige verdi. En eventuell forskjell mellom kostpris og virkelig verdi på overtatte eiendeler, forpliktelser og betingede forpliktelser føres som goodwill eller inntektsføres dersom kostpris er lavest. Det avsettes ikke til utsatt skatt på goodwill.

Tilknyttede selskaper

Eierandeler i selskaper hvor Skagerak Energi har betydelig, men ikke bestemmende innflytelse (ikke deleide kraftverk), er behandlet etter egenkapitalmetoden. Konsernets andel av selskapets resultat etter skatt, korrigert for merverdi-avskrivninger og eventuelle avvik i regnskapsprinsipper, vises på egen linje i konsernets resultatoppstilling. I balansen er investeringen klassifisert som anleggs-middel og står oppført til kostpris korrigert for akkumulerte resultatandeler, mottatte utbytter samt egenkapitalføringer i selskapet.

Prinsipper for å innarbeide kjøp av tilknyttede selskaper er de samme som for kjøp av datterselskaper.

I selskapsregnskapet er tilknyttede selskap behandlet etter kostmetoden.

Deleide kraftverk

Kraftverk med delt eierskap, det vil si verk Skagerak Energi driver, men der andre er medeiere, og verk andre driver, men der Skagerak Energi er medeier, er regnskapsført i henhold til IFRS 11. Produsert kraft, med unntak av konsesjons- og frikraft, disponeres av medeierne direkte. Kraftverkene tas inn som felleskontrollerte driftsordninger med Skagerak Energis andel av inntekter, kostnader, eiendeler og gjeld.

INNTEKTS- OG KOSTNADSFØRING

Inntektsføring generelt

Hovedprinsippet i IFRS 15 er å bokføre inntekter til et beløp som reflekterer beløpet som enheten forventer å ha en rettighet til i bytte mot overføring av varer eller tjenester til en kunde. For å oppnå dette bruker IFRS 15 en femstegsmodell til å bokføre inntekter som oppstår fra kontrakter med kunder.

Kraftsalgsinntekter

Produksjon

Inntektene fra Produksjon omfatter salg av egenprodusert kraft til en avtalt pris. Leveringsforpliktelsen er å levere en rekke spesifikke varer, hovedsakelig kraft, og transaksjons-prisen er godtgjørelsen som forventes mottatt, til enten spotpris, regulert pris eller kontraktspris. Leverings-forpliktelsen blir oppfylt over tid, noe som innebærer at inntekten skal innregnes for hver enhet levert til transaksjonspris. Skagerak Energi benytter en praktisk tilnærming i henhold til IFRS 15 hvor inntekten fra kraften for de fleste kontraktene blir bokført til det beløpet som enheten har rett til å fakturere. Retten til å fakturere oppstår når kraften er produsert og levert, og retten til å fakturere godtgjørelsen vil normalt samsvare direkte med verdien for kunden. Når kraft selges via Nord Pool, vil børsen defineres som kunden. Dette er basert på at produsentene har bindende kontrakter med børsen. Innen enkelte geografiske områder er det pålagt å levere en andel av kraftproduksjonen til fylker og kommuner hvor denne kraften er produsert. Skagerak Energi har konkludert med at inntekten fra levering av konsesjonskraft ikke oppstår som følge av en kontrakt med en kunde i henhold til IFRS 15. Prinsippene og retningslinjene i IFRS 15 anvendes analogt og inntekter fra salg av konsesjons-kraft presenteres som kraftsalgsinntekter.

Realiserte inntekter fra fysisk og finansiell handel i energi-kontrakter presenteres som salgsinntekter. Der slike fysiske og finansielle kontrakter er omfattet av IFRS 9 som finansielle instrumenter (derivater), presenteres endringer i virkelig verdi av slike kontrakter under urealiserte verdi-endringer energikontrakter.

Sertifikater og opprinnelsesgarantier
Grønne sertifikater, inkludert elsertifikater, regnes som et offentlig tilskudd og bokføres etter reglene i IAS20. Skagerak har valgt løsningen som fremkommer i IAS 20.23 som tillater at ikke-monetære tilskudd første gang innregnes til nominelt beløp og inntektsføringen av tilskuddet da utsettes til tidspunkt for realisasjon av sertifikatet. Rett til å motta miljøsertifikater opptjenes per produserte kraftenhet. På produksjonstidspunktet kan en med rimelig sikkerhet fastslå at vilkårene for tildeling av miljøsertifikater er oppfylt. Mottak av miljøsertifikater er nært relatert til kraftproduksjonen og er dermed presentert som en del av salgsinntekter. Skagerak Energi har per 31.12.2018 ingen beholdning som er holdt for salg.

Konsesjonskraft
Det blir årlig levert konsesjonskraft til kommuner til myndighetsbestemte priser fastsatt av Stortinget. Levering av konsesjonskraft inntektsføres løpende i henhold til fastsatt konsesjonskraftpris. For enkelte konsesjonskraftavtaler er det inngått avtaler om finansielt oppgjør, der Skagerak Energi dekker forskjellen mellom spot- og konsesjonsprisen.

Nettinntekter
Inntekter fra nettaktiviteter har flere av de samme egenskapene som de inntektene som ble beskrevet under Produksjon. Skagerak Energi anvender en praktisk tilnærming etter IFRS 15 hvor inntektene fra å transportere kraften blir bokført til det beløpet som enheten har en rett til å fakturere.

Nettvirksomheten er underlagt regulering fra Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE). NVE fastsetter modell for beregning av inntektsrammer og fastsetter årlig størrelsen på inntektsrammen. Sum tillatt inntekt for det enkelte nettselskapet består av NVEs fastsatte inntektsramme tillagt overføringskostnader til sentralnettet, eiendomsskatt, investeringstillegg, forhåndsgodkjente kostnader knyttet til forskning og utvikling og fratrukket årets faktiske avbruddskostnader (KILE). Inntektsrammen oppdateres årlig på grunnlag av nettselskapenes rapporterte regnskapstall to år tidligere (referanseåret). Sammenlignende analyser av selskapenes effektivitet benyttes til å beregne en kostnadsnorm for hvert enkelt selskap. Årets inntektsramme for det enkelte selskap beregnes som summen av 40 prosent av selskapets egne kostnader i referanseåret og 60 prosent av beregnet kostnadsnorm.

Nettinntekter innregnet i resultatregnskapet tilsvarer faktiske nettleieinntekter korrigert for overføringskostnader til sentralnett og eiendomsskatt. Faktiske nettleieinntekter tilsvarer periodens leverte volum avregnet til den til enhver tid fastsatte tariff, samt gebyr- og morarenteinntekter og overskudd fra leveringsplikt. Forskjellen mellom faktisk nettleieinntekt og tillatt inntekt utgjør mer- eller mindreinntekt. Mer- eller mindreinntekt er ikke balanseført. Størrelsen på denne er opplyst i note 5.

Andre driftsinntekter
Andre driftsinntekter inkluderer blant annet fjernvarmeinntekter. Fjernvarmeinntekter har flere av de samme egenskapene som de inntektene som ble beskrevet under Produksjon. Skagerak Energi anvender en praktisk tilnærming etter IFRS 15 hvor inntektene fra egenprodusert og transportert fjernvarme blir bokført til det beløp som enheten har rett til å fakturere.

Konsernet mottar vederlag fra kunder i forskjellige virkeområder som støtte for å bygge ut infrastruktur for å knytte kunden til nettet for kraft eller fjernvarme. Skagerak Energi eier infrastrukturen og de totale kostnadene skal derfor bokføres som eiendeler i samsvar med IAS 16. Skagerak har konkludert med at bidragene til eiendelene innenfor infrastruktur utgjør betalinger som skal vurderes sammen med fastsettelse av prisen på framtidige leveranser til kundene (en leveringsforpliktelse). Inntektene blir derfor bokført som inntekter over tid. I løpet av 2018 har metoden for inntektsføring blitt ytterligere diskutert, og Skagerak har konkludert med at det er mest korrekt å bokføre inntektene over forventet levetid for disse eiendelene innenfor infrastruktur. Derfor er perioden for hvor man inntektsfører anleggsbidragene endret til forventet levetid for infrastrukturen. Endringene har ikke en vesentlig betydning for regnskapene til konsernet.

Skagerak har innført kravene fra IFRS 15 med effekt fra 1. januar 2017 ved å bruke full retrospektiv metode.

Effekten på egenkapitalen fra og med 1.1.2017 ble følgende:
→ Bidrag fra kunder innregnet over tid hadde en negativ effekt på egenkapitalen med 73 millioner kroner.

Effekten på andre driftsinntekter i 2017 ble følgende:
→ Bidrag fra kunder innregnet over tid hadde en negativ effekt med 27 millioner kroner på andre driftsinntekter.

Offentlige tilskudd
Offentlige tilskudd vurderes særskilt, og blir regnskapsmessig behandlet som en korreksjon til den posten tilskuddet er ment å dekke.

Pensjoner
Ytelsesplaner
En ytelsesplan er en pensjonsordning som definerer den pensjonsutbetaling som en ansatt vil motta ved pensjonering. Pensjonen fastsettes normalt som en andel av den ansattes lønn. Kravet til full pensjonsopptjening er fra 30 til 40 år. Ansatte som ikke har full opptjening får sin pensjon redusert forholdsmessig. Den balanseførte forpliktelsen knyttet til ytelsesplaner er nåverdien av de fremtidige pensjonsytelsene redusert for virkelig verdi av pensjonsmidlene. Nåverdien av fremtidige ytelser i pensjonsordningene opptjent på balansedagen beregnes ved bruk av påløpte ytelsers metode.

Positive og negative estimatavvik som skyldes endringer i aktuarmessige forutsetninger eller grunnlagsdata føres løpende over totalresultatet.

Netto pensjonsmidler for overfinansierte ordninger er balanseført til virkelig verdi, og klassifisert som langsiktig eiendel. Netto pensjonsforpliktelser for underfinansierte ordninger og ikke fondsbaserte ordninger som dekkes over drift er klassifisert som langsiktig gjeld.

Periodens netto pensjonskostnad er inkludert i lønn og andre personalkostnader, og består av summen av periodens pensjonsopptjening, rentekostnad på den beregnede forpliktelsen og beregnet avkastning på pensjonsmidlene.

Innskuddsplaner
En innskuddsplan er en pensjonsordning hvor konsernselskapene betaler faste bidrag til en forvalter uten ytterligere forpliktelser for selskapene etter at innskuddet er betalt. Innskuddene kostnadsføres som lønnskostnad.

Forsknings- og utviklingskostnader
Utgifter til forskning kostnadsføres løpende. Utgifter til utvikling balanseføres i den grad det kan identifiseres en fremtidig økonomisk fordel knyttet til utvikling av en identifiserbar immateriell eiendel.

Konsesjonsavgifter og erstatninger
Det blir årlig innbetalt konsesjonsavgifter til stat og kommuner for den økning av produksjonsevnen som innvinnes ved regulering og vannoverføringer. Konsesjonsavgifter blir kostnadsført når de påløper.

Konsernet betaler erstatninger til grunneiere for å få bruksrett til vannfall og grunn. I tillegg utbetales erstatninger til andre for skade påført skog, grunn, telenett og lignende. Erstatningsutbetalingene er dels engangsutbetalinger og dels løpende i form av utbetalinger eller plikt til å levere erstatningskraft. Nåverdien av forpliktelsene knyttet til årlige erstatninger og frikraft er klassifisert som avsetning for forpliktelser. Årlige betalinger føres som andre driftskostnader, mens engangsoppgjør regnskapsføres mot forpliktelsen.

Eiendomsskatt
Eiendomsskatt for kraftverk blir beregnet på grunnlag av faktisk produksjon, med fradrag for faktiske driftskostnader og betalt grunnrenteskatt i det enkelte kraftverk. Inntektssiden i eiendomsskatten er beregnet på samme grunnlag som i grunnrentebeskatningen, med utgangspunkt i verkets produksjon time for time, multiplisert med spotprisen i den korresponderende timen. For leveranser av konsesjonskraft benyttes faktisk kontraktspris.

Eiendomsskattegrunnlaget fremkommer ved å diskontere foregående fem års netto driftsinntekter i kraftverket med fastsatt rente over all fremtid, og til fradrag kommer nåverdien av kraftverkets beregnede kostnader til utskifting av driftsmidler. Av eiendomsskattegrunnlaget beregnes fra 0,2 prosent til 0,7 prosent eiendomsskatt til den enkelte

kommune. Eiendomsskatt presenteres som driftskostnad med unntak av eiendomsskatt på nettanlegg som inngår som reduksjon i nettinntekter.

Skatt

Selskaper i konsernet som driver med vannkraftproduksjon, er underlagt de særskilte reglene for beskatning av kraftforetak. Konsernet må derfor beregne overskuddsskatt, naturressursskatt og grunnrenteskatt.

Overskuddsskatt blir beregnet etter ordinære skatteregler. Skattekostnaden i resultatregnskapet består av betalbar skatt og endring i utsatt skatt/skattefordel. Betalbar skatt beregnes på grunnlag av årets skattemessige resultat. Utsatt skatt/skattefordel beregnes på grunnlag av midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi, samt skattevirkninger av underskudd til fremføring. Utsatt skattefordel vil bare bli balanseført i den grad det er sannsynlig at fordelen vil bli realisert i fremtiden. Skatt på poster ført i oppstilling over totalresultat er ført mot andre inntekter og kostnader og skatt på poster knyttet til egenkapitaltransaksjoner er ført mot egenkapitalen.

Naturressursskatt er en overskuddsuavhengig skatt og beregnes på grunnlag av det enkelte kraftverkets gjennomsnittlige produksjon de siste syv årene. Skattesatsen er satt til 1,3 øre per kWh. Overskuddsskatt kan avregnes mot betalt naturressursskatt. Den andelen av naturressursskatten som overstiger overskuddsskatt, kan fremføres med renter til senere år, og blir balanseført som en forskuddsbetalt skatt (rentebærende fordring).

Grunnrenteskatt er overskuddsavhengig og utgjør 35,7 prosent av netto grunnrenteinntekt beregnet for hvert enkelt kraftverk. Grunnrenteinntekten blir beregnet på grunnlag av det enkelte verkets produksjon time for time, multiplisert med spotprisen i den korresponderende timen. For leveranser av konsesjonskraft og for kraft på langsiktige fysiske kontrakter over syv år brukes faktisk kontraktpris. Den beregnede inntekten reduseres med faktiske driftskostnader, avskrivninger og en friinntekt for å komme frem til skattegrunnlagets netto grunnrenteinntekt. Friinntekten fastsettes årlig på grunnlag av skattemessig verdi av driftsmidlene i kraftverket multiplisert med en normrente fastsatt av Finansdepartementet. Normrenten beregnes på grunnlag av statskasseveksler med 12 måneders gjenstående løpetid. Rentesatsen for 2018 er beregnet til 0,7 prosent.

Negativ grunnrenteinntekt opparbeidet i 2007 eller senere kan samordnes mot ny positiv grunnrenteinntekt på selskaps- og konsernnivå før skatteverdien av en eventuell netto negativ grunnrenteinntekt utbetales. Negativ grunnrenteinntekt opparbeidet til og med 2006 kan fremføres med renter mot senere positiv grunnrenteinntekt fra samme kraftverk.

Utsatt skattefordel knyttet til fremførbare underskudd er beregnet med basis i kraftverk hvor det er sannsynliggjort at skattefordel vil utnyttes innenfor en tidshorisont på ti år, samt midlertidige forskjeller for alle kraftverk som ikke er i betalbar grunnrenteposisjon. Avsetning til utsatt grunnrenteskatt skjer med nominell skattesats på 37 %. Friinntekt behandles som en permanent forskjell i det året som den beregnes for, og påvirker således ikke beregningen av utsatt skatt knyttet til grunnrente.

Utsatt skatt og utsatt skattefordel knyttet til overskuddsskatt motregnes dersom selskapet har juridisk rett til å motregne de innregnede beløpene. Tilsvarende gjelder for utsatt skatt og utsatt skattefordel knyttet til grunnrenteskatt. Utsatte skatteposisjoner knyttet til overskuddsskatt kan ikke utlignes mot utsatte skatteposisjoner knyttet til grunnrenteskatt. Utsatt skatt og utsatt skattefordel er klassifisert som henholdsvis langsiktig forpliktelse og immateriell eiendel. I konsernet presenteres utsatt skatt og skattefordel brutto i henhold til IAS 12.

KLASSIFISERING OG VURDERING AV EIENDELER OG GJELD

Klassifisering som kortsiktig / langsiktig

En post i balansen klassifiseres som kortsiktig når den forventes realisert innen 12 måneder etter balansedagen. Andre poster klassifiseres som langsiktig.

Presentasjon av finansielle instrumenter i henholdsvis kortsiktige og langsiktige poster skjer i tråd med de generelle retningslinjene for slik klassifisering. For langsiktig gjeld er første års avdrag presentert som kortsiktig post.

Immaterielle eiendeler

Utgifter til immaterielle eiendeler, herunder goodwill, er balanseført til historisk kost i den utstrekning kriteriene for balanseføring er oppfylt. Goodwill avskrives ikke, men det gjennomføres en nedskrivingstest årlig.

Varige driftsmidler

Investeringer i produksjonsanlegg og andre varige driftsmidler innregnes til anskaffelseskost, fratrukket akkumulerte av- og nedskrivninger. Avskrivningene starter når eiendelene er tilgjengelig for bruk. Anskaffelseskost for varige driftsmidler inkluderer utgifter for å anskaffe eller utvikle eiendelen for bruk.

Lånekostnader for større investeringer blir beregnet og balanseført. Utgifter påløpt etter at driftsmidlet er tatt i bruk, slik som løpende vedlikehold, resultatføres, mens øvrige utgifter som forventes å gi fremtidige økonomiske fordeler blir balanseført. Ved tidsbegrensede konsesjoner, avsettes det for fjerningsforpliktelser. Det føres en motpost i økt balanseført verdi av den aktuelle anleggs-investeringen, og denne avskrives over konsesjonsperioden.

Påløpte kostnader til egne investeringsarbeider i konsernet balanseføres. Anskaffelseskost består kun av direkte henførbare kostnader. Indirekte kostnader balanseføres ikke.

Avskrivning er beregnet ved bruk av lineær metode over forventet brukstid. Restverdi hensyntas ved beregning av årlige avskrivninger. Tomter er ikke gjenstand for avskrivning. Vannfallrettigheter er klassifisert som tomter under kraftanlegg og avskrives ikke, da det ikke foreligger hjemfallsrett og verdiene anses som evigvarende.

Periodisk vedlikehold blir balanseført med avskrivning over perioden frem til neste vedlikehold forventes gjennomført. Estimert brukstid, avskrivningsmetode og restverdi vurderes årlig.

Når eiendeler selges eller avhendes, blir balanseført verdi fraregnet og eventuelt tap eller gevinst resultatføres. Reparasjoner og løpende vedlikehold innregnes i resultatet når det påløper. Hvis nye deler innregnes i balansen, fjernes delene som ble skiftet ut og eventuell gjenværende balanseført verdi innregnes som tap ved avgang.

Leieavtaler

Leieavtaler regnskapsføres som finansiell leasing når det vesentlige av risiko og avkastning på eiendelen er overført til Skagerak. I andre tilfeller regnskapsføres leieavtaler løpende ved betaling av leie.

Nedskrivninger

Varige driftsmidler og immaterielle eiendeler som avskrives, vurderes for verdifall når det foreligger indikatorer på at framtidig inntjening ikke kan forsvare balanseført verdi. Immaterielle eiendeler med udefinert utnyttbar levetid avskrives ikke, men vurderes årlig for verdifall. En nedskrivning resultatføres med forskjellen mellom balanseført verdi og gjenvinnbart beløp. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av virkelig verdi med fradrag av salgskostnader og bruksverdi.

Ved vurdering av verdifall grupperes anleggsmidlene på det laveste nivået der det er mulig å skille ut uavhengige kontantstrømmer (kontantgenererende enheter). Ved hver rapporteringsdato vurderes mulighetene for reversering av tidligere nedskrivninger på ikke-finansielle eiendeler unntatt goodwill.

Egenkapital

Foreslått utbytte og konsernbidrag ved avleggelsen av regnskapet er klassifisert som egenkapital. Utbyttet og konsernbidrag regnskapsføres som kortsiktig gjeld når det blir vedtatt.

Avsetninger, betingede eiendeler og betingede forpliktelser

Det innregnes en avsetning bare når det er en eksisterende plikt som er resultat av en tidligere hendelse og

det er sannsynlig at en strøm av ressurser som omfatter økonomiske fordeler ut fra foretaket vil kreves for å gjøre opp forpliktelsen. Avsetninger innregnes med det beløp som er uttrykk for beste estimat av de utgifter som kreves for å gjøre opp den eksisterende plikten på balansedagen. Dersom vesentlig, tas det hensyn til tidsverdien av penger ved beregning av avsetningens størrelse.

Det foretas ingen innregning av betingede eiendeler eller betingede forpliktelser.

Lagerbeholdning/reservedeler

Innkjøpte standardvarer og reservedeler knyttet til driften klassifiseres som omløpsmidler, og vurderes etter FIFO til laveste verdis prinsipp.

Magasinbeholdninger

Magasinert vann balanseføres ikke. Opplysninger om mengde vann i magasinene er gitt i note 4.

Bankinnskudd og kontanter

Kontanter og bankinnskudd inkluderer kontanter, bankinnskudd og andre betalingsmidler med forfallsdato som er kortere enn tre måneder fra anskaffelse.

Størrelsen på bankinnskudd og kontanter i konsernet reflekterer at de fleste bankkonti er tilknyttet en konsernkontoordning eid av Statkraft AS. Fordring og kortsiktig gjeld knyttet til konsernkontoordningen er presentert på egne linjer i balansen. Linjen bankinnskudd og kontanter bør sees i sammenheng med linjene knyttet til konsernkontoordningen.

Mottatte forskuddsbetalinger

Mottatte forskuddsbetalinger er klassifisert som langsiktige forpliktelser. Forskuddet inntektsføres i takt med levering av den leveransen forskuddet er ment å dekke. Det beregnes hvert år en kalkulatorisk rente av forskuddet som er klassifisert som driftsinntekt.

Usikre forpliktelser

Usikre forpliktelser balanseføres om det eksisterer en juridisk eller faktisk plikt, om det kan sannsynliggjøres at denne plikten vil få økonomiske konsekvenser og at denne forpliktelsen kan beregnes basert på pålitelige estimater.

Finansielle instrumenter

Finansielle instrumenter regnskapsføres når selskapet blir part i kontraktsmessige betingelser knyttet til instrumentet. Finansielle eiendeler og finansiell gjeld klassifiseres på grunnlag av art og formål med instrumentene til kategoriene «finansielle instrumenter vurdert til virkelig verdi over resultatet», «finansielle eiendeler vurdert til virkelig verdi over utvidet resultat» og «finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost». Første gangs innregning er til virkelig verdi for alle kategorier. Kategoriene som er aktuelle for Skagerak er beskrevet nedenfor.

Finansielle instrumenter vurdert til virkelig verdi over resultatet

- → Finansielle kontrakter om kjøp og salg av energirelaterte produkter.
- → Rentebytteavtaler
- → Andre finansielle instrumenter holdt for handelsformål

Finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost

Eiendeler (gjeldsinstrumenter) klassifiseres i denne kategorien dersom kontantstrømmene fra instrumentet i hovedsak gjelder renter og hovedstol, samt at Skagerak har som intensjon å holde instrumentet til forfall. Forpliktelser (gjeldsinstrumenter) klassifiseres i denne kategorien med mindre instrumentet er holdt for handelsformål. For både eiendeler og forpliktelser måles instrumentene i etterfølgende perioder til amortisert kost ved å bruke effektiv rentes metode. Effektiv rente blir lik over hele instrumentets levetid. Kredittap på eiendeler trekkes fra den bokførte verdien og innregnes i resultatet.

Presentasjon av derivater i resultat og balanse

Derivater er presentert på egne linjer i balansen under henholdsvis eiendeler og gjeld. Derivater med henholdsvis positive og negative virkelige verdier presenteres brutto i balansen så langt det ikke foreligger juridisk rett til motregning av ulike kontrakter, og slik motregningsrett faktisk vil bli benyttet i de løpende kontantoppgjør under kontraktene. I de sistnevnte tilfeller vil de aktuelle kontraktene presenteres netto i balansen. I resultatregnskapet vises endring i virkelig verdi av energiderivater på egen linje under driftsinntekter, mens endring i verdi av finansielle derivater presenteres på egen linje under finansposter.

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet med basis i den indirekte metoden. Dette innebærer at man i oppstillingen tar utgangspunkt i foretakets resultat før skatt for å kunne presentere kontantstrømmer tilført fra henholdsvis ordinær drift, investeringsvirksomheten og finansieringsvirksomheten. Utbytte betalt til eiere og til minoritetsinteresser er presentert under finansieringsaktiviteter.

VURDERINGER, ESTIMATER OG FORUTSETNINGER

Skjønnsmessige vurderinger

Ved anvendelse av konsernets regnskapsprinsipper har selskapets ledelse utøvd skjønn på de følgende områder der dette har hatt vesentlig betydning for hvilke beløp som har blitt innregnet i konsernets resultat og balanse:

Estimater og forutsetninger

De viktigste antagelser vedrørende fremtidige hendelser og andre viktige kilder til usikkerhet i estimater på balansedagen, og som kan ha betydelig risiko for vesentlig endringer i innregnede beløp av eiendeler og forpliktelser innenfor det kommende regnskapsåret, er diskutert nedenfor.

Virkelig verdi av finansielle instrumenter

Virkelig verdi av energikontrakter er til dels beregnet basert på forutsetninger som ikke er fullt ut observerbare i markedet. Dette gjelder særlig ved verdsettelse av langsiktige kraftkontrakter. Ledelsen har i slike tilfeller basert sine vurderinger på den informasjon som er tilgjengelig i markedet kombinert med bruk av beste skjønn.

Utsatt skattefordel

Balanseføring av utsatt skattefordel innebærer bruk av skjønn, og foretas i den grad det er sannsynliggjort at fordelen vil bli utnyttet. Konsernet balansefører også utsatt skattefordel knyttet til grunnrentebeskatningen av netto produksjonsinntekter fra vannkraftverk. Utsatt skattefordel vedrørende negativ grunnrenteinntekt til fremføring er balanseført med det beløp som forventes å komme til anvendelse innenfor en tidshorisont på ti år. Tidspunkt for når fremførbar negativ grunnrenteinntekt kan komme til anvendelse estimeres på grunnlag av forventing om fremtidige inntekter og kostnader, og er særlig avhengig av forventninger til fremtidige kraftpriser.

Pensjoner

Beregning av pensjonsforpliktelser innebærer bruk av skjønn og estimater på en rekke parametere. Pensjonsforpliktelsene er beregnet av en uavhengig aktuar i desember i regnskapsåret som et estimat på situasjonen 31.12. med utgangspunkt i påløpt ytelsesmetode. Ledelsen vurderer at endringer i forutsetninger og grunnlagsdata frem mot balansedagen ikke vil ha vesentlig effekt på tallene.

Diskonteringsrenten er satt med grunnlag i obligasjoner med fortrinnsrett (OMF). Ledelsen vurderer at OMF-markedet representerer et tilstrekkelig dypt og likvid marked med relevante løpetider som kvalifiserer for referanserente i henhold til IAS 19. Se note 20 for ytterligere informasjon om pensjoner. I noten er det også vist hvor sensitive beregningene er i forhold til de viktigste forutsetningene.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler avskrives over forventet brukstid, og dette danner grunnlaget for årlige avskrivninger i resultatregnskapet. Forventet levetid estimeres på bakgrunn av erfaring, historikk og skjønnsmessig vurderinger og justeres dersom det oppstår endringer i slike estimater. Det tas hensyn til restverdi ved fastsettelse av avskrivninger, der vurdering av restverdi også er gjenstand for estimater.

INNFØRING AV NYE OG ENDREDE STANDARDER

I 2018 har to nye standarder blitt implementert, IFRS 9 Finansielle instrumenter og IFRS 15 Inntekter fra kontrakter med kunder.

Implementeringseffektene fra IFRS 15 er nærmere omtalt under avsnittet «Andre driftsinntekter».

Implementeringen av IFRS 9 Finansielle instrumenter har ikke hatt vesentlige effekter på totalresultatet eller balansen. Dette inkluderer endringer i førstegangs innregning, etterfølgende måling og modellen for forventede kredittap.

STANDARDER OG ENDRINGER SOM ER VEDTATT, MEN IKKE TRÅDT I KRAFT

IFRS 16 Leieavtaler

IFRS 16 Leieavtaler trer i kraft fra 1. januar 2019. IFRS 16 erstatter IAS 17 Leases, IFRIC 4 Fastsettelse av hvorvidt en avtale inneholder en leieavtale, SIC-15 Operasjonelle avtaler – insentiver og SIC-27 Vurdering av innholdet i transaksjoner som har juridisk form av en leieavtale. IFRS 16 fastsetter prinsippene for innregning, måling og presentasjon av leieavtaler og krever at leietakere balansefører de aller fleste leieavtaler, tilsvarende regnskapsføringen av finansielle leiekontrakter i henhold til IAS 17.

På tiltredelsesdato for leieavtalen skal leietaker innregne en forpliktelse til nåverdien av leiebetalinger og en tilsvarende eiendel som gjenspeiler retten til å anvende den underliggende eiendelen i leieperioden («rett-til-bruk-eiendel»). Standarden omfatter en rekke frivillige unntak ved førstegangs innregning. Leietaker må vise rentekostnader på leieforpliktelsen og avskrivningskostnad på rett-til-bruk-eiendelen separat i resultatregnskapet.

Utleiers regnskapsføring etter IFRS 16 er i det vesentligste uendret fra tidligere regnskapsføring etter IAS 17. Utleier vil fortsette å klassifisere alle leieavtaler etter tilsvarende kriterier som tidligere.

Konsernet vil med virkning fra 1. januar 2019 implementere IFRS 16 ved å anvende modifisert retrospektiv metode. Dette innebærer at sammenlignbar informasjon ikke vil bli omarbeidet.

Vurdering av om en avtale er eller inneholder en leieavtale etter IFRS 16:
På tidspunktet for første gangs innregning av IFRS 16 vil konsernet, i samsvar med overgangsreglene, innregne en leieforpliktelse for tilsvarende leieavtaler som tidligere er klassifisert som operasjonelle leieavtaler etter IAS 17. Leieforpliktelsen vil bli målt til nåverdien av gjenstående leiebetalinger neddiskontert ved bruk av marginal lånerente per 1. januar 2019. Skagerak har ikke benyttet det frivillige unntaket som er gitt i standarden til å videreføre tidligere vurdering av identifisering av leieavtaler og har derfor gjennomført en revurdering av samtlige leieavtaler. Rett-til-bruk-eiendelen vil videre bli målt individuelt til en verdi tilsvarende leieforpliktelsen justert for eventuelle forskuddsbetalinger og/eller utsatte leiebetalinger.

Skagerak har i det vesentligste fullført analysen av effektene av den nye standarden og konkludert på hvordan regnskapsføringen av leiekontrakter etter den nye standarden vil påvirke konsernregnskapet.

Skageraks leiekontrakter omfatter hovedsakelig følgende type eiendeler:
Avtalene som i det vesentligste vil påvirke regnskapsføringen av leieforpliktelser og rett-til-bruk-eiendeler etter den nye standarden er avtaler om leie av kontor- og produksjonslokaler. I tillegg eksisterer det avtaler om leie av land, biler og utstyr.

Følgende praktiske tilnærminger og frivillige unntak knyttet til leieavtaler som tidligere er klassifisert som operasjonelle leieavtaler er lagt til grunn på tidspunktet for førstegangs anvendelse:

- → Unntak fra å regnskapsføre leieavtaler som avsluttes innen 12 måneder
- → Unntak fra å regnskapsføre leie av eiendeler bestående av utstyr med lav verdi
- → Utelate alle direkte utgifter til avtaleinngåelse ved måling av rett-til-bruk-eiendelen
- → I stedet for å gjennomføre test for verdifall etter IAS 36, er vurderingen av hvorvidt leieavtalen er en tapskontrakt basert på IAS 37. Hvis leieavtalen inneholder en tapskontrakt, justeres rett-til-bruk-eiendelen tilsvarende avsetningen.
- → Immaterielle eiendeler er valgt holdt utenfor IFRS 16. Leide konsesjoner eller betalinger for lisenser til kraftproduksjon og lignende er derfor ikke regnskapsført i henhold til IFRS 16.

Måling

Skagerak har vurdert hvorvidt opsjoner til å fornye en leieavtale, ikke terminere en leieavtale eller å kjøpe den underliggende eiendelen med rimelig sikkerhet vil bli utøvd. Alle relevante forhold som kan gi Skagerak økonomiske insentiver til å utøve opsjoner, herunder kontrakts-, eiendels-, selskaps, eller markedsbaserte forhold er blitt vurdert. Ved implementeringen vil avtaler om leie av kontorbygg og som inneholder opsjoner bli regnskapsført

uten beløp fra opsjonsperioder. Opsjoner om forlengelse av avtaler om leie av lokaler og produksjonsanlegg som er spesifikt innrettet og tilpasset Skageraks virksomhet vil bli inkludert i beregnet balanseførte beløp.

En leieforpliktelse vil bli revurdert under gitte hendelser og omstendigheter som ved endring i leiebetingelser, endringer i fremtidige leiebetalinger som følge av endringer av en indeks eller rente som inngår i fastsettelse av betalt beløp. Generelt vil endringen som følge av remåling av forpliktelsen blir justert mot rett-til-bruk-eiendelen med et tilsvarende beløp.

Rett-til-bruk-eiendelen og leieforpliktelsen vil ikke bli vist på egne linjer i balanseoppstillingen, men vil bli vist i en egen note.

Marginale lånerenter er beregnet som en sum av markedsrenter og selskapsspesifikke kredittmarginer for hvert relevante år for hver enkelt eiendel. De marginale lånerentene som er benyttet ved neddiskontering av fremtidige forpliktelser er et gjennomsnitt av slike årlige lånerenter, basert på kontraktslengden for hver enkelt leieavtale. Den vektede årlige diskonteringsrenten som er benyttet er 3,28 % og effekten av diskonteringen av nominelle verdier er 102 millioner kroner. Kostnadsført minimumsleie i 2018 var 31 millioner kroner, se note 9.

De forventede beløpsmessige effektene på konsernregnskapet og sentrale nøkkeltall for 2019 basert på eksisterende leiekontrakter er:

- → Regnskapsføring av kortsiktig og langsiktig leieforpliktelse samlet på i størrelsesorden 240 mill. kroner.
- → Årlige leiebetalinger vil redusere andre driftskostnader og påvirke EBITDA positivt med i størrelsesorden 30 millioner kroner.
- → Årlig avskrivninger vil øke med i størrelsesorden 25 millioner kroner.
- → Årlig renteutgifter vil øke med i størrelsesorden 8 millioner kroner.
- → Økt kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter som en følge av at leiebetalingene på hovedstolen er klassifisert som finansieringsaktiviteter. Tidligere ble leiebetalingen i sin helhet klassifisert som operasjonelle aktiviteter (IFRS 16 påvirker ikke konsernets totale kontantstrøm).

Noter til regnskapet

(alle tall i hele 1000 kroner)

Innhold

Note 1 Viktige enkelthendelser 124
Note 2 Resultat per forretningsområde 124
Note 3 Kraftsalgsinntekter 125
Note 4 Magasinbeholdning og produksjon 125
Note 5 Nettinntekter 126
Note 6 Andre driftsinntekter 126
Note 7 Lønn og andre personalkostnader 127
Note 8 Eiendomsskatt og konsesjonsavgifter 129
Note 9 Andre driftskostnader 129
Note 10 Finansposter 130
Note 11 Skatter 131
Note 12 Immaterielle eiendeler 134
Note 13 Varige driftsmidler 135
Note 14 Eierandeler i datter- og tilknyttede selskap 139
Note 15 Øvrige finansielle anleggsmidler 140
Note 16 Fordringer 140
Note 17 Investeringer 141
Note 18 Likvide midler 141
Note 19 Egenkapital 142
Note 20 Avsetning for forpliktelser 143
Note 21 Annen langsiktig gjeld 147
Note 22 Rentebærende kortsiktig gjeld 148
Note 23 Annen rentefri gjeld 148
Note 24 Pantstillelser og garantiansvar 148
Note 25 Finansielle instrumenter 149
Note 26 Finansielle eiendeler og forpliktelser 149
Note 27 Markedsmessig og finansiell risiko 152
Note 28 Nærstående parter 153
Note 29 Andre forhold 159
Note 30 Hendelser etter balansedagen 159

NOTE 1 VIKTIGE ENKELTHENDELSER

I forbindelse med at Fjordkraft Holding ASA ble børsnotert 21.03.2018, solgte Skagerak Energi AS seg ned fra en eierandel på 48 % til en eierandel på 29,7 %. Selskapet behandles fortsatt som et tilknyttet selskap etter nedsalget.

NOTE 2 RESULTAT PER FORRETNINGSOMRÅDE

2018 Forretningsområder	Kraft-produksjon	Nett-virksomhet	Fjernvarme	Skagerak Energi AS	Konsern-posteringer	Konsern
Netto driftsinntekter	2 009 164	1 021 622	107 983	152 895	-152 860	**3 138 803**
Driftskostnader	445 082	565 905	79 822	214 235	-152 860	**1 152 184**
Avskrivninger	176 662	338 273	24 915	14 483	0	**554 333**
Driftsresultat	1 387 419	117 444	3 246	-75 823	0	**1 432 286**
Sysselsatt kapital[1]	3 983 984	4 543 421	640 772	5 248 156	-4 799 450	**9 616 884**
Varige driftsmidler	5 269 102	4 661 586	609 267	178 643	0	**10 718 598**

2017 Forretningsområder	Kraft-produksjon	Nett-virksomhet	Fjernvarme	Air Liquide Skagerak AS[2]	Skagerak Energi AS	Konsern-posteringer	Konsern
Netto driftsinntekter	1 571 121	975 687	85 442	75 431	135 051	-135 449	2 707 284
Driftskostnader	413 877	461 663	64 997	65 228	194 874	-135 449	1 065 191
Avskrivninger	175 368	307 661	29 157	7 062	15 912	0	535 161
Driftsresultat	981 876	206 362	-8 712	3 141	-75 735	0	1 106 933
Sysselsatt kapital[1]	4 519 285	4 245 287	615 373	0	5 231 859	-4 799 503	9 812 301
Varige driftsmidler	5 322 052	4 253 029	574 314	0	159 596	0	10 308 991

[1] Syssselsatt kapital = Egenkapital + renteb. lang gjeld + renteb. kort gjeld - bankinnsk. og kort inv. - øvrige fin. anleggsm. - tilkn. selskap

[2] Skagerak Naturgass AS har skiftet navn til Air Liquide Skagerak AS. Skagerak Energi AS solgte per 31.07.2017 51 % av aksjene i selskapet. Fra 01.08.2017 behandles selskapet som tilknyttet selskap. Se for øvrig note 14.

NOTE 3 KRAFTSALGSINNTEKTER

Skagerak optimaliserer sin kraftproduksjon på lang sikt ved å disponere de fysiske vannressursene i forhold til spotpris (område pris), og ved å optimalisere uttaket på de bilaterale kontraktene.

Konsern			Skagerak Energi AS	
2018	2017		2018	2017
2 246 964	1 425 510	Produksjon til spotpriser[1]	0	0
36 728	55 328	Industrikontrakter og konsesjonskraft	0	0
-251 328	-35 809	Realisert gevinst/tap energiderivater	0	0
36 775	13 314	Øvrige netto inntekter kraftsalg[2]	0	0
2 069 139	1 458 344	**Sum**	**0**	0

[1] Spotpris NO2 var 415 kr/MWh i 2018, 269 kr/MWh i 2017. Regnskapsmessig oppnådd kraftpris var 354 kr/MWh i 2018 og 266 kr/MWh i 2017. Konsernintern inntekt mot Skagerak Nett AS for produsert tapsenergi og energi til pliktlevering er fratrukket i produksjonsverdien. For 2018 gjelder dette bare januar, for 2017 hele året.

[2] Inkluderer handelsavgifter, regulerkraft, grønne sertifikater og estimatavvik

Skagerak har de neste 10 årene langsiktige leveringsforpliktelser til konsesjonskraftavtagere til selvkost/OED pris med en mengde på 0,4 TWh årlig.

NOTE 4 MAGASINBEHOLDNING OG PRODUKSJON

	Magasinbeholdning			Produksjon		
	31.12.2018	31.12.2017	Maks kapasitet	2018	2017	Middel
Tall i TWh	**2,4**	2,8	3,8	**5,8**	6,0	5,7

Årsproduksjonen i 2018 er ca. 3 % over middelproduksjon for Skagerak Kraft. Tilsiget i 2018 ble 5,6 TWh.

NOTE 5 NETTINNTEKTER

Konsern			Skagerak Energi AS	
2018	2017		2018	2017
1 788 295	1 600 042	Fakturerte overføringsinntekter	0	0
-601 705	-503 737	Overføringskostnad fra overliggende nett	0	0
-10 191	-12 140	Eiendomsskatt nettanlegg	0	0
1 176 400	1 084 165	**Sum**	**0**	0

I henhold til forskrift til energiloven gis separat regnskapsinformasjon om resultatenhetene innen regionalnett og distribusjonsnett (monopolvirksomhet) for Skagerak Nett AS. Årets tall blir endelig avregnet året etter.

	Regionalnett		Distribusjonsnett	
	2018	2017	2018	2017
Netto driftsinntekter	328 091	340 797	672 010	645 177
Driftskostnader	240 342	193 252	610 759	534 787
Driftsresultat	87 749	147 545	61 250	110 390
Avkastningsgrunnlag[1]	1 320 689	1 225 694	2 670 342	2 438 032
Avkastning gjennomsnittlig nettkapital	6,6 %	12,0 %	2,3 %	4,5 %

[1] Avkastningsgrunnlaget beregnes som gjennomsnittlig driftsmidler + 1 % påslag for netto arbeidskapital

Akkumulert merinntekt iht. NVEs inntektsrammeregulering utgjør per 31.12.2018 14,4 millioner kroner (per 31.12.2017 1,3 millioner kroner i mindreinntekt).

NOTE 6 ANDRE DRIFTSINNTEKTER

Konsern			Skagerak Energi AS	
2018	2017		2018	2017
		Andre driftsinntekter knyttet til virksomhet innenfor:		
106 046	79 948	→ fjernvarme	0	0
0	74 966	→ naturgass	0	0
98 159	75 751	→ annet/eliminering	152 895	135 051
204 205	230 666	**Sum**	**152 895**	135 051

NOTE 7 LØNN OG ANDRE PERSONALKOSTNADER

Konsern			Skagerak Energi AS	
2018	2017		2018	2017
431 537	404 695	Lønn	82 424	72 110
61 671	57 648	Arbeidsgiveravgift	11 889	10 376
60 145	60 179	Pensjonskostnader inkl. arb.g.avgift	6 783	8 288
17 513	13 816	Andre ytelser	5 788	4 979
18 506	17 275	Lønns- og personalkostnader deleide kraftverk	0	0
-117 172	-125 066	Balanseførte lønnskostnader	-6 741	-3 268
472 198	428 546	**Sum**	**100 142**	92 485
586,9	579,0	Gjennomsnittlig antall årsverk[1]	96,2	89,3

[1] Gjennomsnittlig antall årsverk er beregnet på grunnlag av årsverk per 31.12.2018 og 31.12.2017

Pensjonskostnader er nærmere beskrevet i note 20.

Lønn og andre ytelser ledende ansatte

Lønn og andre ytelser[1]	Lønn	Pensjons-tilskudd	Natural-ytelser	Sum 2018	Sum 2017
Knut Asgeir Barland, konsernsjef	2 660	0	164	2 824	2 775
Barbro Malmgren, konserndirektør organisasjon	1 602	0	149	1 752	1 715
Øystein Disch Olsrød, konserndirektør økonomi og finans	1 412	72	147	1 631	390
Kristian Norheim, konserndirektør kommunikasjon og myndighetskontakt	1 292	38	155	1 485	861
Ole Magne Johnsen, konserndirektør konsernutvikling[2]	684	16	87	787	0
Geir Kulås, konserndirektør Kraft	1 708	0	157	1 864	1 816
Øivind Askvik, konserndirektør Nett	1 575	90	148	1 813	153

Pensjonsopptjening[1]	2018	2017
Knut Asgeir Barland, konsernsjef	921	892
Barbro Malmgren, konserndirektør organisasjon	523	510
Øystein Disch Olsrød, konserndirektør økonomi og finans[5]	126	28
Kristian Norheim, konserndirektør kommunikasjon og myndighetskontakt[5]	126	82
Ole Magne Johnsen, konserndirektør konsernutvikling[2,5]	74	0
Geir Kulås, konserndirektør Kraft	322	312
Øivind Askvik, konserndirektør Nett[5]	136	0

Godtgjørelse til styret[1]	2018	2017
Jon Vatnaland, styrets leder[3]	0	0
Rolf Erling Andersen, nestleder	134	132
Ida Helliesen, styremedlem	89	89
Bjørn Nikolai Holsen, styremedlem	0	0
Øystein Kåre Beyer, styremedlem	89	89
Kristin Steenfeldt-Foss, styremedlem	0	0
Gunnar Møane, ansattevalgt styremedlem	89	89
Kjersti Haugen, ansattevalgt styremedlem	89	89
Trond Erling Johansen, ansattvalgt styremedlem[4]	89	0

[1] Gjelder konsernledelse og styre pr. 31.12.18.
[2] Fra 01.06.18
[3] Fra 01.10.18
[4] Fra 11.01.18
[5] Gjelder bedriftens innskudd til innskuddsbasert pensjonordning

Alle beløp er eksklusiv arbeidsgiveravgift.

For styrerepresentantene valgt av de ansatte er det kun oppgitt styrehonorar.

Konsernsjef har avtale om inntil 12 måneders etterlønn dersom selskapet ønsker å avvikle arbeidsforholdet. Etterlønnen skal dog avkortes med andre inntekter han måtte få i perioden.

Konsernledelsen har ikke mottatt godtgjørelse eller økonomiske fordeler fra andre foretak i samme konsern enn det som er vist over. Det er ikke gitt lån eller stilt sikkerhet for medlemmer av ledergruppen, styret eller andre valgte selskaps-organer. Til opplysning har alle ansatte i Skagerak konsernet mulighet til å søke lån i Skageraks Pensjonskasse.

Konsernledelsen omfattes av de generelle pensjonsordningene i selskapet som beskrevet i pensjonsnoten, se note 20.

For deler av konsernledelsen, er det inngått avtale om en supplerende pensjonsordning og gruppelivsforsikring for lønn utover 12 G. Dette gjelder Knut Asgeir Barland, Barbro Malmgren og Geir Kulås. I perioden mellom 62 og 67 år har de samme personene, med unntak av Geir Kulås, avtale som innebærer en gjensidig rett til nedtrapping av arbeidsoppgaver og arbeidsvederlag. Den øvrige konsernledelsen som ikke inngår i den supplerende pensjons- og forsikringsordningen, kompenseres med tillegg i lønn.

NOTE 8 EIENDOMSSKATT OG KONSESJONSAVGIFTER

Konsern			Skagerak Energi AS	
2018	2017		2018	2017
74 260	79 202	Eiendomsskatt	0	0
36 638	35 725	Konsesjonsavgifter	0	0
110 899	114 927	**Sum**	**0**	0

NOTE 9 ANDRE DRIFTSKOSTNADER

Konsern			Skagerak Energi AS	
2018	2017		2018	2017
82 173	112 209	Materiell	2 878	5 495
225 092	177 924	Fremmedytelser	49 597	43 272
12 335	8 275	Tap på fordringer	0	0
70 029	61 722	Kostnader deleide kraftverk	0	0
11 370	8 306	Erstatninger	0	0
168 088	153 282	Øvrige driftskostnader	61 617	53 621
569 087	521 718	**Sum**	**114 092**	102 389

Honorar til revisor fordeler seg som følger:

Konsern			Skagerak Energi AS	
2018	2017		2018	2017
955	1 104	Lovpålagt revisjon	245	214
66	88	Andre attestasjonstjenester	0	25
57	420	Skatte- og avgiftsrådgivning	4	202
71	128	Øvrige tjenester	0	49
1 148	1 740	**Sum**	**250**	490

Linjen for lovpålagt revisjon inneholder avtalt honorar samt kostnadsført revisjonsrelaterte tjenester. Resterende linjer er kostnadsført i året. Alle beløp er eksl. mva.

Kostnader knyttet til uoppsigelige operasjonelle leieavtaler gir uttrykk for minimumsleie.

		Fremtidig minsteleie			
	Kostnadsført i perioden	Innen 1 år etter periodens slutt	Mellom 1 og 5 år etter periodens slutt	Mer enn 5 år etter periodens slutt	Totale fremtidige minsteleier
Husleieavtaler	29 294	109	4 579	268 642	273 330
Øvrige leieavtaler	1 356	46	1 349	0	1 394
Sum	**30 650**	**155**	**5 928**	**268 642**	**274 725**

Forpliktelsen for fremtidig minsteleie er lagt i sin helhet i perioden for utløpet av den enkelte kontrakt. Husleieavtalene gjelder i hovedsak leie av lokaler knyttet til hovedkontoret samt lokaler for Skien Fjernvarme AS sin varmesentral. Disse leieavtalene indeksreguleres årlig.

NOTE 10 FINANSPOSTER

Konsern			Skagerak Energi AS	
2018	2017		2018	2017
		Finansinntekter		
3 830	1 490	Konserninterne renteinntekter (inkl. Statkraft-konsern)	127 131	144 054
1 461	1 473	Andre renteinntekter	203	47
515 254	7 508	Verdipapirer likviditet, gevinst og tap, realisert	540 891	17 586
0	612	Utbytte	0	612
11 225	4 974	Andre finansinntekter	285	222
531 769	16 057	Sum	**668 510**	162 520
		Finanskostnader		
-140 675	-163 182	Konserninterne rentekostnader (inkl. Statkraft-konsern)	-144 036	-167 231
-18 862	-20 299	Andre rentekostnader	-29	-3 369
-10 046	-1 650	Andre finanskostnader	-10	-12
-169 583	-185 131	Sum	**-144 075**	-170 612
		Urealisert verdiendring rente-/valutakontrakter		
0	-1 882	Verdipapirer likviditet, gevinst og tap, urealisert	0	-1 882
-2 106	0	Rentebytteavtaler, verdiendring	0	0
-2 106	-1 882	Sum	**0**	-1 882
360 081	-170 956	**Sum**	**524 435**	-9 973

I forbindelse med at Fjordkraft fullførte en børsnotering på Oslo Børs den 21. mars til en pris på 31 kroner per aksje, solgte Skagerak seg ned fra en eierandel på 48 % til en eierandel på 29,72 %. Nedsalget ga Skagerak Energi AS en regnskapsført gevinst på 541 millioner kroner og Skagerak konsern en regnskapsført gevinst på 515 millioner kroner.

NOTE 11 SKATTER

Konsern			Skagerak Energi AS	
2018	2017		2018	2017
283 488	203 175	Betalbar skatt alminnelig inntekt	51 641	52 226
471 877	276 843	Betalbar grunnrenteskatt	0	0
8 342	14 177	Endring utsatt skatt alminnelig inntekt	5 813	2 964
57 341	21 948	Endring utsatt skatt grunnrente	0	0
-4 861	-4 816	For lite/for mye avsatt skatt tidligere år	106	-9 240
816 186	511 328	**Resultatført skattekostnad**	**57 560**	45 950

Friinntekten reduserer den betalbare grunnrenteskatten for Skagerak Energi konsern med 7,4 millioner kroner i 2018 (3,9 millioner kroner i 2017).

Konsern			Skagerak Energi AS	
2018	2017		2018	2017
433 780	250 093	23 % skatt av resultat før skatt (24 % i 2017)	192 803	71 221
-139 813	-31 813	Effekt skattefrie inntekter inkl. utbytte	-135 421	-17 781
4 703	4 776	Effekt ikke fradragsberettigede kostnader	678	2 192
-6 841	-5 704	Effekt av endrede skatteregler	-606	-442
-4 862	-4 816	For lite/for mye avsatt skatt tidligere år	106	-9 240
471 877	276 843	Betalbar grunnrenteskatt	0	0
57 341	21 948	Endring utsatt skatt grunnrente	0	0
816 186	511 328	**Resultatført skattekostnad**	**57 560**	45 950
45,2 %	49,1 %	**Effektiv skattesats**	**7,2 %**	15,5 %

Nedenfor er det for morselskapet vist hvordan man kommer fra regnskapsmessig resultat til skattegrunnlag for beregning av overskuddsskatt.

	Skagerak Energi AS	
	2018	2017
Resultat før skattekostnad	838 276	296 756
Skattefrie inntekter inkl. utbytte	-588 516	-74 087
Ikke fradragsberetigede kostnader	2 678	9 131
Endring av midlertidige forskjeller	-27 913	-14 191
Årets skattegrunnlag	**224 524**	217 608
Skattesats	23 %	24 %
Beregnet overskuddsskatt	51 641	52 226
Balanseført betalbar skatt	**51 641**	52 226

Skagerak Energi har mottatt vedtak om endret skatteoppgjør for 2008 og 2009 vedrørende tap knyttet til Telenor Cinclus. Kravet er oppgjort. Skagerak Energi har påklaget vedtaket til Skatteklagenemda.

Spesifikasjon av midlertidige forskjeller og beregning av utsatt skattefordel og utsatt skatt på balansedagen:

Utsatt skattefordel:

Konsern			Skagerak Energi AS	
31.12.2018	31.12.2017		31.12.2018	31.12.2017
-16 771	-11 275	Omløpsmidler[1]/kortsiktig gjeld	-344 800	-340 565
-147 023	-252 757	Anleggsmidler	13 092	10 503
217 947	230 069	Pensjonsforpliktelser	226 601	232 799
-179 318	-110 997	Andre langsiktige poster	9 005	9 546
-44 882	-46 734	Fremførbart underskudd/godtgjørelse/rentebegrensningsregelen	0	0
-170 047	-191 694	Midlertidige forskjeller og fremførb. underskudd	-96 102	-87 718
22 %	23 %	Anvendt skattesats	22 / 23 %	23 / 24 %
-37 409	-44 089	**Utsatt skattefordel (-)**	**-24 591**	-23 581
402 200	401 469	Midlertidige forskjeller grunnrente	0	0
-464 149	-622 740	Fremførbar negativ grunnrente	0	0
-61 949	-221 271	Grunnlag utsatt skatt grunnrente	0	0
37,0 %	35,7 %	Anvendt skattesats	0 %	0 %
-22 921	-78 994	**Utsatt skattefordel grunnrente**	**0**	0
-60 330	-123 082	**Balanseført utsatt skattefordel per 31.12**	**-24 591**	-23 581

[1] Omløpsmidler i Skagerak Energi AS gjelder konsernbidrag hvor utsatt skattefordel er beregnet med 23 % skatt per 31.12.2018 (24 % per 31.12.2017).

Utsatt skattefordel er balanseført til full nominell verdi, da alle langtidsprognoser viser at konsernet vil få skattbare overskudd. Utsatt skattefordel er balanseført med utgangspunkt i fremtidig inntjening.

Utsatt skatt:

Konsern			Skagerak Energi AS	
31.12.2018	31.12.2017		31.12.2018	31.12.2017
-10 951	41 471	Derivater	0	0
237 052	214 966	Anleggsmidler	0	0
-18 861	-20 998	Pensjonsforpliktelser	0	0
5 433	-8 664	Andre langsiktige poster	0	0
212 674	226 774	Midlertidige forskjeller og fremførb. underskudd	0	0
22 %	23 %	Anvendt skattesats	22 %	23 %
46 788	52 158	**Utsatt skatt**	**0**	0
0	0	Midlertidige forskjeller grunnrente	0	0
0	0	Fremførbar negativ grunnrente	0	0
0	0	Grunnlag utsatt skatt grunnrente	0	0
37,0 %	35,7 %	Anvendt skattesats	0 %	0 %
0	0	**Utsatt skatt på grunnrente**	**0**	0
46 788	52 158	**Balanseført utsatt skatt per 31.12**	**0**	0

NOTE 12 IMMATERIELLE EIENDELER

Konsern			Skagerak Energi AS	
31.12.2018	31.12.2017		31.12.2018	31.12.2017
60 330	123 082	Utsatt skattefordel	24 591	23 581
206 062	206 062	Goodwill	0	0
266 392	329 144	**Sum**	**24 591**	23 581

Utsatt skattefordel er nærmere omtalt i note 11.

2018

Konsern	Goodwill
Balanseført verdi per 01.01	206 062
Balanseført verdi per 31.12	**206 062**
Anskaffelseskost per 31.12	330 313
Akkumulerte av- og nedskrivning per 31.12	-124 251
Balanseført verdi per 31.12	206 062

2017

Konsern	Goodwill
Balanseført verdi per 01.01	206 062
Balanseført verdi per 31.12	**206 062**
Anskaffelseskost per 31.12	330 313
Akkumulerte av- og nedskrivning per 31.12	-124 251
Balanseført verdi per 31.12	206 062

Avskrivningsplan	Avskrives ikke

Goodwill er relatert til erverv av nettvirksomheter i Vestfold i årene 1998–2000.

Merverdi ved tidligere oppkjøp av nettselskaper i Vestfold (1998–2000) er henført til henholdsvis nettanlegg og goodwill. Den underliggende nettvirksomheten vurderes å være av meget langsiktig karakter. Merverdien ved mer effektiv nettdrift, reduserte kostnader til ledelse og intern tjenesteproduksjon med mer, forventes å ha samme varighet som selve virksomheten.

NOTE 13 VARIGE DRIFTSMIDLER

2018 Skagerak Energi AS	Anlegg under utførelse	Bygg, annen fast eiendom og løsøre[3]	Sum
Balanseført verdi per 01.01	5 364	154 232	159 596
Tlgang	19 408	16 148	35 555
Overført mellom anleggsgrupper	-1 855	1 855	0
Avgang	0	-26 124	-26 124
Avskrivninger	0	-14 483	-14 483
Avgang akkumulerte av- og nedskrivninger	0	24 099	24 099
Balanseført verdi per 31.12	**22 917**	**155 726**	**178 643**
Anskaffelseskost per 31.12	22 917	300 254	323 170
Akkumulerte av- og nedskrivninger per 31.12	0	-144 527	-144 527
Balanseført verdi per 31.12	22 917	155 726	178 643

2017 Skagerak Energi AS	Anlegg under utførelse	Bygg, annen fast eiendom og løsøre[3]	Sum
Balanseført verdi per 01.01	4 975	166 355	171 330
Tlgang	5 109	11 856	16 965
Overført mellom anleggsgrupper	-4 721	4 721	0
Avgang	0	-29 198	-29 198
Avskrivninger	0	-15 912	-15 912
Avgang akkumulerte av- og nedskrivninger	0	16 410	16 410
Balanseført verdi per 31.12	**5 364**	**154 232**	**159 596**
Anskaffelseskost per 31.12	5 364	308 375	313 739
Akkumulerte av- og nedskrivninger per 31.12	0	-154 143	-154 143
Balanseført verdi per 31.12	5 364	154 232	159 596

2018 Konsern	Nettanlegg[1]	Kraftanlegg[2]	Varmeanlegg	Anlegg under utførelse	Bygg, annen fast eiendom og løsøre[3]	Sum
Balanseført verdi per 01.01	3 852 264	5 159 197	489 346	350 305	457 878	10 308 991
Tilgang	532 864	36 238	29 279	295 670	75 470	969 521
Overført mellom anleggsgrupper	87 891	69 002	38 528	-219 957	24 537	0
Avgang	-39 988	-7 538	0	0	-33 876	-81 401
Balanseførte låneutgifter	0	0	0	3 234	0	3 234
Avskrivninger	-289 347	-166 185	-20 557	0	-78 244	-554 333
Avgang akk. av- og nedskrivninger	39 769	1 168	0	0	31 648	72 586
Balanseført verdi per 31.12	**4 183 454**	**5 091 883**	**536 597**	**429 251**	**477 414**	**10 718 598**
Anskaffelseskost per 31.12	8 907 837	10 569 484	833 393	429 251	1 028 021	21 767 987
Akk. av- og nedskrivninger per 31.12	-4 724 383	-5 477 602	-296 797	0	-550 608	-11 049 390
Balanseført verdi per 31.12	4 183 454	5 091 883	536 597	429 251	477 414	10 718 598

2017 Konsern	Nettanlegg[1]	Kraftanlegg[2]	Varmeanlegg	Anlegg under utførelse	Bygg, annen fast eiendom og løsøre[3]	Sum
Balanseført verdi per 01.01	3 509 702	5 225 247	500 657	343 707	546 578	10 125 892
Tilgang	499 083	23 413	12 567	251 114	60 554	846 732
Overført mellom anleggsgrupper	113 048	82 723	1 385	-240 815	43 660	0
Avgang	-71 134	-13 357	0	0	-42 457	-126 948
Avgang ved salg av virksomhet	0	0	0	-8 573	-171 029	-179 602
Balanseførte låneutgifter	0	0	0	4 871	0	4 871
Avskrivninger	-265 490	-166 485	-25 263	0	-77 923	-535 161
Avgang akkumulerte av- og nedskrivninger	67 054	7 657	0	0	98 494	173 206
Balanseført verdi per 31.12	3 852 264	5 159 197	489 346	350 305	457 878	10 308 991
Anskaffelseskost per 31.12	8 327 271	10 471 783	765 586	350 305	961 690	20 876 634
Akk. av- og nedskrivninger per 31.12	-4 475 006	-5 312 585	-276 240	0	-503 811	-10 567 642
Balanseført verdi per 31.12	3 852 264	5 159 197	489 346	350 305	457 878	10 308 991

Forventet økonomisk levetid	10–50 år	5–100 år	15–50 år		3–50 år
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær	Avskrives ikke	Lineær

[1] Tomter knyttet til Nettanleg klassifiseres sammen med Nettanlegg, men avskrives ikke.
[2] Fallrettigheter og tomter knyttet til kraftanlegg klassifiseres sammen med kraftanlegg, men avskrives ikke.
[3] Tomter knyttet til bygg og annen fast eiendom klassifiseres sammen med disse, men avskrives ikke.

Som følge av gjennomgang av konsernets avskrivningsplan er avskrivningstiden økt fra 15 til 25 år på lokale kontrollsystemer og 75 til 90 år på tuneller og fjellrom. Dette berører gruppen Kraftanlegg i tabellen over. Endring i avskrivningsplan fordeler virkningen over gjenværende avskrivningstid («knekkpunktmetoden») og er innført fra 01.07.2018 med en reduksjon i årets avskrivninger på 3,6 millioner kroner. Tilsvarende er avskrivingstiden endret fra 30 til 50 år for varme distribusjonsanlegg i gruppen Varmeanlegg, der endringen ble innført fra 01.01.18 med en reduksjon i årlige avskrivinger på 5,4 millioner kroner.

Konsernet har mottatt 8,0 millioner kroner i ENOVA tilskudd knyttet til varmeanlegg i 2018 (13,8 millioner kroner i 2017).

Deleide kraftverk

Kraftverk med videre hvor det er delt eierskap med andre, eller hvor fylkeskommuner m.v. har rettigheter til å ta ut og disponere andel av kraftproduksjonen mot kostnadsdekning, er ført opp etter fradrag for verdien av de andres rettigheter beregnet som deres relative andel av uttak av kraft.

Fylkeskommuner og offentlig eide energiselskaper har følgende rettigheter til uttak av kraft i kraftanlegg som driftes av Skagerak:

	Andres andeler
Sundsbarm	8,50 %
Bagn	20,00 %

Skagerak konsern har medtatt følgende balanseposter i deleide kraftverk:

	Eierandel	Varige driftsmidler	Andre eiendeler	Langsiktig gjeld	Kortsiktig gjeld	Sum
Bagn	80,00 %	225 506				225 506
Finndøla	50,00 %	82 307	3 938		-4 297	81 948
Folgefonnverkene	14,94 %	152 797				152 797
Hekni	33,33 %	102 303				102 303
Otra Kraft	31,40 %	388 440	31 851		-25 012	395 279
Ulla-Førre	1,49 %	27 343				27 343
Otteraaens Brugseierforening[1]		296 362	1 827			298 189
Sira-Kvina	14,60 %	654 281	39 730		-33 890	660 121
Skollenborg[2]		61 679	2 018		-2 185	61 512
Sundsbarm	91,50 %	281 209				281 209
Svelgfoss	23,94 %	144 708				144 708
Sum		**2 416 935**	**79 364**	**0**	**-65 384**	**2 430 915**

[1] Skageraks eierskap i Otteraaens Brugseierforening består av andeler via Otra Kraft DA (31,4 %) og Hekni Kraftverk (33,33 %). Driftsinntekter og kostnader fordeles etter eierandeler for de ulike reguleringene.

[2] Skageraks eierandel i Skollenborg kraftverk er 48,5 % av produksjonsanlegg og 36,03 % av damanlegg. Eierandelen gir Skagerak rettighet til 30,8 % av produsert energi. Ansvaret for langsiktig gjeld følger eierandelene for anlegg.

Varige driftsmidler i Hekni, Folgefonnverkene, Sundsbarm, Bagn og Svelgfoss blir balanseført og avskrevet direkte i Skagerak Krafts regnskap. Andel av omløpsmidler og gjeld i disse deleide verkene innarbeides ikke da de anses som uvesentlige.

Deleide kraftverk er innarbeidet i konsernresultatet med følgende beløp:

	Sira-Kvina	Otra Kraft	Øvrige kraftverk	Sum 2018	Sum 2017
Kraftsalgsinntekter	7 037	7 414	8 541	22 992	22 567
Andre driftsinntekter	15 768	373	2 619	18 760	14 555
Brutto driftsinntekter	**22 805**	**7 787**	**11 160**	**41 752**	37 123
Overføringskostnader	15 639	13 994	17 106	46 739	34 786
Netto driftsinntekter	**7 166**	**-6 207**	**-5 946**	**-4 987**	2 337
Lønnskostnader	12 746	1 476	6 642	20 864	20 425
Avskrivninger	7 826	15 410	44 992	68 228	66 826
Konsesjonsavgifter	7 977	6 104	9 706	23 787	23 231
Andre driftskostnader	13 058	10 851	45 030	68 939	64 633
Sum driftskostnader	**41 606**	**33 841**	**106 370**	**181 817**	175 115
Driftsresultat	**-34 440**	**-40 048**	**-112 316**	**-186 805**	-172 778
Finansinntekter	146	63	245	454	219
Finanskostnader	0	31	4	35	33
Netto finansposter	**146**	**31**	**241**	**419**	186
Netto	**-34 294**	**-40 017**	**-112 075**	**-186 386**	-172 592

Kraftsalgsinntekter i tabellen over inneholder kun konsesjonskraft, mens vår andel av produksjonsmengde inntektsføres direkte i Skagerak Kraft AS.

NOTE 14 EIERANDELER I DATTER- OG TILKNYTTEDE SELSKAP

Datter- og tilknyttede selskaper eid direkte og indirekte av Skagerak Energi AS:

	Hovedkontor	Eier- og stemmeandel[1]	Balansef. verdi	Årets resultat	Egenkapital
Aksjer i datterselskaper					
Skagerak Kraft AS	Porsgrunn	100 %	2 627 457	487 871	2 520 190
Skagerak Nett AS	Porsgrunn	100 %	2 013 709	59 901	1 370 085
Skagerak Varme AS	Porsgrunn	100 %	158 337	-10 746	178 709
Aksjer i tilknyttede selskap					
Fjordkraft Holding ASA[2]	Bergen	30 %	51 455	89 302	810 219
Laugstol AS[3]	Porsgrunn	33 %	4 676	1 414	55 450
Air Liquide Skagerak AS[4]	Porsgrunn	49 %	64 430	3 247	127 445
Sum			**4 920 064**		
Aksjer i datterdatterselskaper					
Grunnåi Kraftverk AS	Porsgrunn	55 %	6 485	6 068	39 778
Sauland Kraftverk AS	Hjartdal	67 %	670	2	1 048
Skien Fjernvarme AS	Skien	51 %	31 952	-118	31 840
Aksjer i tilknyttede selskap i datterselskap					
Viking Varme AS[4]	Larvik	50 %	0	-62	-480
Nape Kraft AS[4]	Grimstad	49 %	1 495	354	3 748

[1] Eier- og stemmeandel er lik på selskaps- og konsernnivå
[2] Egenkapital fra kvartalsrapport 3. kvartal 2018.
[3] Egenkapital per 31.12.2017.
[4] Egenkapital i henhold til foreløpig regnskap for 2018.

Aksjer i datter- og tilknyttede selskap er behandlet etter kostmetoden i selskapsregnskapet.

Tilknyttede selskap er representert ved morselskapets eierandel ved oppføring av resultat, mens datterselskapenes resultat er oppgitt til 100 %.

Aksjer i tilknyttede selskap er behandlet etter egenkapitalmetoden i konsernregnskapet.

Beregningen av årets resultatandel for tilknyttede selskaper baserer seg på prognoser for 2018.

Spesifikasjon av balanseførte endringer i tilknyttede selskap i Skagerak konsern:

	Inngående balanse	Estimert resultatandel i 2018	Estimat-avvik 2017	Mottatt utbytte	Føringer mot utvidet resultat	Årets avgang	Utgående balanse
Fjordkraft Holding ASA	168 732	89 302	0	-47 997	3 505	-57 352	156 191
Energi og Miljøkapital AS[1]	0	0	0	0	0	0	0
Viking Varme AS	0	0	0	0	0	0	0
Nape Kraftverk AS	1 495	354	-3	0	0	0	1 846
Laugstol AS	15 314	1 414	-671	-1 101	0	0	14 957
Air Liquide Skagerak AS	64 976	3 247	-13	0	-46	0	68 165
Sum	250 518	94 318	-686	-49 098	3 460	-57 352	**241 159**

[1] Energi og Miljøkapital AS ble slettet 02.02.2018.

NOTE 15 ØVRIGE FINANSIELLE ANLEGGSMIDLER

Konsern			Skagerak Energi AS	
31.12.2018	31.12.2017		31.12.2018	31.12.2017
0	0	Lån gitt til konsernselskap	5 372 250	5 692 250
62 178	62 593	Øvrige langsiktige lån og fordringer	30 907	30 932
478 413	468 871	Pensjonsmidler	376 420	369 555
17	17	Andre aksjer og andeler	0	0
540 608	531 481	**Sum**	**5 779 577**	6 092 737

NOTE 16 FORDRINGER

Konsern			Skagerak Energi AS	
31.12.2018	31.12.2017		31.12.2018	31.12.2017
7 448	430	Kortsiktige fordringer konsernselskap (inkl. Statkraft-konsern)	33 248	33 558
128 643	114 059	Kundefordringer	1 237	157
217 526	205 771	Periodiserte inntekter	166	1
26 949	25 694	Forskuddsbetalte kostnader	18 055	18 392
68 802	69 217	Omløpsmidler deleide kraftverk	0	0
12 987	8 974	Øvrige kortsiktige fordringer	6 206	6 842
462 354	424 145	**Sum**	**58 911**	58 950

NOTE 17 INVESTERINGER

Konsern			Skagerak Energi AS	
31.12.2018	31.12.2017		31.12.2018	31.12.2017
0	1 625	Aksjer	0	1 625
0	1 625	**Sum**	**0**	1 625

NOTE 18 LIKVIDE MIDLER

Skagerak Energi AS er med i Statkraft AS sitt konsernkontosystem, dette gjelder også i det vesentlige datter- og datterdatterselskaper av Skagerak Energi AS. Fordring og gjeld til Statkraft knyttet til konserkontoordningen er bruttoført på egne linjer i balansen.

Skagerak Konsern har en kassekreditt på 400 millioner kroner i Statkrafts konsernkontoordning. Kreditten var ubenyttet per 31.12.2018.

Spesifikasjon av bankinnskudd og kontanter:

Konsern			Skagerak Energi AS	
31.12.2018	31.12.2017		31.12.2018	31.12.2017
1 089	1 077	Skattetrekksmidler[1]	0	0
59 427	68 863	Andre bundne midler	3 183	3 543
7 981	15 787	Øvrige bankinnskudd og kontanter	2	2
68 498	85 726	**Sum**	**3 186**	3 545

[1] Per 31.12.2018 er det Skagerak Varme AS og Skien Fjernvarme AS som har skattetrekkskonti, for øvrige konsernselskaper er det avgitt en bankgaranti.

NOTE 19 EGENKAPITAL

Skagerak Energi AS	Aksjekapital	Overkurs	Annen egenkapital	Sum
Egenkapital per 31.12.2016	**1 695 539**	**399 211**	**3 602 821**	**5 697 571**
Ordinært utbytte for 2016, vedtatt og utbetalt 2017			-114 000	-114 000
Årets resultat			250 806	250 806
Andre inntekter og kostnader:				
– aktuarielle gevinster og tap på ytelsesplaner			38 049	38 049
Egenkapital per 31.12.2017	**1 695 539**	**399 211**	**3 777 675**	**5 872 426**
Ordinært utbytte for 2017, vedtatt og utbetalt 2018			-178 000	-178 000
Årets resultat			780 716	780 716
Andre inntekter og kostnader:				
– aktuarielle gevinster og tap på ytelsesplaner			-29 474	-29 474
Egenkapital per 31.12.2018	**1 695 539**	**399 211**	**4 350 917**	**6 445 667**

Annen egenkapital består av tilbakeholdt resultat samt estimatavvik knyttet til pensjoner ført direkte mot egenkapitalen.

Konsern	Aksjekapital	Overkurs	Annen egenkapital	Minoritet	Sum
Egenkapital per 31.12.16, som tidligere rapportert	**1 695 539**	**399 211**	**2 765 922**	**28 495**	**4 889 167**
Endring i regnskapsprinsipp, IFRS 15			-72 792		-72 792
Egenkapital per 31.12.16	**1 695 539**	**399 211**	**2 693 130**	**28 495**	**4 816 375**
Ordinært utbytte for 2016, vedtatt og utbetalt 2017			-114 000		-114 000
Årets resultat			528 508	2 221	530 728
Føringer mot andre inntekter og kostnader tilknyttede selskaper			-2 861		-2 861
Andre inntekter og kostnader:					
– aktuarielle gevinster og tap på ytelsesplaner			81 784	-13	81 771
Egenkapital per 31.12.2017	**1 695 539**	**399 211**	**3 186 560**	**30 703**	**5 312 013**
Ordinært utbytte for 2017, vedtatt og utbetalt 2018			-178 000		-178 000
Årets resultat			1 067 051	2 761	1 069 812
Føringer mot andre inntekter og kostnader tilknyttede selskaper			3 460		3 460
Andre inntekter og kostnader:					
– aktuarielle gevinster og tap på ytelsesplaner			-69 172	-10	-69 182
Egenkapital per 31.12.2018	**1 695 539**	**399 211**	**4 009 899**	**33 454**	**6 138 102**

Det er foreslått et ordinært utbytte på 226 millioner kroner for 2018.

Aksjefordeling	Antall	Pålydende	Balanseført
Skien kommune A-aksjer	455 679	0,566	257 914
Porsgrunn kommune A-aksjer	444 321	0,566	251 486
Bamble kommune A-aksjer	100 000	0,566	56 600
Statkraft Industrial Holding AS B-aksjer	1 018 524	0,566	576 485
Statkraft Industrial Holding AS C-aksjer	977 128	0,566	553 054
Sum	**2 995 652**	**0,566**	**1 695 539**

Aksjekapitalen består av 2 995 652 aksjer pålydende kroner 566.
Alle aksjeklasser har lik stemmerett og lik rett til utbytte.

Følgende særlige bestemmelser knytter seg til de forskjellige aksjeklasser:
- → Vedtak om å lokalisere selskapets hovedkontor, konsernledelse, og/eller administrasjon knyttet til selskapets kraftproduksjons- og engrosvirksomhet og/eller naturlig tilknyttet virksomhet til sted utenfor kommunene Skien og Porsgrunn kan bare treffes med tilslutning fra et flertall av A-aksjene.
- → Vedtak om å lokalisere administrasjonen knyttet til selskapets nettvirksomhet og/eller sluttkundeomsetningsvirksomhet og/eller naturlig tilknyttet virksomhet til sted utenfor Vestfold fylke kan bare treffes med tilslutning fra et flertall av C-aksjene.

NOTE 20 AVSETNING FOR FORPLIKTELSER

Konsern			Skagerak Energi AS	
31.12.2018	31.12.2017		31.12.2018	31.12.2017
200 097	180 005	Pensjonsforpliktelser	66 957	50 248
46 788	52 158	Utsatt skatt	0	0
305 175	305 679	Forpliktelse fallrettigheter	0	0
188 654	122 568	Andre avsetninger for forpliktelser	3 183	3 543
740 713	660 410	**Sum**	**70 140**	53 791

Spesifikasjon av forpliktelse fallrettigheter og andre avsetninger for forpliktelser:

	Skagerak Energi AS			
	Fjernings-forpliktelser	Legale forpliktelser	Andre forpliktelser	Sum
Inngående balanse 01.01.2018	0	0	3 543	3 543
Beløp som er benyttet i perioden	0	0	-360	-360
Utgående balanse 31.12.2018	**0**	**0**	**3 183**	**3 183**

	Konsern			
	Fjernings-forpliktelser	Legale forpliktelser	Andre forpliktelser	Sum
Inngående balanse 01.01.2018	500	1 000	426 747	428 247
Nye avsetninger i perioden	0	0	66 946	66 946
Beløp som er benyttet i perioden	-500	0	-864	-1 364
Utgående balanse 31.12.2018	**0**	**1 000**	**492 829**	**493 829**

Andre forpliktelser er i hovedsak forpliktelse knyttet til fallrettigheter, denne er evigvarende.

Pensjoner

Skagerak er pliktig til å ha tjenestepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenestepensjon. Skagerak har pensjonsordning som oppfyller kravene etter denne loven. Pensjonsplanene omfatter både innskuddsplaner og ytelsesplaner.

Innskuddsplaner

Skageraks pensjonsordning for nyansatte i heleide selskaper er fra og med 1. mars 2016 en innskuddsordning plassert hos et eksternt forsikringsselskap. Innskuddssatsen er 6 % for pensjonsgivende lønn opp til 7,1 ganger folketrygdens grunnbeløp (G) og 18 % for pensjonsgivende lønn mellom 7,1 G og 12 G. Pensjonsinnskuddet plasseres i en felles forhåndsvalgt spareprofil, men ansatte kan i stedet velge mellom fem spareprofiler med ulik forventet avkastning og risiko. Innskuddsplanen omfatter foruten sparing til alderspensjon, også risikodekninger. Medarbeidere ansatt etter 1. mars 2016, og andre medarbeidere som valgte å endre sin pensjonsordning til konsernets innskuddspensjonsordning, vil også omfattes av privat avtalefestet førtidspensjonsordning (AFP). Privat AFP er en livsvarig pensjon som tas ut sammen med alderspensjon fra folketrygden.

Ytelsesplaner i fondsbaserte ordninger

Skagerak-konsernet har etablert og lukket en offentlig tjenestepensjonsordning i egen pensjonskasse, Skagerak Energi Pensjonskasse (SEPK). Ytelsesplanene omfatter alders-, uføre- og etterlattepensjon. Medarbeidere som omfattes av pensjonsordningen i SEPK, vil også være omfattet av offentlig avtalefestet førtidspensjonsordning (AFP). Offentlig AFP er alderspensjon som tidligst kan tas ut fra måneden etter fylte 62 år, og som utbetales fram til fylte 67 år. Pensjonsytelsene samordnes med folketrygdens ytelser. Alderspensjonen utgjør ved full opptjening 66 % av pensjonsgrunnlaget for lønn opp til 12G. Alle født i 1944 eller senere vil få pensjonen sin levealdersjustert, noe som kan føre til en pensjonsutbetaling som er mindre enn 66 % av pensjonsgrunnlaget. Ansatte som slutter før pensjonsalder får en oppsatt pensjonsrettighet ved en opptjeningstid på minst tre år.

Skagerak Energi Pensjonskasse (SEPK)

Selskapene som har sine ordninger i SEPK betaler inn en årlig premie og er ansvarlig for finansieringen av ordningen. Medarbeidere som omfattes av pensjonsordningen i SEPK betaler to prosent medlemsinnskudd til pensjonsordningen. Pensjonskassens investeringsstrategi gir rammer for kapitalforvaltningen. Forvaltningen skal alltid være innenfor gjeldende regelverk. Innenfor rammen av forsvarlig sikkerhet, god risikospredning og likviditet, skal det over en lang tidshorisont søkes å oppnå så god avkastning som mulig. Avkastningen skal sikre at pensjonskassen er i stand til å betjene de fremtidige, langsiktige pensjonsforpliktelsene. Investeringsstrategien gir klare rammer for plasseringsformer og aktivasammensetning. Forvaltningen er organisert gjennom bruk av eksterne forvaltere.

Aktuarielle beregninger

Nåverdi av opptjent pensjonsforpliktelse for ytelsesplaner og nåverdi av årets pensjonsopptjening blir beregnet ved bruk av påløpte ytelsers metode. Netto pensjonsforpliktelse i balansen er justert for forventet fremtidig lønnsregulering frem til pensjonsalder. Beregningene tar utgangspunkt i medlemsbestand og lønnsdata ved utgangen av året.

Spesifikasjon av pensjonsmidler/-forpliktelser:

Konsern			Skagerak Energi AS	
31.12.2018	31.12.2017		31.12.2018	31.12.2017
-2 317 435	-2 236 127	Pensjonsforpliktelser brutto	-651 058	-625 471
2 621 131	2 547 764	Pensjonsmidler i pensjonskassene	968 795	950 987
303 696	311 637	Netto pensjonsmidler (-forpliktelser)	317 737	325 516
-25 380	-22 772	Arbeidsgiveravgift – sikrede og usikrede ordninger	-8 274	-6 209
278 316	288 865	**Netto balanseførte pensjonsmidler (-forpliktelser)**	**309 462**	319 307
-200 097	-180 005	Pensjonsforpliktelser	-66 957	-50 248
478 413	468 871	Pensjonsmidler	376 420	369 555

Bevegelse i aktuarmessige gevinster/tap innregnet i totalresultat:

Konsern			Skagerak Energi AS	
2018	2017		2018	2017
632 084	752 790	Akk. beløp innregnet i totalresultat før skatt 01.01	116 215	167 808
0	544	Effekt av avgang selskap	0	0
82 017	-121 250	Innregnet i perioden	36 298	-51 593
714 101	632 084	Akk. beløp innregnet i totalresultat før skatt 31.12	152 513	116 215
164 902	153 354	Utsatt skatt vedr. akt.messig gev./tap innregnet i totalresultat	36 470	29 647
549 199	478 730	**Akk. beløp innregnet i totalresultat etter skatt 31.12**	**116 042**	86 568

Sammensetning av pensjonsmidler i egen pensjonskasse til markedsverdi:

Pensjonsmidler	2018		2017	
Egenkapitalinstrumenter	1 018 144	39 %	925 558	36 %
Rentebærende instrumenter	1 110 028	42 %	1 130 322	44 %
Annet	492 959	19 %	491 884	19 %
Sum	2 621 131	100 %	2 547 764	100 %

Spesifikasjon av pensjonskostnad:

Konsern			Skagerak Energi AS	
2018	2017		2018	2017
		Ytelsesplaner		
46 755	46 650	Nåverdi av opptjente pensjonsrettigheter i året	10 471	11 019
53 423	49 285	Rentekostnader på pensjonsforpliktelsen	14 873	13 849
100 178	95 935	Årets brutto pensjonskostnad	25 344	24 868
-61 458	-53 126	Forventet avkastning på pensjonsmidler	-22 792	-19 864
13 348	12 209	Administrasjonskostnader	1 931	1 984
6 592	6 578	Arbeidsgiveravgift	1 476	1 554
-6 045	-6 976	Tilskudd fra ansatte	-1 088	-1 231
52 615	54 620	**Årets netto pensjonskostnad ytelsesplaner**	**4 872**	7 311
		Innskuddsplaner		
6 599	4 915	Arbeidsgivers tilskudd	1 675	856
930	644	Arbeidsgiveravgift	236	121
7 530	5 559	**Årets pensjonskostnad innskuddsplaner**	**1 911**	977
60 145	60 179	**Total pensjonskostnad**	**6 783**	8 288

Medlemmer i ordningen:

Konsern			Skagerak Energi AS	
31.12.2018	31.12.2017		31.12.2018	31.12.2017
		Ytelsesordning		
410	444	→ Aktive	66	68
1 222	1 202	→ Pensjonister og oppsatte	553	563
		Innskuddsordning		
166	117	→ Aktive	31	19

Økonomiske forutsetninger	31.12.2018	01.01.2018	31.12.2017	01.01.2017
Årlig diskonteringsrente	2,60 %	2,40 %	2,40 %	2,30 %
Lønnsregulering	2,75 %	2,50 %	2,50 %	2,25 %
Regulering av løpende pensjoner	1,75 %	1,50 %	1,50 %	1,25 %
Regulering av folketrygdens grunnbeløp	2,50 %	2,25 %	2,25 %	2,00 %
Forventet avkastning	2,60 %	2,40 %	2,40 %	2,30 %

Forutsetninger per 31.12 er benyttet til beregning av netto pensjonsforpliktelser ved utgangen av året, mens forutsetninger per 01.01 er benyttet til å beregne pensjonskostnaden for året.

Sensitivitetsanalyse:

	Diskonteringsrente		Årlig lønnsvekst		Økning i G	
	+1 %	-1 %	+1 %	-1 %	+1 %	-1 %
Endring i årets pensjonsopptjening	-9 062	12 392	7 302	-6 252	3 967	-3 555
Endring i pensjonsforpliktelse 31.12	-340 286	441 707	129 644	-107 845	298 066	-241 619

Sensitivitetsanalysen viser hvor mye årets pensjonsopptjening og netto pensjonsforpliktelser endrer seg ved 1 % endring i utvalgte parametere.

NOTE 21 ANNEN LANGSIKTIG GJELD

Konsern			Skagerak Energi AS	
31.12.2018	31.12.2017		31.12.2018	31.12.2017
181 900	190 700	Gjeld til kredittinstitusjoner	0	0
3 350 000	4 175 000	Langsiktig gjeld Statkraft-konsern	3 350 000	4 175 000
4 410	4 410	Annen rentebærende langsiktig gjeld	0	0
3 536 310	4 370 110	**Sum**	**3 350 000**	4 175 000

Gjennomsnittlig rente på konsernets låneportefølje er 3,23 % per 31.12.2018. Markedsverdien på gjelden er 49 millioner kroner høyere enn bokført verdi per 31.12.2018. Låneporteføljen har en durasjon på 3,6 år.

Skagerak Energi AS har langsiktig låneramme på 6 milliarder kroner hos Statkraft AS.

	2019	2020	2021	2022	2023	Etter 2023
Avdragsplan Skagerak Energi konsern	533 800	608 800	477 510	500 000	650 000	1 300 000

NOTE 22 RENTEBÆRENDE KORTSIKTIG GJELD

1. års avdrag langsiktig/kortsiktig gjeld beløper seg til 534 millioner kroner per 31.12.2018. Markedsverdien på 1. års avdrag langsiktig gjeld er 4 millioner kroner høyere enn bokført per 31.12.2018.

NOTE 23 ANNEN RENTEFRI GJELD

Konsern			Skagerak Energi AS	
31.12.2018	31.12.2017		31.12.2018	31.12.2017
67 700	47 587	Kortsiktig gjeld til konsernselskap (inkl. Statkraft-konsern)	32 644	38 621
153 574	153 408	Leverandørgjeld	15 075	17 216
315 836	258 524	Skyldige offentlige avgifter	4 646	3 311
159 518	90 179	Periodiserte kostnader	10 356	9 210
65 384	71 407	Kortsiktig gjeld deleide kraftverk	0	0
51 735	53 805	Øvrig kortsiktig gjeld	5 409	4 950
813 747	674 911	**Sum**	**68 131**	73 309

NOTE 24 PANTSTILLELSER OG GARANTIANSVAR

Pantstillelser
Skien Fjernvarme AS og Grunnåi Kraftverk AS har per 31.12.2018 lån på henholdsvis 111 millioner kroner og 79 millioner kroner som det er stillet sikkerhet overfor Danske Bank med selskapets egne driftsmidler/driftstilbehør og kundefordringer. Bokført verdi av pantsatte eiendeler er henholdsvis 153 millioner kroner og 128 millioner kroner. Skagerak Energi AS med datterselskaper har avgitt negativt pant til sikkerhet for kassekreditt, bankgarantier og lån fra Statkraft AS.

Garantiansvar
Skagerak Energi AS har avgitt garantier på til sammen 45 millioner kroner. Garantiene er stillet i forbindelse med kapitaldekning i Skagerak Energi Pensjonskasse (30 millioner kroner) og ansattes billånsordning (15 millioner kroner). Skagerak konsernet har totalt 104 millioner kroner i bankgarantier som ikke er balanseført (Skagerak Energi AS 6 millioner kroner). Bankgarantier i forbindelse med Elsamforskuddet utgjør 74 millioner kroner og skyldig skattetrekk 29 millioner kroner. Resterende 1,3 millioner kroner skyldes handel på Nord Pool og øvrige garantier.

NOTE 25 FINANSIELLE INSTRUMENTER

Derivater fordring, kortsiktig

Konsern			Skagerak Energi AS	
31.12.2018	31.12.2017		31.12.2018	31.12.2017
0	693	Energiderivater	0	0
0	693	**Sum virkelig verdi**	**0**	0

Derivater forpliktelser, langsiktig

Konsern			Skagerak Energi AS	
31.12.2018	31.12.2017		31.12.2018	31.12.2017
2 106	0	Rentebytteavtaler	0	0
10 216	6 070	Energiderivater	0	0
12 322	6 070	**Sum virkelig verdi**	**0**	0

Derivater forpliktelser, kortsiktig

Konsern			Skagerak Energi AS	
31.12.2018	31.12.2017		31.12.2018	31.12.2017
31 186	886	Energiderivater	0	0
31 186	886	**Sum virkelig verdi**	**0**	0

NOTE 26 FINANSIELLE EIENDELER OG FORPLIKTELSER

Skagerak Energis finansielle instrumenter består av energiderivater og rentebytteavtaler. I tillegg er det finansielle instrumenter i form av kundefordringer, leverandørgjeld, kontanter, kortsiktige likviditetsplasseringer, egenkapitalinstrumenter og lån.

Innregnet verdi og virkelig verdi er lik for alle finansielle eiendeler og forpliktelser vurdert til amortisert kost bortsett fra for langsiktig gjeld Statkraft-konsern og første års avdrag på langsiktig gjeld, se henholdsvis note 21 og 22.

Beskrivelse av kontrakter og forutsetninger for verdsettelse

Kraftkontrakter
Kontrakter inngått med kraftbørser verdsettes ved å anvende noterte diskonterte sluttkurser på balansedagen.
For andre bilaterale kraftkontrakter fastsettes forventet fremtidig kontantstrøm på basis av markedspriskurve på balansedagen. Markedspriskurven fastsettes på grunnlag av noterte sluttkurser på kraftbørser.
Flere kraftkontrakter refererer til områdepriser. Disse kontraktene verdsettes til noterte sluttkurser på kraftbørser.

Rentederivater
Verdsettelse av rentebytteavtaler skjer gjennom bruk av verdsettelsesteknikker der forventede fremtidige kontantsstrømmer diskonteres til nåverdier. Beregning av forventede kontantstrømmer og diskontering av disse skjer ved bruk av observerte markedsrenter. Beregnede nåverdier kontrolleres mot tilsvarende beregninger fra motparter i kontraktene i de tilfeller hvor slike er tilgjengelige.

Aksjer og andeler
Aksjer og andeler er vurdert til noterte priser for likvide verdipapirer. For andre verdipapirer er verdsettelse foretatt ved diskontering av forventede fremtidige kontantstrømmer.

Eiendeler og forpliktelser innregnet til virkelig verdi, fordelt på nivå for virkelig verdi-måling
Selskapet klassifiserer virkelig verdimålinger ved å bruke et virkelig verdi-hierarki som reflekterer betydningen av data som brukes i utarbeidelsen av målingene. Virkelig verdi-hierarkiet har følgende nivåer:

Nivå 1: Ikke-justerte noterte priser i aktive markeder for identiske eiendeler og forpliktelser.
Nivå 2: Andre data enn de noterte prisene som inngår i nivå 1, som er observerbare for eiendelen eller forpliktelsen enten direkte, det vil si som priser, eller indirekte, det vil si avledet av priser.
Nivå 3: Data for eiendelen eller forpliktelsen som ikke bygger på observerbare markedsdata.

		Virkelig verdi måling ved periodeslutt i henhold til:			
2018 **Skagerak Energi AS**	**Note**	**Nivå 1**	**Nivå 2**	**Nivå 3**	**Sum**
Andre finansielle eiendeler vurdert til virkelig verdi over resultat					
Aksjer, kortsiktig eiendel	17	0	0	0	0
Sum		**0**	**0**	**0**	**0**

		Virkelig verdi måling ved periodeslutt i henhold til:			
2017 **Skagerak Energi AS**	**Note**	**Nivå 1**	**Nivå 2**	**Nivå 3**	**Sum**
Andre finansielle eiendeler vurdert til virkelig verdi over resultat					
Aksjer, kortsiktig eiendel	17	1 625	0	0	1 625
Sum		1 625	0	0	1 625

2018		Virkelig verdi måling ved periodeslutt i henhold til:			
Konsern	**Note**	**Nivå 1**	**Nivå 2**	**Nivå 3**	**Sum**
Derivater vurdert til virkelig verdi over resultat					
Energiderivater, langsiktig gjeld	25	0	0	-10 216	-10 216
Energiderivater, kortsiktig gjeld	25	0	0	-31 186	-31 186
Sum energiderivater, netto		0	0	-41 402	**-41 402**
Rentederivater, langsiktig gjeld	25	-2 106	0	0	-2 106
Sum rentederivater, netto		-2 106	0	0	**-2 106**
Andre finansielle eiendeler vurdert til virkelig verdi over resultat					
Aksjer og andeler, langsiktig eiendel	15	0	0	17	17
Sum		0	0	17	**17**

2017		Virkelig verdi måling ved periodeslutt i henhold til:			
Konsern	**Note**	**Nivå 1**	**Nivå 2**	**Nivå 3**	**Sum**
Derivater vurdert til virkelig verdi over resultat					
Energiderivater, kortsiktig eiendel	25	0	693	0	693
Energiderivater, langsiktig gjeld	25	0	0	-6 070	-6 070
Energiderivater, kortsiktig gjeld	25	0	0	-886	-886
Sum energiderivater, netto		0	693	-6 956	**-6 263**
Andre finansielle eiendeler vurdert til virkelig verdi over resultat					
Aksjer og andeler, langsiktig eiendel	15	0	0	17	17
Aksjer, kortsiktig eiendel	17	1 625	0	0	1 625
Sum		1 625	0	17	**1 642**

Fordeling av neddiskontert verdi av derivater på tidsperioder

For derivater med markedsverdi der kontraktsmessige forfall er avgjørende for forståelsen av tidspunktet for kontantstrømmene, er de neddiskonterte verdiene fordelt på tidsperioder som vist i tabellen under.

Økonomiske forutsetninger	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**Etter 2023**
Energiderivater med negativ markedsverdi	-31 186	-10 216	0	0	0	0
Rentebytteavtale med negativ markedsverdi	0	-785	-554	-397	-256	-114
Sum	-31 186	-11 001	-554	-397	-256	-114

NOTE 27 MARKEDSMESSIG OG FINANSIELL RISIKO

I sin virksomhet utsetter Skagerak seg for ulike typer risiki. De viktigste er naturlig nok knyttet til produksjon av og handel med kraft, men foretaket er også utsatt for ulike finansielle risiki og operasjonell risiko.

Markedsrisiko
Skageraks hovedvirksomhet er produksjon av og handel med kraft og er i hovedsak eksponert for markedsrisiko gjennom egen kraftproduksjon. I et vannkraftbasert system vil pris og produksjonsevne variere betydelig, og dette kan gi store utslag på resultatet. I 2014 inngikk Skagerak Kraft energiderivatavtaler med Statkraft for deler av normal-produksjonsvolumet frem til og med 2018. Avtalene er ikke regnskapsført som sikring iht IAS 39 Finansielle instrumenter, urealisert verdiendring er dermed ført over resultat. Hvor stor andel energiderivater konsernet skal inngå i forhold til normalproduksjonsvolumet vil vurderes løpende opp mot kraftprisprognoser og forventet kraftproduksjon. Øvrig produksjonsvolum omsettes i spotmarkedet til markedspris.

Renterisiko
Finansstrategien fastlegger rammer for innlån og plasseringer. Det er forutsatt at Skagerak skal legge en totalvurdering til grunn ved styringen av konsernets renterisiko. Strategisk mål for durasjon er at denne skal ligge innenfor 2 til 5 år. Strategien angir at andelen med rentebinding utover ett år skal være minimum 25 %, og maksimum 75 %. Det legges videre til grunn at lang rentebinding primært skal være over 5 år, men ikke lenger enn 15 år. Som instrumenter for å oppnå ønsket sikringsgrad kan det benyttes lån med fastrente og/eller lån med flytende rente, rente- og valutabytteavtaler (rente- og valutaswapper), fremtidige renteavtaler (FRA-kontrakter) og kjøpsopsjoner som sikringsinstrument.

Valutarisiko
Skagerak skal ikke ta valutarisiko ved låneopptak. Alle rentekostnader og avdrag skal være sikret mot norske kroner, såfremt de ikke er sikret mot tilsvarende inntekter i samme valuta. Produsert kraft selges over kraftbørsen Nord Pool der prisene løpende noteres i Euro. Selskapet er derfor indirekte eksponert for endringer i valutakurser. Skagerak valutasikrer ikke denne indirekte valutaeksponeringen knyttet til kraftsalg. Andelen produksjonsvolum som er prissikret har oppgjør i norske kroner.

Forfallsrisiko
Skageraks behov for finansiering dekkes av Statkraft. Retningslinjer og betingelser knyttet til finansieringen er nedfelt i strategidokumenter og i en rammeavtale mellom Statkraft AS og Skagerak Energi AS.

NOTE 28 NÆRSTÅENDE PARTER

Skagerak Energi har eierskap i 11 datterselskap, datterdatterselskap og tilknyttede selskap. Eierandeler i selskapene er presentert i note 14 og 15. Internhandel i konsernet er gjort i henhold til egne avtaler og på armlengdes prinsipp. Slik internhandel er eliminert på konsernnivå.

Statkraft er Skageraks største eier. Transaksjoner mellom Skagerak og Statkraft er gjort på armlengdes prinsipp. Det er etablert en særskilt låneavtale slik at Skagerak ved kapitalbehov låner av Statkraft til forretningsmessige vilkår. Oversikt over eiere fremgår av note 19.

Konserndirektør som er angitt i note 7 regnes som nærstående til Skagerak Energi AS. I tillegg regnes konsernets øvrige ledelse også som nærstående av Skagerak Energi AS. Transaksjoner med disse omfatter kun lønnsrelaterte ytelser. Transaksjoner mellom selskapet og medlemmer av styret omfatter vedtatt styrehonorar.

Alle transaksjoner med nærstående parter er inngått til markedsmessige vilkår.

Transaksjoner med nærstående til Skagerak Energi AS:

Resultatlinje	Motpart	Forhold til motparten	2018	2017
Andre driftsinntekter	Skagerak Kraft AS	Datter	37 822	31 941
Andre driftsinntekter	Laugstol AS	Tilknyttet selskap	517	523
Andre driftsinntekter	Air Liquide Skagerak AS[1]	Tilknyttet selskap/datter	1 242	2 020
Andre driftsinntekter	Skagerak Nett AS	Datter	102 959	86 972
Andre driftsinntekter	Skagerak Varme AS	Datter	3 979	3 792
Andre driftsinntekter	Skien Fjernvarme AS	Datterdatter	412	393
Andre driftsinntekter	Fjordkraft AS	Tilknyttet selskap	0	35
Andre driftsinntekter	Viking Varme AS	Tilknyttet selskap til datter	74	66
Andre driftsinntekter	Statnett SF	Søsterselskap konsernspiss	151	72
Netto driftsinntekter			**147 156**	125 814
Andre driftskostnader	Laugstol AS	Tilknyttet selskap	1 254	957
Andre driftskostnader	Skagerak Kraft AS	Datter	1 159	197
Andre driftskostnader	Skagerak Nett AS	Datter	5 003	1 896
Andre driftskostnader	Skagerak Varme AS	Datter	1 437	1 154
Andre driftskostnader	Air Liquide Skagerak AS[1]	Tilknyttet selskap/datter	-5	6
Andre driftskostnader	Fjordkraft AS	Tilknyttet selskap	3 911	0
Andre driftskostnader	Statkraft-konsernet	Konsernspiss	1 235	84
Andre driftskostnader	BKK AS	Tilknyttet selskap til konsernspiss	170	118
Andre driftskostnader	Agder Energi AS	Tilknyttet selskap til konsernspiss	2	0
Andre driftskostnader	Statnett SF	Søsterselskap konsernspiss	51	58
Driftskostnader			**14 219**	4 470
Finansinntekter	Statkraft-konsernet	Konsernspiss	917	700
Finansinntekter	Skagerak Kraft AS	Datter	53 520	72 073
Finansinntekter	Air Liquide Skagerak AS[1]	Datter	0	1 427
Finansinntekter	Skagerak Nett AS	Datter	62 423	59 463
Finansinntekter	Skagerak Varme AS	Datter	10 271	10 391
Finansinntekter	Fjordkraft AS	Tilknyttet selskap	47 997	57 637
Finansinntekter	Viking Varme AS	Tilknyttet selskap til datter	37	37
Finansinntekter	Laugstol AS	Tilknyttet selskap	1 101	0
Finanskostnader	Statkraft-konsernet	Konsernspiss	144 036	167 231
Netto finansposter			**32 230**	34 497
Sum			**165 168**	155 840

Ytterligere forklaring på transaksjoner med nærstående parter:
Andre driftsinntekter består blant annet av regnskapstjenester, husleie, IKT og HR-tjenester. Finanspostene består i hovedsak av renter på konserninterne lån og renter på bankkonti tilknyttet Statskrafts konsernkontosystem.

2018
Skagerak Energi AS

Motpart	Forhold til motparten	Langsiktige fordringer	Kunde-fordringer	Konsern-kontoordning	Andre fordringer
Skagerak Kraft AS	Datter	2 100 000	483	0	22 944
Air Liquide Skagerak AS[1]	Tilknyttet selskap	0	145	0	0
Skagerak Nett AS	Datter	2 918 000	1 868	0	3 318
Skagerak Varme AS	Datter	354 250	58	0	4 577
Viking Varme AS	Tilknyttet selskap til datter	900	8	0	1
Sum		**5 373 150**	**2 562**	**0**	**30 840**

2017
Skagerak Energi AS

Motpart	Forhold til motparten	Langsiktige fordringer	Kunde-fordringer	Konsern-kontoordning	Andre fordringer
Skagerak Kraft AS	Datter	2 750 000	281	0	26 983
Skagerak Nett AS	Datter	2 588 000	394	0	1 692
Skagerak Varme AS	Datter	354 250	26	0	4 183
Laugstol AS	Tilknyttet selskap	0	13	0	0
Viking Varme AS	Tilknyttet selskap til datter	925	7	0	1
Sum		**5 693 175**	**720**	**0**	**32 859**

Ytterligere forklaring på mellomværende med nærstående parter:
Langsiktige fordringer gjelder utlån fra Skagerak Energi AS til datterselskap.

2018
Skagerak Energi AS

Motpart	Forhold til motparten	Langsiktig gjeld	Leverandør-gjeld	Konsern-kontoordning	Annen kort-siktig gjeld
Statkraft-konsernet	Konsernspiss	3 350 000	284	454 392	557 195
Laugstol AS	Tilknyttet selskap	0	60	0	0
Skagerak Varme AS	Datter	0	166	0	0
Sum		**3 350 000**	**509**	**454 392**	**557 195**

2017
Skagerak Energi AS

Motpart	Forhold til motparten	Langsiktig gjeld	Leverandør-gjeld	Konsern-kontoordning	Annen kort-siktig gjeld
Statkraft-konsernet	Konsernspiss	4 175 000	0	464 989	638 475
Laugstol AS	Tilknyttet selskap	0	84	0	0
Skagerak Varme AS	Datter	0	146	0	0
BKK AS	Tilknyttet selskap til konsernspiss	0	118	0	0
Sum		**4 175 000**	**349**	**464 989**	**638 475**

Ytterligere forklaring på mellomværende med nærstående parter:
Skagerak Energi AS har lånefinansiering fra Statkraft. Per 31.12.2018 er 3 350 000 klassifisert som langsiktig gjeld, mens 525 000 er klassifisert som kortsiktig gjeld.

Transaksjoner med nærstående til Skagerak Energi konsern:

Resultatlinje	Motpart	Forhold til motparten	2018	2017
Kraftsalgsinntekter	Statkraft-konsernet	Konsernspiss	-161 618	12 158
Kraftsalgsinntekter	Statnett SF	Søsterselskap til konsernspiss	5 697	6 321
Kraftsalgsinntekter	Agder Energi AS	Tilknyttet selskap til konsernspiss	1 387	-342
Nettinntekter	Statnett SF	Søsterselskap til konsernspiss	-587 611	-491 853
Nettinntekter	Fjordkraft AS	Tilknyttet selskap	-34 950	0
Nettinntekter	Agder Energi AS	Tilknyttet selskap til konsernspiss	375	375
Fjernvarmeinntekter	Air Liquide Skagerak AS[1]	Tilknyttet selskap	6 805	0
Andre driftsinntekter	Fjordkraft AS	Tilknyttet selskap	47	170
Andre driftsinntekter	Statkraft-konsernet	Konsernspiss	3 133	3 701
Andre driftsinntekter	Statnett SF	Søsterselskap til konsernspiss	151	5 816
Andre driftsinntekter	Viking Varme AS	Tilknyttet selskap	74	107
Andre driftsinntekter	Nape Kraft AS	Tilknyttet selskap	365	361
Andre driftsinntekter	Laugstol AS	Tilknyttet selskap	653	680
Andre driftsinntekter	Agder Energi AS	Tilknyttet selskap til konsernspiss	0	158
Andre driftsinntekter	BKK AS	Tilknyttet selskap til konsernspiss	0	63
Andre driftsinntekter	Air Liquide Skagerak AS[1]	Tilknyttet selskap	1 242	994
Overføringskostnader	Statkraft-konsernet	Konsernspiss	5 465	3 877
Overføringskostnader	Fjordkraft AS	Tilknyttet selskap	140 032	0
Overføringskostnader	Nape Kraft AS	Tilknyttet selskap	-150	-149
Overføringskostnader	Statnett SF	Søsterselskap til konsernspiss	10 265	8 120
Overføringskostnader	Agder Energi AS	Tilknyttet selskap til konsernspiss	1 861	1 242
Netto driftsinntekter			**-921 722**	-474 380
Andre driftskostnader	Statnett SF	Søsterselskap til konsernspiss	10 757	945
Andre driftskostnader	Statkraft-konsernet	Konsernspiss	17 481	19 603
Andre driftskostnader	Laugstol AS	Tilknyttet selskap	88 043	67 067
Andre driftskostnader	Air Liquide Skagerak AS[1]	Tilknyttet selskap	1 672	0
Andre driftskostnader	Fjordkraft AS	Tilknyttet selskap	15 802	0
Andre driftskostnader	BKK AS	Tilknyttet selskap til konsernspiss	70	615
Andre driftskostnader	Agder Energi AS	Tilknyttet selskap til konsernspiss	419	667
Driftskostnader			**134 244**	88 897
Finansinntekter	Statkraft-konsernet	Konsernspiss	3 826	1 494
Finansinntekter	Viking Varme AS	Tilknyttet selskap	37	37
Finansinntekter	Nape Kraftverk AS	Tilknyttet selskap	430	429
Finansinntekter	Agder Energi AS	Tilknyttet selskap til konsernspiss	23	0
Finanskostnader	Statkraft-konsernet	Konsernspiss	140 670	163 182
Finanskostnader	Fjordkraft AS	Tilknyttet selskap	7	0
Finanskostnader	Agder Energi AS	Tilknyttet selskap til konsernspiss	11	0
Netto finansposter			**-136 378**	-161 222
Sum			**-1 192 344**	-724 499

Ytterligere forklaring på mellomværende med nærstående parter:
Transaksjoner med Statnett SF gjelder i hovedsak overføringskostnader i sentralnettet relatert til nettinntekter.
Transaksjoner med Statkraft-konsernet vedrørende kraftsalgsinntekter gjelder i hovedsak realiserte effekter av prissikrings-avtaler. Finanskostnader mot Statkraft gjelder Skagerak Energis lånefinansiering gjennom Statkraft.

2018
Konsern

Motpart	Forhold til motparten	Langsiktige fordringer	Kunde-fordringer	Konsern-kontoordning	Andre fordringer
Statkraft-konsernet	Konsernspiss	0	0	733 092	7 448
Nape Kraft AS	Tilknyttet selskap	13 647	15	0	74
Viking Varme AS	Tilknyttet selskap	900	8	0	1
Laugstol AS	Tilknyttet selskap	0	7	0	0
Air Liquide Skagerak AS[1]	Tilknyttet selskap	0	1 022	0	0
Statnett AS	Søsterselskap til konsernspiss	0	578	0	0
Agder Energi AS	Tilknyttet selskap til konsernspiss	0	2	0	0
Sum		**14 547**	**1 632**	**733 092**	**7 523**

2017
Konsern

Motpart	Forhold til motparten	Langsiktige fordringer	Kunde-fordringer	Konsern-kontoordning	Andre fordringer
Statkraft-konsernet	Konsernspiss	0	0	651 556	0
Nape Kraft AS	Tilknyttet selskap	14 628	7	0	72
Viking Varme AS	Tilknyttet selskap	925	34	0	1
Laugstol AS	Tilknyttet selskap	0	27	0	0
Air Liquide Skagerak AS[1]	Tilknyttet selskap	0	16	0	0
Statnett AS	Søsterselskap til konsernspiss	0	437	0	0
Agder Energi AS	Tilknyttet selskap til konsernspiss	0	1 724	0	0
Sum		**15 553**	**2 245**	**651 556**	**73**

2018
Konsern

Motpart	Forhold til motparten	Langsiktig gjeld	Leverandør-gjeld	Konsern-kontoordning	Annen kort-siktig gjeld
Statkraft-konsernet	Konsernspiss	3 350 000	3 399	461 838	557 195
Statnett SF	Søsterselskap til konsernspiss	0	3 166	0	0
Laugstol AS	Tilknyttet selskap	0	17 850	0	0
Fjordkraft AS	Tilknyttet selskap	0	641	0	0
Air Liquide Skagerak AS	Tilknyttet selskap	0	0	0	1 010
Agder Energi AS	Tilknyttet selskap til konsernspiss	0	830	0	0
Sum		**3 350 000**	**25 886**	**461 838**	**558 205**

2017
Konsern

Motpart	Forhold til motparten	Langsiktig gjeld	Leverandør-gjeld	Konsern-kontoordning	Annen kort-siktig gjeld
Statkraft-konsernet	Konsernspiss	4 175 000	8 982	464 989	638 475
Statnett SF	Søsterselskap til konsernspiss	0	3 112	0	0
Laugstol AS	Tilknyttet selskap	0	12 610	0	0
BKK AS	Tilknyttet selskap til konsernspiss	0	118	0	0
Agder Energi AS	Tilknyttet selskap til konsernspiss	0	617	0	0
Sum		**4 175 000**	**25 438**	**464 989**	**638 475**

[1] Skagerak Energi AS solgte 51 % av aksjene i Skagerak Naturgass AS per 31.07.2017 (skiftet navn til Air Liquide Skagerak AS 21.08.2018). Fra 01.08.2017 er selskapet behandlet som tilknyttet selskap etter egenkapitalmetoden.

NOTE 29 ANDRE FORHOLD

Skagerak Energi har en omfattende virksomhet og vil derfor kunne være involvert i større eller mindre tvistesaker.

Det er ved regnskapsavleggelsen ingen tvistesaker som vil kunne påvirke Skageraks resultat eller likviditet i vesentlig grad.

I kraftverksbransjen vil det naturlig foreligge avtaler som ved endringer i underliggende betingelser vil kunne medføre fremtidige tap eller gevinster.

NOTE 30 HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN

Det er ingen vesentlige hendelser etter balansedagen.

Deloitte.

Deloitte AS
Leirvollen 23
Postboks 2654 Kjørbekk
NO-3702 Skien
Norway

Tel: +47 23 27 90 00
www.deloitte.no

Til generalforsamlingen i Skagerak Energi AS

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Skagerak Energi AS' årsregnskap, som består av:

- selskapsregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2018, resultatregnskap, total resultat og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noteopplysninger, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og
- konsernregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2018, resultatregnskap, total resultat og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noteopplysninger, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening:

- er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter
- gir det medfølgende selskapsregnskapet et rettvisende bilde av den finansielle stillingen til Skagerak Energi AS per 31. desember 2018 og av selskapets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med forenklet anvendelse av internasjonale regnskapsstandarder etter regnskapsloven § 3-9.
- gir det medfølgende konsernregnskapet et rettvisende bilde av den finansielle stillingen til konsernet Skagerak Energi AS per 31. desember 2018 og av konsernets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med forenklet anvendelse av internasjonale regnskapsstandarder etter regnskapsloven § 3-9.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsrapporten bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Deloitte AS and Deloitte Advokatfirma AS are the Norwegian affiliates of Deloitte NWE LLP, a member firm of Deloitte Touche Tohmatsu Limited ("DTTL"), its network of member firms, and their related entities. DTTL and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL (also referred to as "Deloitte Global") does not provide services to clients. Please see www.deloitte.no for a more detailed description of DTTL and its member firms.

© Deloitte AS

Registrert i Foretaksregisteret Medlemmer av Den norske Revisorforening
Organisasjonsnummer: 980 211 282

Deloitte.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettvisende bilde i samsvar med forenklet anvendelse av internasjonale regnskapsstandarder etter regnskapsloven § 3-9. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet er ledelsen ansvarlig for å ta standpunkt til selskapets og konsernets evne til fortsatt drift, og på tilbørlig måte å opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvikle konsernet eller å legge ned virksomheten, eller ikke har noe realistisk alternativ til dette.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av internkontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets og konsernets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets og konsernets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifiserer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet og konsernet ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettvisende bilde.

Deloitte.

- innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om det konsoliderte regnskapet. Vi er ansvarlige for å lede, følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen. Vi alene er ansvarlige for vår revisjonskonklusjon.

Vi kommuniserer med dem som har overordnet ansvar for styring og kontroll blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om andre lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til resultatdisponering er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Skien, 21. mars 2019
Deloitte AS

Espen Thorbjørnsen
statsautorisert revisor

Om rapporten

Årsrapporten fra Skagerak Energi AS skal gi et mest mulig dekkende og korrekt bilde av konsernets virksomhet i 2018. Styrets beretning og årsregnskapet danner kjernen i rapporten, som omhandler både finansielle og ikke-finansielle forhold. For ikke-finansielle forhold er rapporteringen avgrenset til selskaper som er heleid av Skagerak Energi AS. I et tillegg til årsrapporten, som er tilgjengelig på www.skagerakenergi.no, er det laget en oversikt over konsernets rapportering i henhold til den internasjonalt anerkjente rapporteringsstandarden for samfunnsansvar Global Reporting Initiative (GRI). Skagerak Energis årsrapport for regnskapsåret 2018 rapporterer i henhold til GRI-G4. Rapporter fra tidligere år er tilgjengelig på www.skagerakenergi.no.

Besøksadresse
Skagerak Energi AS
Floodeløkka 1
3915 Porsgrunn

Postadresse
Skagerak Energi AS
Postboks 80
3901 Porsgrunn

E-post: firmapost@skagerakenergi.no

www.skagerakenergi.no

Telefon: 35 93 50 00
Kundehenvendelser: 35 51 89 90
Feilmeldinger: 35 51 89 91

Rapportansvarlig: Kristian Norheim, konserndirektør kommunikasjon og myndighetskontakt
Tekst: Stakeholder AS
Layout: Redink AS
Forsidefoto: Dag Jenssen
Foto: Tom Riis (side 7, 22–25, 48, 50, 52, 83), Morten Henden Aamot (side 21, 30, 41, 54), Dag Jenssen (side 33, 35, 43, 81, 96, 98), Kristian Norheim (side 35, 88), Bjørn Harry Schønhaug (side 36, 69, 95), Morten Brakstad (side 39) Ruhne Nilssen (side 57, 73), Kjell Løyland (side 67, 71), Geir Solvi (side 89–92).

Svanemerket trykksak Lisensnr 2041 0749 ETN Grafisk | Erik Tanche Nilssen AS, Skien

Skagerak Energi